

การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของ
สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

เบญจวรรณ จำเริญพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์สารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2552

**Analysis of the Roles and Duties of the National Assembly
Television Broadcasting Station through a Satellite**

BENJAWAN JAMROENPORN

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication)
Department of Information Communication
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2009

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ต้องขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สถาบัน
ประศาสน์วิชาความรู้ ขอขอบคุณความเมตตาจากคณาจารย์ทุกท่านตลอดระยะเวลาการศึกษา
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พ.อ.รศ.ดร.เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ ที่สละเวลาเป็น
ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางมาโดยตลอด รวมถึงประธานกรรมการวิทยานิพนธ์
รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ. .ดร. อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว และ
ผศ.ดร.กฤติพิชญ์ ศาสตราวุฒิจิ ที่ให้คำแนะนำดีๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา ใจดีทุกท่านที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา และสละเวลาให้
ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ครั้งนี้ เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายพิฑูร พุ่มหิรัญ) รองเลขธิการ
สภาผู้แทนราษฎร (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์) ผอ.ถาวร จุลตามระ ผู้อำนวยการสถานีฯ และ ผอ.นุกูล
สัตยจิตเสรี ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร ขอขอบคุณพี่ๆ ที่สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาที่เอื้อเพื่อ
ข้อมูลและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี

การสำเร็จปริญญาโทฉบับนี้ แม้ใช้เวลายาวนาน สักหน่อย ก็นับเป็นความสำเร็จ
ก้าวหนึ่งของชีวิต ขอขอบคุณแม่ที่ติดตามถามถึง โดยตลอด ขอขอบคุณกำลังใจดีๆ ที่อยู่เคียงข้างเสมอมา
ขอขอบคุณน้ำใจจากเพื่อนร่วมงานดีๆ พี่ๆ สำนักพัฒนาบุคลากร และขอขอบคุณทุกการสนับสนุนที่ทำให้
การศึกษาครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

นางสาวเบญจวรรณ จำเริญพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาในการวิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	8
1.6 นิยามศัพท์.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน.....	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชน.....	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์.....	26
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม.....	29
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	45
3.1 ประเภทของข้อมูล.....	45
3.2 แหล่งข้อมูล.....	45
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.7 การนำเสนอข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการศึกษา.....	55
4.1 ประวัติความเป็นมา ลำดับพัฒนาการในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภาผ่านดาวเทียม.....	55
4.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม...	69
4.3 โครงสร้างองค์กรและลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภาผ่านดาวเทียม.....	74
4.4 การดำเนินงานด้านการผลิต และการเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม.....	85
4.5 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ.....	110
5. สรุปผลการศึกษา.....	117
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	117
5.2 อภิปรายผล.....	120
5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	125
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	125
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	127
บรรณานุกรม.....	128
ภาคผนวก.....	134
ประวัติผู้เขียน.....	155

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 องค์กรสื่อสารมวลชนท่ามกลางภาวะแวดล้อมทางสังคม ตามทรรศนะของเดนิส แมคเคลวลล์.....	13
2.2 ปัจจัยแวดล้อมสื่อมวลชน.....	17
2.3 ลักษณะวงโคจรของดาวเทียม.....	30
2.4 ตัวอย่างวงโคจรของดาวเทียม.....	30
2.5 การถ่ายทอดทวนสัญญาณจากดาวเทียม.....	32
2.6 แผนภาพการส่งและรับสัญญาณดาวเทียม.....	32
2.7 การส่งสัญญาณดาวเทียมแบบ C-BAND	34
2.8 การส่งสัญญาณดาวเทียมระบบ KU-BAND.....	34
2.9 ตัวอย่างขอบเขตที่สัญญาณดาวเทียมครอบคลุม (Footprint).....	35
2.10 ตำแหน่งของประเทศไทยตามแนวเส้นรุ้งเส้นแวง.....	36
2.11 ภาพมุมก้มเงยของจานรับสัญญาณในพื้นที่ต่างกัน.....	36
2.12 รูปแบบจานรับสัญญาณแบบทึบ แบบ โปร่งและสายอากาศแบบขาคี....	37
2.13 หลักการทำงานของจานรับสัญญาณดาวเทียม.....	38
4.1 โครงสร้างการปฏิบัติงานราชการรัฐสภาของประชาชน.....	60
4.2 โครงสร้างการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.....	78
4.3 ลักษณะโครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.....	84
4.4 กระบวนการดำเนินการเพื่อการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา..	93
4.5 สัดส่วนการจัดสรรเวลาและประเภทรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา..	96
4.6 วิธีการรับ – ส่งสัญญาณของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.....	109

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม
ชื่อผู้เขียน	นางสาวเบญจวรรณ จำเริญพร
อาจารย์ที่ปรึกษา	พันเอก รongศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์สารสนเทศ
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม และเพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีหลัก ประกอบกัน คือ การวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากแหล่งข้อมูลบุคคลที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับสถานีฯ

ผลการศึกษาพบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม มีนโยบาย และวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเผยแพร่ภารกิจการดำเนินงานของรัฐสภา ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดี และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน แผนดำเนิน การ ด้านการผลิต และเผยแพร่รายการ โดยมีการกำหนดสัดส่วนการจัดสรรเวลาและประเภทรายการ ออกอากาศ 80 % เป็นรายการที่ให้ความรู้ และ 20 % เป็นรายการประเภทอื่นๆ เช่น รายการบันเทิง รายการสาระบันเทิง จากวิเคราะห์ผังรายการ พบการออกอากาศ รายการประเภทความรู้ 46.03 % รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน 38.09 % และรายการประเภทสาระบันเทิง 15.07 % ทั้งนี้ เนื้อหาสาระของรายการต่างๆ มุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ จำแนกเป็น ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคนิค ด้านความสามารถทางวิชาชีพ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ บริบททางการเมือง แหล่งที่มาของรายได้ และแหล่งผลิตรายการ

Thesis Title Analysis of the Roles and Duties of the National Assembly Television
Broadcasting Station through a Satellite

Author Miss Benjawan Chamroenporn

Thesis Advisor Colonel Assoc. Prof. Dr. Settapong Malisuwan

Department Information Communication

Academic Year 2009

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the policies, objectives and implementing plans on the production and broadcast of the National Assembly Television Broadcasting Station through a Satellite. Another reason of this study is to analyze essential effects of production, broadcast and implementation of the National Assembly Television Broadcasting Station through a Satellite which play vital roles on its performance as a medium of the legislative institution. This is a qualitative research being collected with 2 major methods : document analyses and depth interviews from relevant officers of the National Assembly Television Broadcasting Station.

From the study, it is found that one of the policies and objectives of the National Assembly Television Broadcasting Station through a Satellite is to broadcast the parliamentary work in order to enhance public's understanding and positive attitude together with public's participation on the politics and administration under the democratic regime with the King as Head of the State in Thailand. As a middle, in addition, its policies are to exchange information between the legislative organization and the people, as well as to accomplish the production and broadcasting programs. The broadcasting proportion of periods and program categories is divided into 80% for knowledge and 20% for other programs such as entertainment and edutainment. After analyzing a program flowchart, it is seen that the percentage of broadcast consists of 46.03% for knowledge, 38.09% for news and current events, and 15.07% for edutainment. However, the substance of all programs focuses on disseminating knowledge and information on politics and administration.

Those essential effects of production, broadcast and implementation of the National Assembly Television Broadcasting Station through a Satellite influencing the performance of its roles and duties as a mediate of the legislative branch are divided into internal factors such as management, technique and professional capability, and external ones such as political contexts, income sources and program production sources.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของ สังคมโลก ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ตกอยู่ท่ามกลางกระแสของคลื่นลูกที่สาม หรือโลกโลกาภิวัตน์ นี้ที่มีความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน อันเป็นผลพวงมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากยุคอุตสาหกรรม การพัฒนาใน ยุคนี้จึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสาร ส่งผลให้สังคมโลกเชื่อมต่อกันด้วยระบบข้อมูลข่าวสาร โลกยุคนี้จึงถูกเรียกว่า สังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการพัฒนาความเจริญ ของโลกที่ผ่านมาต่างมุ่งเน้นไปที่ ทุนและปัจจัยการผลิต เป็นสำคัญ การ สร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ย่อมต้องประกอบไปด้วยทุนและปัจจัยการผลิต แต่สังคมยุคข้อมูลข่าวสาร มุ่งเน้นความสำคัญ ไปที่การรับรู้และการมีข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพ มาเป็นเครื่องมือ ในการ สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกทุกยุคสมัย นานาประเทศต่างก็มุ่งเน้นการพัฒนาไปที่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับ คุณภาพชีวิตที่ดี ของประชาชนเป็นสำคัญ

จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้พร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลง ครั้งนี้ ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 – 7 (พ.ศ. 2525 – 2539) ในส่วนของการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคม โดยรัฐมุ่งเน้นการพัฒนาไปในด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีและระบบสื่อสารโทรคมนาคม และยกระดับการประชาสัมพันธ์ของรัฐ (สำนักงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2542 : 9) ภาครัฐต้องการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพได้อย่างทั่วถึง ดังที่ปรากฏชัดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 – 7 (พ.ศ. 2525 – 2539) ซึ่งกำหนดให้ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อมวลชนให้มีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้อันเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ จึงได้มีการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ขึ้นเพื่อการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และความมั่นคงของชาติ เช่นเดียวกัน รัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ช่วงปี พ.ศ.2493 – 2495 เห็น ความสำคัญของ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ วิทยุโทรทัศน์ ที่จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากยิ่งขึ้น นำไปสู่การก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งแรก ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์และเพื่อ ให้การศึกษาด้าน

การเมืองการปกครองแก่ประชาชน ทางอ้อม (สินิทซ์ สิทธิรักษ์, 2535 : 56 - 66) สื่อวิทยุโทรทัศน์ นับเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสารเป็นอันดับต้นๆ เพราะเป็นสื่อที่ แสดงทั้งภาพและเสียงสะดวกต่อการเข้าถึงง่ายต่อการจูงใจ และการเปิดรับของผู้ชม สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระต่างๆ ไปสู่ผู้ชมจำนวนมากได้ภายในระยะเวลาอันสั้น จากการวิจัยพบว่า สื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่แสดงเหตุการณ์ให้ผู้ชมรับรู้ได้ชัดเจนที่สุด เพราะ มนุษย์สามารถรับรู้จากการ มองเห็น ได้ถึงร้อยละ 75 และจากการ ได้ยินอีกร้อยละ 13 ผลรวมตัวเลขที่ทำหน้าที่ให้เกิดการเรียนรู้ และการรับรู้ของสื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 88 (อรรถนพ เขียรถาวร, 2540 : 117)

ด้วยความ เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูง ทำให้ การ ดำเนินกิจการวิทยุโทรทัศน์ หรือ สถานีโทรทัศน์มีบทบาทสำคัญต่อสังคมอย่างมาก แต่เนื่องจาก คลื่น ความถี่ ของวิทยุโทรทัศน์ มีจำนวนจำกัด ทั้งยังอยู่ภายใต้การ ควบคุมดูแลของ ภาครัฐ ประกอบกับ การลงทุนสูง การดำเนิน กิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ จึงมีไม่มากเมื่อเทียบกับกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียง ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีวิทยุกระจายเสียง ระบบเอ.เอ็ม (A.M.) และระบบเอฟ .เอ็ม (F.M.) ทั้งในกรุงเทพและ ส่วนภูมิภาค รวม 523 สถานี อยู่ในการครอบครองของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ 20 หน่วยงาน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในการครอบครองของ 5 หน่วยงานใหญ่รวม 416 สถานี จำแนกได้ดังนี้ กรมประชาสัมพันธ์ 147 สถานี กองทัพบก 127 สถานี องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) 62 สถานี สำนักงานตรวจแห่งชาติ 44 สถานี และกองทัพอากาศ 36 สถานี (กรมประชาสัมพันธ์, 2544)

ส่วนกิจการด้านวิทยุโทรทัศน์นั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ คือ สถานีโทรทัศน์ ประเภทเปิดรับชมได้โดยไม่เสียเงิน (Free TV) จำแนกตามระบบการส่งสัญญาณใน ประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สถานีโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ ระบบ วี.เอช.เอฟ (V.H.F.) ในการส่งสัญญาณในกรุงเทพฯ มี 4 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ซึ่งได้ให้สัมปทานบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ในช่วงไปดำเนินการ สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี หรือ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11 กรมประชาสัมพันธ์) สำหรับสถานีโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ ระบบ วี.เอช.เอฟ (V.H.F.) ในต่างจังหวัด คือ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 9 สถานี ตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดลำปาง จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดระยอง และ สถานีโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ระบบยู.เอช.เอฟ (U.H.F) ในการส่งสัญญาณ ซึ่งประเทศไทยมีคลื่น ความถี่ที่สามารถจัดตั้งสถานี โทรทัศน์ระบบ ยู.เอช.เอฟ ได้ 5 เครื่องข่าย (5 สถานี) ดำเนินการอยู่ใน ปัจจุบัน คือ สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ (ThaiPBS) และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ของ อ.ส.ม.ท. ซึ่งได้ให้สัมปทานบริษัทบางกอกเอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด(มหาชน) เข้าช่วงไปดำเนินการ สถานีโทรทัศน์ดังกล่าวข้างต้น เปิดรับชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free TV) ทั้งสิ้น และ สถานีโทรทัศน์อีกประเภทหนึ่ง คือ สถานีโทรทัศน์ประเภทบอกรับเป็นสมาชิก (Subscription TV) ผู้รับชมต้องเสียค่าธรรมเนียมสมาชิกในการรับชมรายการ ต่างๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนด ปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหญ่ 1 สถานี คือ True Vision

ด้วยโครงสร้างเดิมของระบบสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ที่รัฐเป็นผู้ผูกขาดการใช้ทรัพยากร คลื่นความถี่ และใช้วัฒนธรรมอุปถัมภ์ในการให้สิทธิแก่กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ พรรคพวกและ เครือญาติในการเข้าถึงสื่อ ก่อให้เกิดการบิดรอนสิทธิเสรีภาพและความไม่โปร่งใส เป็นการเดินสวน ทางกับบรรทัดฐานและกระบวนทัศน์ใหม่ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบ ประชาธิปไตย (สำนักงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542 : 146)

กระทั่งเกิดวิกฤตทางการเมือง เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี พ.ศ.2535 จากกรณีที่สื่อตก อยู่ภายใต้การควบคุมของ อำนาจอรัฐ การกำหนดวาระข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อ จึงถูกบิดเบือนจาก ความเป็นจริง เกิดกระแสเรียกร้องจากประชาชนจำนวนมากเกี่ยวกับ สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ ข่าวสารของประชาชน และการจัดสรรคลื่นความถี่ ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็น ทรัพยากรของชาติให้เป็นที่ไปเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง ปราศจากการครอบงำ ของรัฐ จะทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ไม่บิดเบือนเพื่อประโยชน์ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รัฐบาลในขณะนั้น จึงมุ่งเน้นปรับปรุงสื่อของรัฐ ดัง จะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาล (นายอานันท์ ปันยารชุน) ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา ว่า “จะส่งเสริมและคุ้มครองป้องกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะในการแสดงออกการรับรู้และการรับทราบข้อมูลข่าวสารตามครรลองในระบอบ ประชาธิปไตย ” (สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี , 2535 : 5) ผลของการปรับปรุงสื่อของรัฐ ดังกล่าว เกิดเป็นสถานีโทรทัศน์เสรีขึ้นในขณะ นั้น และเป็นที่มาเกี่ยวกับบทบัญญัติการจัดสรร คลื่นความถี่โดยให้มีองค์กรที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ กำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์แ ละกิจการโทรคมนาคมเป็นที่ไปเพื่อประโยชน์สาธารณะในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และฉบับพุทธศักราช 2550 ตามลำดับ

ประเทศไทยปกครอง ด้วยระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภา อำนาจอธิปไตยเป็น ของปวงชนชาวไทย ประกอบด้วย 3 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันนิติบัญญัติ (รัฐสภา) สถาบัน บริหาร (รัฐบาล) และสถาบันตุลาการ (ศาล) รัฐสภา ในฐานะสถาบันนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและ วุฒิสภา โดยบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ ตราอำนาจ หน้าที่ของรัฐสภาในหลายประการ ล้วนแต่เป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ กล่าวโดย สรุปได้ดังนี้

หน้าที่ด้านกระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อให้การบริหารกิจการบ้านเมืองเป็นไปด้วยนิติรัฐ รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ พิจารณาเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย ต่างๆ ดังนี้ ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การพิจารณาอนุมัติพระราชกำหนด และการให้ความเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

หน้าที่ด้านควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลให้เป็นไปตามหลักนิติรัฐ รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ ตั้งแต่การรับทราบคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการควบคุม ตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน โดยวิธีทางรัฐสภา ได้แก่ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป ทั้งการเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่มีการลงมติ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล รวมถึงการตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาพิจารณาหรือสอบสวนเรื่องใดๆ

หน้าที่การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ได้แก่ การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม และการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา

หน้าที่ในการให้ความเห็นชอบและการพิจารณาเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และอัยการสูงสุด รวมถึงหน้าที่ในการพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551 : 10)

การดำเนินการในแต่ละภารกิจของรัฐสภาเป็นไปตามขั้นตอน กระบวนการที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามลำดับไป โดยแต่ละขั้นตอนของกระบวนการนิติบัญญัติมีผลผูกพันกันไปอย่างต่อเนื่อง

จากอำนาจหน้าที่และบทบาทสำคัญของรัฐสภา นับเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างยิ่ง สมาชิกรัฐสภา ทำหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทยที่ได้รับมอบอำนาจจากประชาชน เป็นผู้ที่รับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมมากที่สุด ดังนั้น ภารกิจของสมาชิกรัฐสภาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดแก่สังคมและประเทศชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนควรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่

เกี่ยวกับรัฐสภา ขณะที่ประชาชนเองก็มีความต้องการที่จะรับรู้ และติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรัฐสภา รวมถึง การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่อย่างไร

บนรากฐานของสังคมประชาธิปไตยในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารการนำเสนอสาระความรู้ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดทัศนคติค่านิยมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด สื่อมวลชนเป็นสถาบัน หลักของสังคม สถาบัน หนึ่งที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตยให้เจริญงอกงามอย่างยั่งยืนได้ดั่งนั้น การนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองการปกครองของประเทศต้องทำอย่างจริงจัง และการนำเสนอผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ นับเป็นช่องทางสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสารเป็นอย่างมาก

รัฐสภาในฐานะสถาบันนิติบัญญัติของประเทศ ได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าวและได้พยายามดำเนินการนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐสภามาโดยตลอด ในอดีตการเผยแพร่สาระความรู้ดังกล่าว รัฐสภาได้นำเสนอผ่านสถานีโทรทัศน์ประเภทเปิดรับชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free TV) ทั้งสถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ และ สถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานบริษัทเอกชนเช่าช่วงไปดำเนินการ ทำให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการกิจต่างๆหรือกิจกรรมสำคัญๆ ของรัฐสภายังคงอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่กำหนดขึ้นจากรัฐบาล และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา ผ่านสถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานบริษัทเอกชนเช่าช่วงไปดำเนินการก็มีข้อจำกัดสำคัญหลายประการ เนื่องจากสถานีดังกล่าว มีเป้าหมายหลักในการแสวงหาผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ (Maximize Profit) มากกว่าที่จะดำเนินการเพื่อบริการสาธารณะ (Public Service) นอกจากนี้ ส่วนใหญ่เนื้อหาสาระรายการที่นำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นสาระสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย หรือให้ความรู้ ด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่าใดนัก จากข้อจำกัดดังกล่าว ส่งผลให้การนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรัฐสภา ยังไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร ยังไม่ครอบคลุมภารกิจและการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ของรัฐสภา ซึ่งกระบวนการต่างๆในวงงานรัฐสภานั้น เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนซับซ้อน และเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน อีกทั้งเป็นเรื่องสำคัญต่อบ้านเมืองที่ควรติดตามอย่างยิ่ง นอกจากภารกิจในงานราชการแผ่นดินดังกล่าวข้างต้นแล้ว ภารกิจสำคัญ ของรัฐสภาอีกประการ คือ การรณรงค์ส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยให้พัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน ด้วยการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้

ความเข้าใจเกิดทัศนคติค่านิยม อันดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนอย่างแท้จริง

จากความสำคัญดังกล่าว ในปี พ.ศ.2535 ได้มีการริเริ่มก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น โดยประธานรัฐสภา (ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค) เห็นความสำคัญที่จะให้มีสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบกับขณะนั้น คณะรัฐมนตรีสมัย นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติจัดสรรคลื่นความถี่ระบบ UHF (Ultra High Frequency) ในการแพร่ภาพสัญญาณโทรทัศน์

ประธานรัฐสภา (ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค) ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) ขอใช้คลื่นความถี่ระบบ UHF (Ultra High Frequency) 1 เครื่องข่าย เพื่อใช้เป็นช่องสัญญาณในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา แต่คณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่รัฐสภาได้ แม้จะไม่ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ดังกล่าว รัฐสภายังคงพยายามที่จะให้มีสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเป็นของตนเอง โดยประธานรัฐสภา (ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น เพื่อรองรับการดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับการก่อตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาโดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) เป็นประธานคณะกรรมการ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆ ก็มีเหตุการณ์ทางการเมืองที่ต้องยุบสภาลง

ความพยายามในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดำเนิน มาควบคู่กับการผลิตรายการสาระความรู้ต่างๆ เพื่อนำออกอากาศในช่องทางสื่อที่สามารถดำเนินการได้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และได้มีการศึกษากำหนดแนวทางความเป็นไปได้ในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กระทั่งในปี พ .ศ.2549 การก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จึงเป็นผลสำเร็จในรูปแบบของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ใช้ชื่อว่า “สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่าน ดาวเทียม ” ได้ทำพิธีเปิด ไปเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2549

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม หรือ PTV (Parliament Television) ออกอากาศผ่านดาวเทียม ทางช่อง NBT 15 ระบบยูเอชเอฟในเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ NBT (National Broadcasting of Thailand) รวมทั้งระบบเคเบิลทีวีในเครือข่าย จำนวน 400 สถานี ผ่านทางจานรับสัญญาณดาวเทียมระบบ KU-Band ไทยคม 5 (รัฐสภา, 2549 : 2-3)

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน เพื่อเป็นสื่อกลาง ของสถาบัน นิติบัญญัติในการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ องค์กร ให้ประชาชนได้รับทราบ โดยตรง โดยการเผยแพร่ภารกิจและ การดำเนินงานของรัฐสภา เช่น การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา การประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุม การสัมมนาของคณะกรรมการ และการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ของสมาชิกรัฐสภา ตลอดจนเป็นช่องทาง ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ระหว่างสถาบัน นิติบัญญัติ กับประชาชน ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติอันดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีพัฒนาการมา โดยลำดับกระทั่งปัจจุบันดำเนินการเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น มีช่องสัญญาณในรูปแบบโทรทัศน์ผ่าน ดาวเทียม นับเป็นสื่อกลางในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนและสังคมของรัฐสภา ด้วย บทบาทหน้าที่ภารกิจของรัฐสภาที่มีต่อสังคมประเทศชาติประกอบกับความสำคัญ และอิทธิพลของ สื่อวิทยุโทรทัศน์ที่มีต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อความมั่นคง การให้ความรู้ ความบันเทิงแก่ประชาชน ยกกระดับคุณภาพชีวิต อนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมก ารเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ในฐานะที่เป็นสถานีโทรทัศน์ของสถาบันนิติบัญญัติลักษณะการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและรายการต่างๆของสถานี น่าจะมีลักษณะที่เฉพาะแตกต่างไปจากสถานีโทรทัศน์ ทั่วไป จึงทำให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่าแนวนโยบายและแผนการดำเนินงานของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภาเป็นอย่างไร ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการต่างๆ และการ ดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ในการเป็นสื่อกลางของสถาบัน นิติบัญญัติหรือไม่อย่างไร การแสดงบทบาทของสถานีได้ตอบสนองเจตนารมณ์ตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้เพียงใด ทั้งนี้ ช่องสัญญาณที่ใช้ในการแพร่ภาพออกอากาศเป็นรูปแบบโทรทัศน์ผ่าน ดาวเทียม ซึ่งเป็นสื่อทางเลือกประเภทหนึ่งในส ังคมเทคโนโลยีสารสนเทศเช่นปัจจุบัน การดำเนิน กิจการสื่อเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จึงเป็น สื่อทางเลือกหนึ่งที่มีความนิยม ทั้งผู้ผลิตและผู้รับชมอย่างน่าติดตามศึกษา และเพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

1.2 ปัญหานำการวิจัย

1.2.1 สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผน ดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการ ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติกับสังคมอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการต่างๆ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

1.3.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ศึกษาวิจัย ผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจ ดังนี้

1.4.1 เพื่อให้ทราบถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งจะได้นำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางรูปแบบ และแผนการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

1.4.2 เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ การดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการศึกษา และนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป

1.4.3 เพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาท หน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา อันจะนำไปสู่การพัฒนาต่อไปในอนาคต

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษถึงบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ในฐานะที่เป็นสถานีโทรทัศน์ของสถาบันนิติบัญญัติ ทำการศึกษา ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2551 โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการ ตลอดจนศึกษาและ

วิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิต การเผยแพร่และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งปัจจัยนั้นส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

1.6 นิยามศัพท์

การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม ผู้ศึกษาได้นิยามและอธิบายความหมายของคำศัพท์ เพื่อความชัดเจนในประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

สถานีวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภา หมายถึง สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม (PTV : Parliament Television) ออกอากาศผ่านดาวเทียม ไทยคม ด้วยระบบยูเอชเอฟในเครือข่าย ของกรมประชาสัมพันธ์ (NBT : National Broadcasting of Thailand) ทางช่อง NBT 15 สามารถรับชมผ่านจานรับสัญญาณดาวเทียมระบบ Ku-Band

สถาบันนิติบัญญัติ หมายถึง รัฐสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
บทบาทหน้าที่ หมายถึง การกระทำตามหน้าที่ในการผลิต และเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของสถาบันนิติบัญญัติ

ปัจจัยที่มีผลกระทบ หมายถึง สภาวะแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไขและส่งผลกระทบต่อการ ผลิตเผยแพร่รายการ และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภาผ่านดาวเทียม บทนี้เป็นการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษา เพื่อนำไป กำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม
- 2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภาผ่านดาวเทียม ได้ทำการแพร่ภาพออกอากาศเนื้อหา สารรายการต่างๆ ตลอดจนข้อมูลข่าวสาร ไปสู่ผู้รับชมในรูปแบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม นับเป็น สื่อทางเลือกในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจัดเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง การนำแนวคิด ทฤษฎี ข้างต้นมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย จะทำให้เข้าใจถึงปัจจัยที่นำมาซึ่งการแสดงบทบาทหน้าที่ ของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภาผ่านดาวเทียมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน

เดนิส แมคควอล (Denis McQuail, 1994 อ้างถึงใน สวนิต ยมาภัย และรวีวรรณ ประกอบผล, 2528) กล่าวว่า โครงสร้างองค์กร (The Institutional Structures) นั้น มีผลกระทบ โดยตรงต่อการปฏิบัติงาน (The Conduct) ขององค์กรสื่อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่องาน (Performance) ที่ออกมาเช่นเดียวกัน เนื่องจากองค์กรสื่อสารมวลชนเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อผลงานทาง ด้านสื่อสารมวลชน นับเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถ ดำรงอยู่ได้ด้วยการรักษาดุลยภาพระหว่างความต้องการของส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทน ที่องค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนจะได้รับ บทบาทขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนจึงเป็นไปภายในกรอบของ ความสัมพันธ์ อาจอยู่ในรูปแบบของการเจรจาแลกเปลี่ยนความขัดแย้ง การแฝงความหมาย บางอย่าง

และการแสดงออกของสื่ออื่นๆ ดังนั้นในการศึกษาองค์กรผู้ผลิตสื่อสารมวลชน เราจึงไม่พิจารณาแค่ตัวองค์กรสื่อเท่านั้น แต่จะต้องมองไปที่ความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยพิจารณาทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ Selznick, 1957 (อ้างถึงใน นฤมล ปีศโน, 2547) นักสังคมวิทยา ยังเน้นให้เห็นว่าในทุกองค์กรมีกระบวนการ การจัดสถาบัน (Institutionalization) เพื่อให้องค์กรนั้นดำรงอยู่เพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยรวม ดังนั้น องค์กรจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้จำเป็นต้องผูกพันกับกลุ่มคนและสภาพแวดล้อมอื่น ด้วยกระบวนการจัดองค์กรหรือสถาบัน จึงต้องมุ่งไปที่การยอมรับเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้องค์กรนั้นดำรงอยู่ได้ องค์กรหรือสถาบันบางแห่งจัดขึ้นมาเพื่อผลิตสินค้าและแสวงหากำไร แต่บางแห่งจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป้าหมายที่แตกต่างกันไป

ทฤษฎีองค์กร แบ่งองค์กรตามการกำหนดเป้าหมายขององค์กร ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

- องค์กรที่ถือประโยชน์เป็นสำคัญ (Utilitarian Organization) เป็นองค์กรที่มุ่งผลิตกระจายสินค้าหรือบริการเพื่อประโยชน์ทางการเงิน
- องค์กรที่เน้นบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Organization) มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาทำให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์โดยความสมัครใจของผู้เข้าร่วมดำเนินการ

Tunstall, 1971 (อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, 2547) ได้อธิบายถึงเป้าหมายขององค์กรสื่อในแง่เศรษฐกิจว่ามีความแตกต่างระหว่างองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรกับองค์กรที่มุ่งหวังผลกำไร คือ

- องค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงินโดยตรง แต่จะเกี่ยวข้องกับการได้รับชื่อเสียง การมีอำนาจหรืออิทธิพลในสังคม หรือเพื่อบรรลুবรรทัดฐานทางสังคมในที่สุด จึงมีการวางเป้าหมายอยู่ภายในกรอบของผลประโยชน์สาธารณะอย่างกว้างๆ
- องค์กรที่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ
 - การได้รับรายได้จากการขายโดยตรง ต่อผู้บริโภค หรือ การขายช่วงเวลาให้แก่ผู้ลงโฆษณา
 - ผู้รับสารเป็นเป้าหมาย รองแต่ในทางปฏิบัติก็ต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับสารด้วย เพราะผู้ลงโฆษณาจะเลือกสื่อโดยพิจารณาจากความพึงพอใจของผู้รับสาร

ในการกำหนดเป้าหมายขององค์กรที่แตกต่างกันนั้น Selznick, 1957 (อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, 2547) กล่าวว่า ต้องอาศัยกลยุทธ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งกลยุทธ์ในการบริหารงานองค์กรนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าได้รับการยอมรับและสามารถเข้ากันได้กับปัจจัยต่างๆ ภายในองค์กร

ปัจจัยภายในองค์กรสื่อ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (Denis McQuail, 1994 อ้างถึงใน สวณิต ขมาภัย และรวีวรรณ ประกอบผล, 2528) ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการองค์กร (Management) งานสื่อมวลชนเป็นงานที่ไม่สามารถทำได้คนเดียวได้ จะต้องมีผู้ร่วมงานมากมายภายในองค์กรและผู้ร่วมงานแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษา อายุ เพศ ฯลฯ องค์กรสื่อจึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี

Selznick, 1957 (อ้างถึงใน นฤมล ปิศโน , 2547) กล่าวไว้ว่า การจัดการองค์กรหรือสถาบันสามารถสร้างความมั่นคงและความภักดีต่อองค์กรหรือสถาบันได้ แต่เมื่อใดที่มีความต้องการเปลี่ยนแปลงก็ไม่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงขององค์กรจะต้องเกิดขึ้นจากความต้องการ ในการเปลี่ยนแปลงของทุกคนร่วมกันมิฉะนั้นอาจเกิดความขัดแย้งและล้มเหลวได้

2. ด้านเทคนิค (Technical) หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีในการผลิตและกระจายข่าวสารข้อมูล

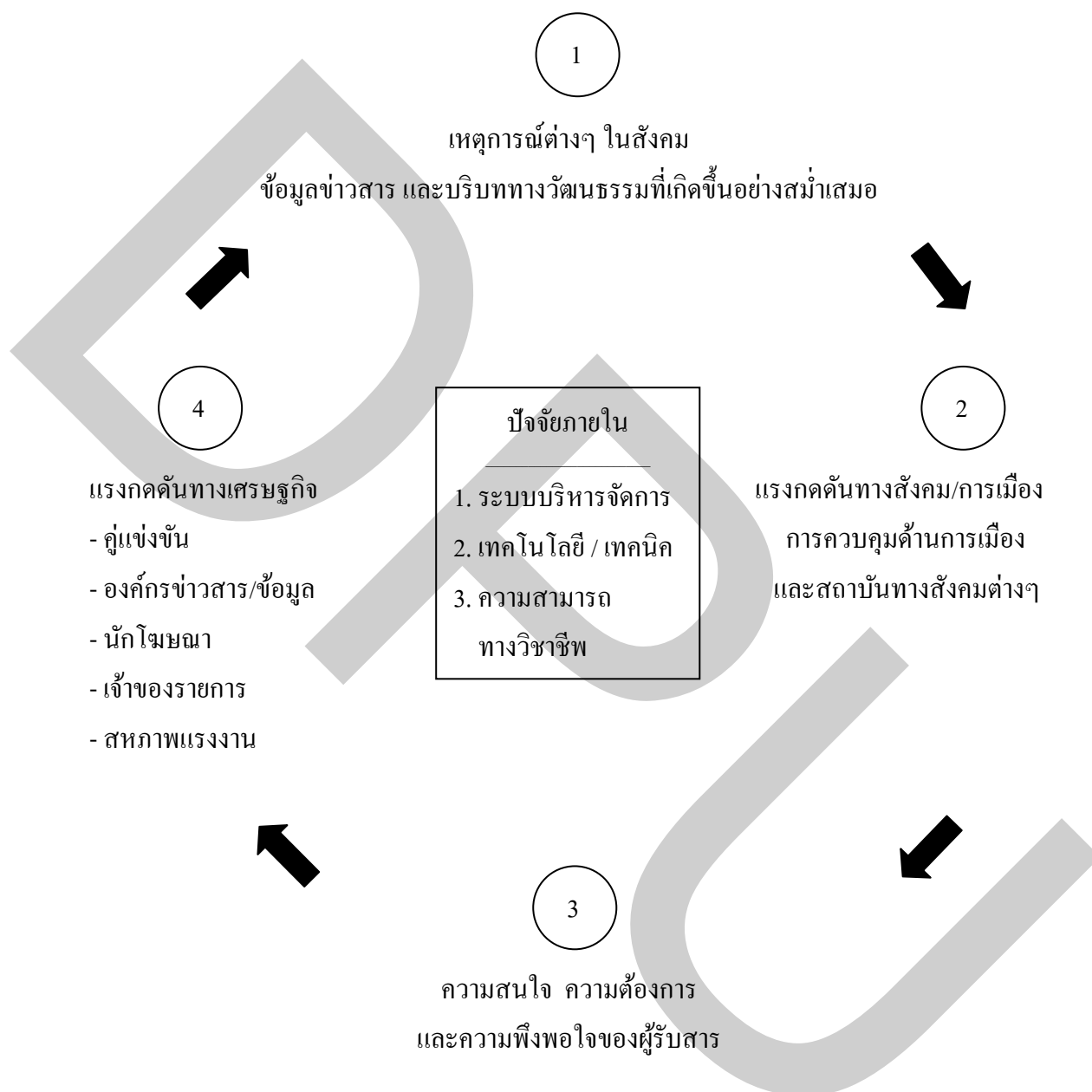
3. ด้านความสามารถทางวิชาชีพ (Media Professional) กล่าวคือ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและทักษะ ของบุคลากรจะต้องมีการฝึกหัดและต้องมีวิชาความรู้เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน นอกจากนั้นจะต้องมีมาตรฐานจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ทาง วิชาชีพด้าน สื่อมวลชนรวมอยู่ด้วย

สำหรับปัจจัยภายนอกนั้น Westley & MacLean, 1957 (อ้างถึงใน กาญจนาแก้วเทพ, 2542) กล่าวว่า นักสื่อสารมวลชนนั้นต้องทำงานอยู่ท่ามกลางแรงกดดันจากบริบทต่างๆ ทางสังคม และการเฝ้ามองจากสาธารณะเพื่อดูว่าสื่อได้ตอบสนองความต้องการและความสนใจสาธารณะหรือไม่

การดำเนินงานของสื่อ ภาครัฐ อยู่ภายใต้แรงกดดันจากบทบาทของพลังภายนอก ได้แก่ ผู้มีอำนาจ เช่น ผู้มีอำนาจทางกฎหมายและการเมือง ผู้เชี่ยวชาญ สถาบันอื่น ๆ ทางสังคมและ ผู้รับสาร พลังต่างๆ เหล่านี้ต่างก็พยายามเข้ายึดครองสื่อมวลชนไว้เป็นของตนเอง ในบางครั้ง เป็นแหล่งข่าวสารให้กับสื่อมวลชน ในบางแง่อาจเป็นผู้สร้างสารหรือเป็นผู้ปกป้องการสร้างสาร เพื่อจุดมุ่งหมายบางอย่างด้วย สื่อมวลชนต้องมีวิธีการกับพลัง หรือแหล่งสนับสนุนเหล่านี้

พลังและแรงกดดันที่มีต่อองค์กรสื่อมวลชนนี้ อาจเสนอได้ในภาพขององค์กร สื่อมวลชนภายใต้แรงกดดันของสังคม แรงกดดันที่มีต่อองค์กรสื่อสารมวลชนนี้บางครั้งอาจมีผล โดยตรงต่อองค์กรสื่อสารมวลชน แต่บางครั้งอาจไม่มีผลโดยตรง บางกรณีอาจเกิดการถ่วงดุลกันเองระหว่างสถาบันของสังคม

ปัจจัยภายนอก

ภาพที่ 2.1 องค์กรสื่อสารมวลชนท่ามกลางภาวะแวดล้อมทางสังคม

ตามทฤษฎีของเดนิส แมคเคลวล์

ที่มา : กาญจนา แก้วเทพ. (2542). การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ:

บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.

นอกจากนี้ เดนิส แมคเคลว ยังได้สรุปถึงความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับส่วนต่างๆ ในสังคม ซึ่งส่งผลต่อกิจกรรมขององค์กรและบทบาทของผู้สื่อสารที่ดี ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับสังคม

สังคมส่วนใหญ่ สื่อจะมีอิสระในการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดทางกฎหมาย และยังมี ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรัฐบาล สถาบันทางสังคมที่มีอำนาจและกลุ่มที่กดดันต่อการดำเนินงาน ขององค์กร นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับเป้าหมายภายในองค์กรสื่อเอง นั่นคือ องค์กรสื่อตีความตัวเอง เป็นแบบใดและมีเป้าหมายอย่างไร ซึ่งก็จะสัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคม โดยองค์กรสื่อจะ แสดงออกมาในลักษณะของการจัดการองค์กรและการผลิตผลงานออกมา

ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคม มักถูกคั่นกลางด้วยองค์กรหรือกลุ่มที่แสวงหา อิทธิพลจากสิ่งที่สื่อดำเนินการอยู่ โดยเฉพาะพยายามที่จะตั้งข้อจำกัดกับสิ่งที่สื่อนำเสนอออกมา สื่อเองก็พยายามที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์กับผู้เป็นเจ้าของ ลูกค้า และคนกลาง

องค์กรสื่อที่มีความสัมพันธ์กับผู้เป็นเจ้าของสื่อโดยตรงสอดคล้องกับคำกล่าวของ Altschull (อ้างถึงใน นฤมล ปิศโน , 2547) ว่า “เนื้อหาของข่าวมักจะสะท้อนให้เห็นถึงผลประโยชน์ของผู้ที่ ให้เงินสนับสนุนสื่อ” อย่างไรก็ตามเจ้าของสื่อก็มีขอบเขตในการใช้อำนาจในการตัดสินใจในฐานะ ผู้กระทำการสื่อสารและมีสื่อแตกต่างกันหลายประเภท รวมทั้งมีผู้ให้เงินทุนมากมาย หลายประเภท ที่สำคัญ ได้แก่ เจ้าของสื่อและผู้ลงโฆษณา

ผู้เป็นเจ้าของสื่อย่อมมีอำนาจต่อเนื้อหาของสื่อ อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีธรรมเนียมปฏิบัติ ที่เคร่งครัด ซึ่งคุ้มครองอำนาจของบรรณาธิการในการเลือกสรรข่าวสารถึงกระนั้นก็มีแนวโน้มว่า เจ้าของสื่อจะกำหนดนโยบายให้ปฏิบัติตาม

ด้านการแพร่ภาพเพื่อสาธารณะนั้นจะยิ่งสลับซับซ้อน ด้วยไม่มีเจ้าของมีเพียงแต่ ผู้จัดการ ผู้ควบคุมและผู้ดูแลที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล อิสรภาพของนักสื่อสารมวลชนจะถูก จำกัดให้น้อยกว่าสื่อที่มีตลาดเป็นฐาน

ด้านผู้ลงโฆษณานั้น การเข้าไปแทรกแซงเนื้อหาข่าวสารไม่เป็น ผลดีต่อสื่อและผู้ลง โฆษณาเอง เพราะจะทำให้สูญเสียความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพขององค์กรสื่อที่มักได้รับอิทธิพล จากแรงกดดันของผู้ลงโฆษณา คือ องค์กรที่มีรายได้จากการโฆษณาเพียงแหล่งเดียว

3. ความสัมพันธ์กับผู้รับสาร

แม้ว่าผู้รับสารเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการได้รายได้ และส่งอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อม ในองค์กรสื่อแต่ละองค์กรก็ตาม แต่งานวิจัยก็แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารมีความสำคัญน้อยมากใน

สายตาของนักสื่อสารมวลชน นักสื่อสารมวลชนในสื่อที่มีความมั่นคงส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจในการตอบสนองของผู้รับสารพวกเขาจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจต่อเนื้อหามากกว่า

จากลักษณะโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชนที่มีความสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ของสังคมนี้เอง การประเมินบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน จึงต้องทราบบริบทและความสัมพันธ์ดังกล่าว เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั่นเอง Laslie G. Moeller (อ้างถึงใน กาญจนานันท์ แก้วเทพ, 2542) ได้กล่าวถึงปัจจัยเหล่านี้ว่า มีทั้ง ปัจจัยภายในและปัจจัยที่มาจากภายนอกองค์กร ดังนี้

ปัจจัยภายใน ได้แก่ ธรรมชาติของระบบสื่อมวลชน กล่าวคือ ระบบสื่อมวลชนไม่มีลักษณะตายตัว จะนำไปตามทิศทางของธุรกิจส่วนใหญ่และมักจะขึ้นอยู่กับเจ้าของสื่อเป็นสำคัญ

สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเหตุการณ์ต่างๆ โดยสื่อมวลชนมีหลักเกณฑ์ ในการเลือกสิ่งที่เกิดขึ้นมากมายในสังคมให้เป็นเหตุการณ์ข่าวเพื่อนำเสนอ ซึ่งเกณฑ์ในการเลือกนั้น ไม่มีกำหนดแน่นอนอาจจะขึ้นอยู่กับบรรณาธิการ ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของประเด็นที่นำเสนอ

บุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรสื่อ จรรยาบรรณของสื่อมวลชน เช่น ความน่าเชื่อถือ ความรับผิดชอบ ความถูกต้อง ความเป็นเอกภาพ และความยุติธรรม

ผลกำไร สื่อมวลชนมีวิธีการจัดการให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น ทำงานได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิตจากการแรงงานคน ทั้งนี้เพื่อผลกำไรที่เพิ่มขึ้น

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สังคม การเมือง และเศรษฐกิจ สื่อกับสังคม ในสังคมประกอบไปด้วยกลุ่มต่างๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีความสนใจในอำนาจของสื่อและมีการเตรียมพร้อมที่จะใช้สื่อในการทำหน้าที่ต่างๆเพื่อจุดประสงค์ของกลุ่มตัวเอง

สื่อกับการเมือง มีความสัมพันธ์และมีความจำเป็นต่อกัน รัฐบาลเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญของสื่อมวลชน แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็มีมาตรการในการควบคุมการนำเสนอข่าวสารของสื่อผ่านวิธีการต่างๆ เช่น ควบคุมเวลาและ ปริมาณในการออกอากาศ ควบคุมข้อมูล ข่าวสาร ที่ออกอากาศ เป็นต้น

สื่อกับผู้รับสาร มี ผู้คนจำนวนมากที่ใช้สื่อเป็นเวลานานขึ้น รวมทั้งมีความพอใจที่จะใช้จ่ายเพื่อสื่อมากขึ้นด้วย ดังนั้น ผู้รับสารจึงมีอิทธิพลต่อสื่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งสื่อก็ให้ความสนใจกับผู้รับสารเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

การตรวจสอบทางสังคม โดยทั่วไปแล้วจะเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร อย่างเช่น สมาคมวิชาชีพ และองค์กรภาคเอกชน (NGO) คณะกรรมการอิสระต่างๆ และกลุ่มผู้ผู้ฟัง รายการก็ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กรสื่อทั้งสิ้น

แหล่งผลิตรายการ ด้วยการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เป็นการดำเนินกิจการสื่อที่มีค่าใช้จ่ายสูง และมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ดังนั้น สถานีโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องหาผู้ร่วมดำเนินการไม่ว่าจะเป็นบริษัทผลิตรายการ สำนักข่าว สถานีเครือข่าย สถานีพันธมิตร และสื่อมวลชนอื่นๆ

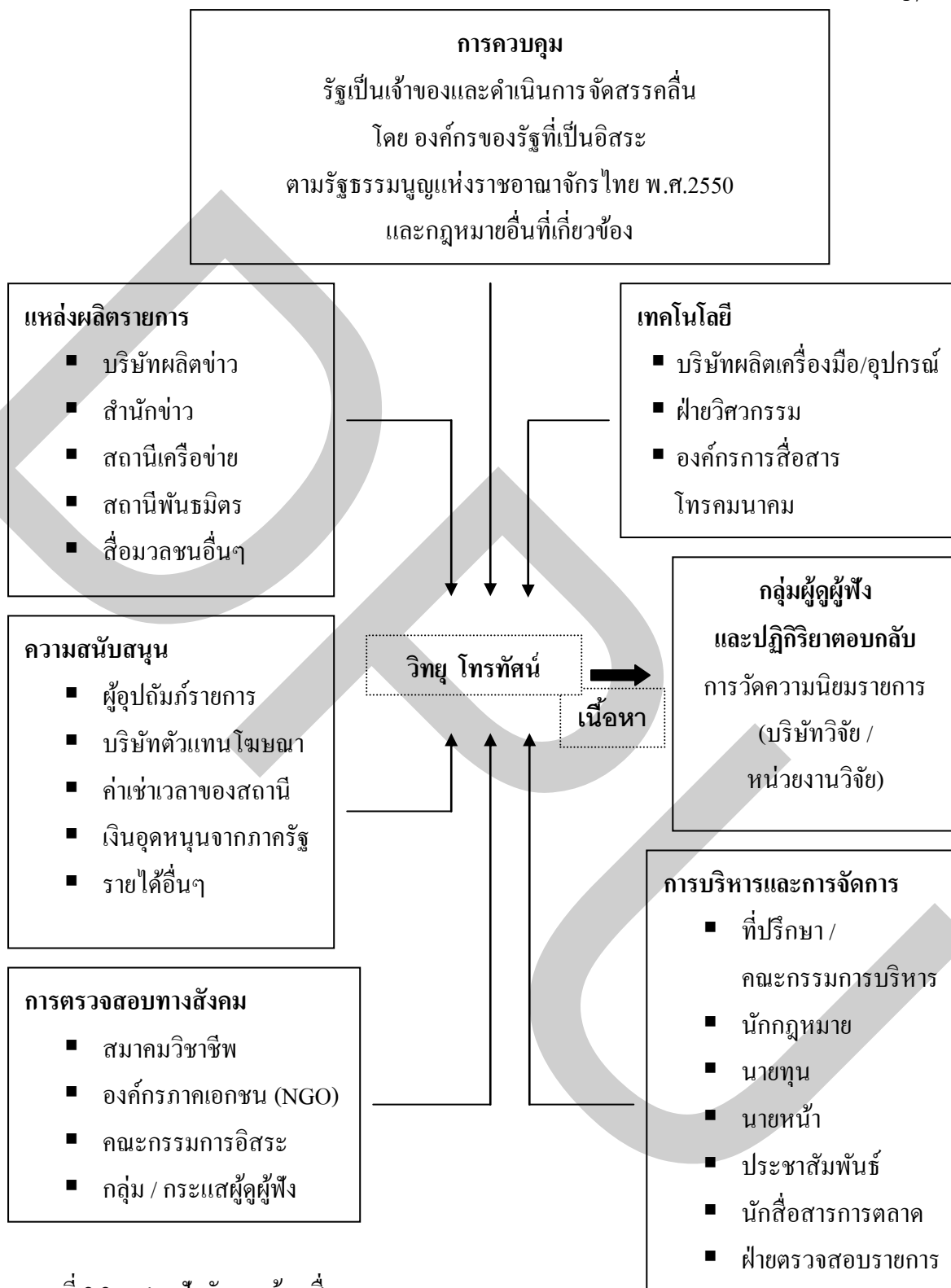
แหล่งที่มาของรายได้ หรือ การเงินของสื่อ รายได้ที่มาจากภายนอกองค์กรมีความสำคัญต่อองค์กรสื่อมวลชนส่วนใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะสร้างแรงกดดันให้กับสื่อมากยิ่งขึ้น

ความสนับสนุน นอกจากผู้ร่วมดำเนินการแล้วในการดำเนินกิจการวิทยุโทรทัศน์ ยังต้องการผู้สนับสนุนอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นผู้อุปถัมภ์รายการหรือบริษัทตัวแทนโฆษณา ที่ถือว่าเป็นแหล่งเม็ดเงินมหาศาล รวมถึงค่าเช่าเวลาของสถานี รายได้จากธุรกิจในเครือและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น

การประเมินสื่อ จำนวนของบริษัทหรือคนที่ประเมินสื่ออย่างเป็นทางการ มีจำนวนมากขึ้น และมีอิทธิพลเพิ่ม มากขึ้น ซึ่งการประเมินก็จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก เช่น การพูด การเขียนเกี่ยวกับสื่อ สถาบันที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชน วิธีการใช้สื่อแต่ละเหตุการณ์ เป็นต้น

การจะประเมินว่าสื่อมวลชนแสดงบทบาทได้ดีหรือไม่ ก็จะต้องทราบว่ สื่อมวลชนแสดงบทบาทในนามของใคร ผู้รับสารคือใคร เนื่องจากผู้รับสารของสื่อมวลชนนั้นจะมีลักษณะกระจัดกระจายมีจำนวนมาก ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีการแสดงบทบาทหน้าที่ที่ ต่างกัน ถ้าผู้รับสารต่างกัน

ปัจจัยที่ที่ผลกระทบต่อองค์กรสื่อดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปและนำเสนอเป็นปัจจัยแวดล้อมสื่อมวลชน ดังภาพนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงปัจจัยแวดล้อมสื่อมวลชน

ที่มา : ดวงทิพย์ วรพันธุ์. (2547) (เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา วบ.607) การบริหารงานวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 11, (อค์ดำเนา)

จากแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชนที่ได้นำเสนอข้างต้น ขอก้าวโดยสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อองค์กรสื่อ ในส่วนที่ สอดคล้องและจะนำมาใช้กับการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม รายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยภายในองค์กรสื่อ ได้แก่

1. ด้าน การ บริหาร จัดการองค์กร (Management) คือ การบริหารจัดการภายในขององค์กร ซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานทางการบริหาร 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการที่ดี (Management)
2. ด้านเทคนิค (Technical) คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเทคโนโลยีในการผลิตและการแพร่ภาพด้วย
3. ด้านความสามารถทางวิชาชีพ (Media Professional) คือ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและทักษะของบุคลากรเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน นอกจากนี้ จะต้องมีความมาตรฐานจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ทางวิชาชีพด้านสื่อมวลชนด้วย

ปัจจัยภายนอกองค์กรสื่อ ประกอบด้วย

1. การควบคุมทางกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรสื่อ หมายถึงความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับภาครัฐ
2. บริบททางการเมือง คือ สภาวะแวดล้อมทางการเมือง เหตุการณ์ทางการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับกลุ่มบุคคลทางการเมืองด้วย
3. การตรวจสอบทางสังคม โดยทั่วไปจะเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เช่น สมาคมวิชาชีพ และองค์กรภาคเอกชน (NGO) คณะกรรมการอิสระต่างๆ และกลุ่มผู้ชมรายการก็ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กรสื่อทั้งสิ้น
4. แหล่งผลิตรายการ การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เป็นการดำเนินกิจการสื่อที่มีค่าใช้จ่ายสูง และมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ดังนั้น สถานีโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องหาผู้ร่วมดำเนินการไม่ว่าจะเป็นบริษัทผลิตรายการ สำนักข่าว สถานีเครือข่าย สถานีพันธมิตร และสื่อมวลชนอื่นๆ
5. แหล่งที่มาของรายได้ หรือ เงินที่สนับสนุนขององค์กรสื่อ ไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่มาจากภายนอกองค์กร หรือการเงินที่มาสสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กรสื่อ

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน มาเป็นแนวทางในการศึกษา และวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ รวมถึงการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และปัจจัยเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติอย่างไร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

การสื่อสารมวลชน คือ กระบวนการส่ง ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไปยังผู้รับจำนวนมาก โดยสื่อมวลชน (Mass Media) เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น โดยสื่อ วิทยุโทรทัศน์นับเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง บทบาทของสื่อวิทยุโทรทัศน์จึงเป็นลักษณะเดียวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนสาขาอื่นๆ การศึกษาบทบาทหน้าที่ และผลกระทบของสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลอันเป็นสมาชิกของสังคมและต่อสังคมในภาพรวมอย่างไร เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจในการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนดังกล่าวนี้ มีนักวิชาการนำเสนอแนวคิดไว้หลากหลาย แต่ในที่นี้จะนำเสนอเพื่อประกอบการศึกษา 3 แนวคิด ดังนี้

2.2.1 แนวคิดของแฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) (Harold D. Lasswell, 1948)

ในปี ค.ศ.1948 แฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ผู้บุกเบิกการศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารมวลชน กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ 3 ประการ ดังนี้

2.2.1.1 หน้าที่ในการสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of the Environment) คือ การสอดส่องและการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสมาชิกในสังคมมารายงานให้สมาชิกในสังคมได้รับทราบ ซึ่งหน้าที่ นี้ตรงกับหน้าที่ของการสื่อสารโดยทั่วไป คือ การแจ้งให้ทราบ (to inform) กล่าวคือ สื่อมวลชนจะคอยเฝ้าดูว่ามีเหตุการณ์หรือเรื่องราวใด ที่เกิดขึ้นภายในสังคมที่ผู้รับสารควรรับทราบ สื่อมวลชนก็เลือกนำมาเสนอ ซึ่งเข้าลักษณะของการกั้นกรองข่าวสารก่อนถึงมือผู้รับ ซึ่งเราเรียกบทบาทนี้ว่า ผู้เฝ้าประตู (Gate Keeper)

2.2.1.2 หน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ (Correlation of the Different parts of Society in Responding to Environment) หมายถึง หน้าที่ในการติดตามศึกษาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างถูกต้องถี่ถ้วน แล้วนำมาชี้แจง เพื่อช่วยปรับให้สมาชิกกลุ่มต่างๆ มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยความสงบเรียบร้อย ซึ่งหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสื่อมวลชนนี้จะตรงกับหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Function) ในการสื่อสารนั่นเอง

2.2.1.3 หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมไปสู่คนรุ่นต่อไป (Transmission of the Social Heritage from One Generation to the Next) หมายถึง หน้าที่ในการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ และบรรทัดฐานของสังคมจากยุคสมัยหนึ่ง ไปสู่อีกยุคสมัยหนึ่ง เพื่อให้วิทยาการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมนั้นๆ คงอยู่ตลอดไป ซึ่งหน้าที่ตรงนี้ตรงกับหน้าที่ในการให้การศึกษามวลชน (Educational Function)

นอกจากหน้าที่ทั้ง 3 ประการนี้แล้วในปี ค.ศ.1960 วิลเบอร์ แชร้ม (Wibur Schramm) และชาร์ลส์ อาร์ ไลท์ (Charles R. Wright) (Charles R. Write, 1975) ได้เพิ่มเติมหน้าที่ประการที่ 4 ของสื่อมวลชนไว้อีกประการ คือ หน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment Function) หมายถึง การเผยแพร่ถ่ายทอดด้านศิลปะดนตรี ให้ความผ่อนคลายและลดความตึงเครียดแก่ปัจเจกบุคคลในแง่ของการลดความสับสนหรือการล่มสลายของสังคมได้

หลังจากการศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารแพร่หลายไปในประเทศต่างๆ แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ทั้ง 4 ประการข้างต้นก็ได้รับการยอมรับโดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ องค์กรสื่อมวลชนต่างๆ ได้นำแนวคิดดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นบทบาทหน้าที่อันพึงปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ชมและผู้ฟัง

2.2.2 แนวคิดของเดนีส แมคควอล (Danis McQuail) (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

เดนีส แมคควอล (Danis McQuail) ได้เสนอแนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ 5 ประการ ดังนี้

2.2.2.1 หน้าที่ในการให้ข่าวสาร

- การให้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ และสถานการณ์ในสังคมและสังคมโลก
- แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจต่างๆ ในสังคม
- ช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม การปรับตัว และความก้าวหน้าทางสังคม

2.2.2.2 หน้าที่ในการประสานสัมพันธ์

- การอธิบาย การแปลความหมาย และการวิพากษ์วิจารณ์ความหมายของ เหตุการณ์และข่าวสารที่น่าเสนอ
- ให้การสนับสนุนแก่สถาบันหลักของสังคมและบรรทัดฐาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับ ของสังคม
- ช่วยให้เกิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคม
- ช่วยประสานกลุ่มคนและกิจกรรมต่างๆ ของสังคม
- ช่วยสร้างความสอดคล้องต้องกันของคนในสังคม ทำให้เกิดความยินยอม พร้อมใจในประเด็นต่างๆ
- ช่วยในการกำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม

2.2.2.3 หน้าที่ในการให้ความต่อเนื่องทางสังคม

- ช่วยในการถ่ายทอดวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคม ช่วยให้เกิดการยอมรับ วัฒนธรรมย่อย และวัฒนธรรมใหม่
- ช่วยเสริมสร้างและธำรงรักษาค่านิยมพื้นฐานของสังคม

2.2.2.4 หน้าที่ในการให้ความเพลิดเพลิน หรือบันเทิงแก่สมาชิกในสังคม

- ช่วยให้สมาชิกของสังคมได้รับความเพลิดเพลิน ความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ
- ช่วยลดระดับความตึงเครียดและความขัดแย้ง

2.2.2.5 หน้าที่ในการรณรงค์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

- ช่วยในการรณรงค์ให้บรรลุเป้าหมายของสังคมในด้านการเมือง สงคราม เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ และศาสนา

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนถูกคาดหวังให้ตอบสนอง ต่อ ผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าการดำเนินงานเพื่อธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่จะให้ คำนียามของผลประโยชน์สาธารณะว่าคืออะไร หรือสื่อมวลชนจะตอบสนองผลประโยชน์ สาธารณะอย่างไรมีขอบเขตแค่ไหน

Vilfredo Pareto, 1970 (อ้างถึงใน นฤมล ปิศโน , 2547) กล่าวว่า “ผลประโยชน์สาธารณะ” ก็คือสวัสดิการสังคม หรือ สิ่งใดก็ตามที่สามารถเพิ่มประโยชน์หรือให้ความสุขแก่สมาชิกของประชาคม โดยไม่ทำให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องสูญเสียผลประโยชน์อันเนื่องมาจากสิ่งทีว่่านั้นเกิดขึ้น การที่บุคคลในสังคมได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยไม่มีใครสูญเสียผลประโยชน์นี้ ถือได้ว่าได้เพิ่มสวัสดิการสังคม หรือ “ผลประโยชน์สาธารณะ” แล้ว

“ผลประโยชน์สาธารณะ” ประกอบขึ้นจากผลประโยชน์ของปัจเจกชนในสังคมนั้นรวมเข้าด้วยกัน เนื่องจากปัจเจกแต่ละคนแต่ละกลุ่มต่างมีความต้องการที่แตกต่างกันและอาจขัดแย้งกัน ดังนั้น ผลประโยชน์สาธารณะจึงมีลักษณะหลากหลายและอาจขัดแย้งซึ่งกันและกันด้วย แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นประโยชน์สาธารณะในประชาคมหนึ่งๆ อาจมีหลายสิ่งหลายอย่างที่แยกออกจากกันไม่ได้ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงต้องมืองค์กรหลายประเภทเพื่อจัดทำกิจกรรมสาธารณะในแต่ละด้านตามความชำนาญเฉพาะอย่าง เพื่อสร้างสรรค์ผลประโยชน์สาธารณะแก่สังคมส่วนรวมและเพื่อประชาชนแต่ละคน (จรัส สุวรรณมาลา, 2529)

สำหรับสื่อมวลชนนั้นควรตอบสนองผลประโยชน์สาธารณะ โดยการนำเสนอมุมมองและเรื่องราวที่หลากหลาย ขยายประสบการณ์และแนวคิดของสังคม ทั้งแนวความคิดเก่าและความคิดใหม่ให้ประชาชนรู้จักวัฒนธรรมอื่นๆ ในโลกนี้ รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและนวัตกรรม ทั้งที่เป็นที่นิยมและที่ยังมีคนรู้จักน้อย

ความหลากหลายนี้ไม่เฉพาะเรื่องที่เป็นสาระความรู้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงเรื่องความสนุกสนานด้วยนั้น คือ ต้องมีข้อมูลความรู้และความบันเทิงในเวลาเดียวกัน เนื่องจากสิ่งที่ประชาชนต้องการอาจจะไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเท่านั้น ดังนั้นสื่อมวลชนจำเป็นต้องให้ข้อมูล ความบันเทิง รวมทั้งความท้าทายกับประชาชน โดยต้องอุทิศพื้นที่ เวลา และวัตถุดิบเพื่อให้ความรู้ข้อมูลกับประชาชนในประเด็นต่างๆ เพื่อมีมุมมองที่กว้างขวางมากขึ้น

(David Croteau, 2001) กล่าวว่า ในสื่อเพื่อความบันเทิงนั้น สิ่งแปลกใหม่และความแตกต่าง รวมทั้งมุมมองที่ทันสมัยเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่หมายถึงผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สื่อหลักๆ ของสังคมจะเป็นผู้ทำหน้าที่กำหนดและชี้แนะว่าสิ่งใดคือสิ่งที่ประชาชนต้องการ สิ่งใดคือ “ผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าที่ตัวของประชาชนจะรู้เสียอีก

ในขณะที่สื่อเพื่อผลประโยชน์สาธารณะนั้น จะมีการนำเสนอเนื้อหาสาระต่างๆ ในเชิงลึกของปัญหาสังคมหรือการโต้แย้งในเชิงนโยบาย มีจุดประสงค์ในการนำเสนอ เพื่อต้องการให้ทราบข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนเนื้อหาสาระความรู้ โดยสื่อจะพูดคุยกับผู้ชมในฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่ง และจะชักชวนให้ผู้ชมเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นสาธารณะที่สังคมต้องเผชิญ และบางครั้งก็เพื่อปรับปรุงชุมชนของผู้ชม

Danis McQuail, 1992 (อ้างถึงใน กิติมา สุรสุนธิ , 2548) ได้กล่าวถึงความหมายของ “สื่อเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ” ว่าควรจะประกอบไปด้วยสิ่งที่ดีสำหรับคนทั่วไปมากกว่าเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง “สื่อเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ” นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์พื้นฐานอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่

1. ความหลากหลาย ในสังคมประชาธิปไตยสื่อควรจะสะท้อนมุมมองและประสบการณ์ ที่มีความหลากหลายของสังคม ประชาชนที่บริโภคสื่อควรได้พบกับตัวแทนวัฒนธรรมการเมืองที่สะท้อนมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างไป
2. นวัตกรรม เทคโนโลยีอันทันสมัยของอุตสาหกรรมสื่อ ควรจะช่วยให้มีการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาที่มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ
3. มีแก่นสาร สื่อต้องมีกา รนำเสนอทั้งเนื้อหาที่มีสาระและความบันเทิง ซึ่งในความเป็นบันเทิงก็สามารถนำเสนอเรื่องราวในประเด็นต่างๆ ของสังคม และช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ความอิสระ ประชาชนของสังคมอิสระจะรังเกียจอำนาจการควบคุมข้อมูลข่าวสาร และวัฒนธรรม สื่อจึงควรให้ข้อมูลข่าวสารและมุมมองอิสระปราศจากอำนาจของรัฐบาลและบริษัทที่หวังกำไร

สำหรับบทบาทการนำเสนอผลประโยชน์เพื่อสาธารณะนั้น บุคลากรที่เป็นมืออาชีพควรมีลักษณะดังนี้ มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีอิสระที่จะทำงาน มีความแน่วแน่ที่จะปกป้องหน้าที่ของสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ แม้ว่าจะอยู่ใน นอกระบบสื่อเพื่อการค้า รวมทั้งจะต้องใช้เวลาและพื้นที่ของสื่อเพื่อสังคม และต้องพิจารณาว่าสิ่งที่ทำนั้นมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชนหรือไม่

ในสภาพความเป็นจริง สื่อมวลชนมักจะอยู่ห่างไกลคำว่า “ผลประโยชน์สาธารณะ” เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจสื่อ ก็เช่นเดียวกับผู้ประกอบการธุรกิจอื่นๆ ต่างกันก็คือกำไรจากการดำเนินงาน ดังนั้น ความสนใจที่จะนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดอิสระและความหลากหลายของรายการจึงมีน้อยมาก แต่ทุกอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อการกำรายได้จากการโฆษณาและกำไร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจสื่อมักจะชี้แนะเนื้อหา โดยการโฆษณาสิ่งที่เขาต้องการและตอบสนองผลประโยชน์ของผู้ ชมเฉพาะที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทางธุรกิจ โดยจำกัดให้ผู้ชมมีทางเลือกเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นทางเลือกที่เป็นไปตามความต้องการของผู้โฆษณา ซึ่งลักษณะดังกล่าวเปลี่ยนแปลงได้ยากเนื่องจากอยู่ในสังคมประชาธิปไตย

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามแนวคิดของ แฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ชาร์ลส์ อาร์ ไลท์ (Charles R. Wright) และเดนนิส แมคควอล (Denis McQuail) ดังที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่หลักของสื่อมวลชนมี ดังนี้

1. หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informative function)
2. หน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical function)
3. หน้าที่ในการให้การศึกษา (Educational function)
4. หน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment function)

ทั้งนี้ บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนอีกประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คือ “บทบาทหน้าที่เพื่อผลประโยชน์สาธารณะ”

นอกจากบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนแล้วเดนนิส แมคควอล (Denis McQuail) (อ้างถึงใน กิติมา สุรสุนธิ , 2548) กล่าวถึง แนวคิดในการประเมินบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่พัฒนามาจากแนวความคิดค่านิยมทางสังคมและการเมือง ได้แก่ ค่านิยมในเรื่องเสรีภาพ (Freedom) ความเสมอภาค (Equality) และภราดรภาพ หรือ ความสงบเรียบร้อย (Order) และจากแนวคิดดังกล่าว McQuail ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ ดังนี้

1. เสรีภาพในการดำเนินงาน (Freedom and Independence)

เป็นการวิเคราะห์ว่าการแสดงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้น มีก ฎเกณฑ์หรือการควบคุมใดๆ ที่มาจำกัดขอบเขตการปฏิบัติงาน หรือ การแสดง บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนหรือไม่ ในแง่ขององค์กรสื่อมวลชนแล้ว เสรีภาพ จะเป็นตัววัดระดับการควบคุมอันเกิดจากตัวเจ้าของสื่อ หรือผู้บริหารสื่อที่มีต่อผู้ปฏิบัติงาน และในระดับของเนื้อหาที่ปรากฏออกมา ก็จะพิจารณาว่าเนื้อหา

ที่ปรากฏออกมานั้นมีลักษณะของการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นการ นำเสนอข่าวสารเพื่อผลประโยชน์ และเป็นข่าวสารที่มุ่งเสนอเกี่ยวกับผลผลิตของสถาบันตนเป็นหลัก (More self production of news) หรือไม่ สื่อมวลชนควรที่จะกำหนดแล ะรักษาไว้ซึ่งการดำเนินงานอย่างมีเสรีภาพ และมุ่งประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ การที่เจ้าของ สื่อหรือผู้บริหารสื่อมีการควบคุมสื่อมากก็จะส่งผลให้ บทบาทหน้าที่ของสื่อเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อสถาบันผู้เป็นเจ้าของสื่อ ซึ่งชี้ให้เห็น ว่าบทบาทหน้าที่ของสื่อที่ปรากฏนั้นเป็นไปอย่างขาดเสรีภาพในการดำเนินงาน

2. ทรากภาพ และการประสานสามัคคีให้แก่สังคม (Order and Solidarity)

ในองค์กรสื่อมวลชนที่มีเสรีภาพ สื่อมวลชนย่อมจะต้องหลีกเลี่ยงการแสดงบทบาทที่จะก่อให้เกิดผลในการทำลายความมั่นคงของสังคม การก่อให้เกิดความรุนแรง หรือความก้าวร้าวทางพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ ในสังคม โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของส่วนรวมและความมีเอกภาพของสังคม

3. ความหลากหลายและการเข้าถึง (Diversity and Access)

ความหลากหลายของสื่อและเนื้อหาที่สื่อนำเสนอออกมา นับเป็นสิ่งที่ประเมินถึง บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างหนึ่ง เพราะความหลากหลายดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้รับสาร ในการที่จะเลือกรับสารต่างๆ ตามต้องการ และความหลากหลายนี้จะเป็นมาตรวัดถึงอิสรภาพของสื่อมวลชน การที่ในสังคมสามารถมีสื่อได้หลากหลายชนิด หรือสื่อแต่ละชนิดสามารถนำเสนอแนวความคิด ทศนคติต่อเนื้อหาประเด็นใดประเด็นหนึ่งได้หลากหลายมุมมอง ย่อมเป็นการชี้ให้เห็นถึงอิสรภาพและเสรีภาพในการแสดงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นๆ

4. ความถูกต้องเป็นจริงและคุณภาพของข่าวสาร (Objectivity and Information Quality)

ในเรื่องความถูกต้องเป็นจริงและคุณภาพของ ข่าวสารนี้ ก็มีความเกี่ยวพันกับอิสรภาพแล ะเสรีภาพของสื่อมวลชนเช่นกัน ในองค์กรที่ขาดอิสรภาพและเสรีภาพในการดำเนินงาน ย่อมมีการบิดเบือนข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ ทำให้แสดงบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้ย ังมีคุณภาพ และถูกต้องเป็นจริงไม่เกิดขึ้น

5. คุณค่าทางวัฒนธรรม (Cultural quality) บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นควร มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ดังนี้

- คุณค่าทางความจริงและความเที่ยงแท้แน่นอน การสามารถสะท้อนและขยาย ประสพการณ์ให้แก่สังคม

- การธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางสังคม

- ไม่สร้างความสับสนให้ผู้รับสาร เพื่อประโยชน์ส่วนตน

- การสร้างวิถีทางความคิดให้แก่ผู้รับสาร

- การไม่บิดเบือน ข้อมูล ข่าวสาร สื่อจะต้องทำหน้าที่เสมือนช่องทางของวัฒนธรรมหรือช่องทางของข้อมูลข่าวสาร

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนี้ มาเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ว่าได้แสดงถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติกับสังคมอย่างไร

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์

2.3.1 ประเภทรายการโทรทัศน์

การจำแนกประเภทรายการโทรทัศน์สามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับผู้จำแนกและหลักเกณฑ์ในการแยกประเภท อย่างไรก็ตาม หลักสากลได้นิยมจัดแบ่งรายการเป็นประเภทข่าว ประเภทความรู้ และประเภทความบันเทิง ตามแนวทางของประเทศต้นฉบับ ในการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ และใช้กันแพร่หลายในประเทศต่างๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546)

การจัดประเภทรายการเป็น 3 ประเภทหลักข้างต้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ (วิภา อุดมฉันท, 2538) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของรายการ เพื่อให้สื่อมวลชนได้รับประโยชน์ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ (Information)
2. ข่าวสาร (News)
3. ความบันเทิง (Entertainment)
4. การโฆษณา (Advertising)

ดังนั้น จึงจัดแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์ ตามวัตถุประสงค์ของลักษณะรายการเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รายการความรู้ (Information)
2. รายการข่าวสาร (News)
3. รายการบันเทิง (Entertainment)
4. รายการโฆษณา (Advertising)

ในขณะที่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546) ได้จำแนกประเภทรายการโทรทัศน์ โดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการจัดรายการโทรทัศน์ ดังนี้

1. รายการประเภทความรู้ (Educational Programs) เป็นรายการโทรทัศน์ที่มุ่งให้เกิดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ชม

2. รายการข่าว (News) เป็นรายการที่เสนอเหตุการณ์ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นและอยู่ในความสนใจของคนทั่วไปตามความเป็นจริง
3. รายการบันเทิง (Entertainment Programs) เป็นรายการที่เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก
4. รายการโฆษณา (Advertising Programs) เป็นรายการชักชวนให้ซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ของผู้อุปถัมภ์รายการในรูปแบบของสปอตโฆษณา หรือแทรกอยู่ในรายการอื่น
5. ประกาศสั้นๆ รายการรณรงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะชน (Spot Announcement & Filler)

โดยสรุปการจำแนกประเภทรายการโทรทัศน์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผู้ศึกษาใช้หลักเกณฑ์การจำแนกประเภทรายการโทรทัศน์ตามวัตถุประสงค์ของรายการ เนื่องจากเป็นวิธีที่แพร่หลาย และอยู่บนพื้นฐานของสื่อโทรทัศน์ในการตอบสนองความต้องการของผู้ชม จึงเหมาะสมที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทรายการโทรทัศน์ของรัฐสภา โดยจำแนกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รายการประเภทความรู้ หมายถึง รายการที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ชม ไม่ว่าจะเนื้อหาในทางวิชาการหรือความเป็นความรู้ทั่วไป จัดขึ้นเพื่อบุคคลทั่วไปไม่จำกัดกลุ่มเฉพาะ
2. รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน หมายถึง รายการที่เสนอเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นและบุคคลทั่วไปให้ความสนใจ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนชีวิตประจำวันของประชาชน โดยนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งนอกจากจะนำเสนอข่าวโดยตรงแล้ว ยังครอบคลุมถึงการวิเคราะห์ข่าว รายการสารคดีเชิงข่าว และรายการอื่นๆ ที่มีคุณค่าทางข่าวด้วย
3. รายการประเภทสาระบันเทิง (Enlightment Program) หมายถึง รายการ บันเทิงที่สอดแทรกสาระความรู้ให้ผู้ชม
4. รายการประเภทบันเทิง หมายถึง รายการที่เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ชมแล้วผ่อนคลาย หรือมีความสุนทรีย์

2.3.2 รูปแบบรายการโทรทัศน์

รูปแบบรายการโทรทัศน์ หรือการนำเสนอรายการโทรทัศน์ หมายถึง วิธีการและเทคนิคในการนำเสนอเนื้อหาสาระและสิ่งที่อยู่ในรายการไปสู่กลุ่มผู้ชมเป้าหมาย โดยไม่จำกัดเนื้อหาของรายการว่าจะอยู่ในกลุ่มประเภทรายการใด ทั้งนี้ใน 1 รายการอาจมีรูปแบบการนำเสนอหลากหลาย

รูปแบบก็เป็นได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเรื่องที่จะนำเสนอ ลักษณะรายการ กลุ่มเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนเวลาในการนำเสนอเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้ชม

รูปแบบรายการโทรทัศน์แบ่งได้หลายรูปแบบดังนี้

1. รูปแบบการพูดคนเดียว (Talking Program) เป็นรายการที่มีผู้นำเสนอสาระหรือสิ่งที่ต้องการนำเสนอเพียงคนเดียว โดยอาจจะอยู่ในรูปแบบพูดคุยกับผู้ชม บรรยายสาระหรือคุยกับผู้ชมทางบ้านผ่านทางโทรทัศน์
2. รูปแบบสนทนา (Dialogue Program) เป็นรายการที่มีผู้ออกรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือพูดคุยกันในประเด็นต่าง ๆ ส่วนใหญ่เนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของคนทั่วไปในขณะนั้น
3. รูปแบบอภิปราย (Discussion Program) เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป โดยมีผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน ทำหน้าที่นำผู้ชมเข้าสู่รายการและสาระที่จะอภิปราย ซึ่งการอภิปรายนี้อาจจะมีการแสดงความคิดเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันหรือขัดแย้งกันก็ได้ ประเด็นที่นำมาอภิปรายส่วนใหญ่จะเป็นเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ประชาชนกำลังสนใจในช่วงระยะเวลานั้น เช่น รายการถึงลูกถึงคน
4. รูปแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์ ทำหน้าที่ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งคำตอบที่ได้ อาจจะเป็นความคิดเห็น หรือข้อเท็จจริงก็ได้ การสัมภาษณ์อาจจะมีผู้ถูกสัมภาษณ์มากกว่า 1 คนก็ได้
5. รูปแบบรายการเกมโชว์ (Game Show) ส่วนใหญ่อาจจะเป็นรายการเพื่อความบันเทิง ซึ่งบางรายการก็อาจสอดแทรกความรู้เข้าไปด้วย เช่น รายการเกมโชว์ที่มีการเล่นเกม และตอบปัญหา หรือ มีการเล่นเกมแต่เพียงอย่างเดียว
6. รูปแบบตอบปัญหา (Quiz Program) เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้เป็น หลักและส่วนใหญ่ของผู้ร่วมรายการจะเป็นนักเรียน นักศึกษา การดำเนินรายการจะมีผู้ดำเนินรายการและผู้ช่วย มีการถามปัญหาและให้ผู้ร่วมรายการตอบ
7. รูปแบบสารคดี (Documentary) เป็นรายการที่นำเสนอทั้งสาระและความบันเทิงควบคู่กันไป ซึ่งอาจจะนำเสนอโดยภาพและเสียงตลอดรายการ หรือการนำเสนอสลับกับมีผู้ดำเนินรายการคอยชี้ประเด็น ขยายความของสารคดีนั้น ๆ
8. รูปแบบละคร (Drama) เป็นรายการที่ใช้ผู้แสดงเป็นหลัก รูปแบบละครมีทั้งเพื่อความบันเทิงและให้ความรู้ควบคู่กันไปด้วย การนำเสนอจะมีการจัดฉากและสิ่งแวดล้อมในฉากๆ นั้น ให้เหมือนจริงมากที่สุดตามยุคสมัยของเนื้อหาละคร ทั้งนี้เพื่อให้สมจริงและให้ผู้ชมคล้อยตาม

9. รูปแบบสาธิต (Demonstration) เป็นรายการที่นำเสนอขั้นตอนการกระทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อให้ผู้ชมเลียนแบบหรือนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เช่น รายการสาธิตการทำอาหาร

10. รูปแบบเพลงและสารคดี (Music) รายการแบบนี้มีทั้งให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว เช่น รายการ 7 สีคอนเสิร์ต บางรายการก็ให้ทั้งความบันเทิงและสาระ

11. ปกึณกะบันเทิง เป็นรายการที่ผสมผสานความบันเทิงรูปแบบต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ประกอบด้วยเนื้อหาต่างๆ คือ การแสดงดนตรีร้องเพลง การแสดงละครสั้น การแสดงเต้นรำ นาฏศิลป์ การแสดงตลก การสัมภาษณ์ดารานักร้องที่มาร่วมรายการ การแสดงความสามารถพิเศษบนเวที

12. รูปแบบการถ่ายทอดสด (Live Programs) เป็นรายการที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เช่น กีฬา งานมหกรรม หรือพระราชพิธีต่างๆ

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์นี้ มาเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเภท รูปแบบ การผลิต และการเผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งรายการต่างๆ ที่นำเสนอจะสะท้อนถึงแสดงบทบาทหน้าที่ว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม

ดาวเทียม คือ วิศวกรรมการที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ทางการทหารและพัฒนาต่อมาเพื่อใช้ด้านพยากรณ์อากาศ การค้นหาทรัพยากรธรณี การสื่อสาร ตามลำดับ ส่วนที่จะกล่าวถึงในบทนี้ คือ ดาวเทียมสื่อสารที่ใช้ในกิจการระบบโทรทัศน์ (DTH : Direct To Home)

ดาวเทียมสื่อสาร จะโคจรอยู่ใน วงโคจรค้างฟ้า หรือ วงโคจรคลาร์ก ดาวเทียมสื่อสารส่งขึ้นไปครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2508 โดยองค์การโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunications Satellite Organization) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า INTELSAT (www.engineering-mcot.net/mcotnorth, 2551)

2.4.1 การสื่อสารผ่านดาวเทียม

ดาวเทียมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จำแนกตามวงโคจรของดาวเทียมได้ 2 ชนิด ดังนี้

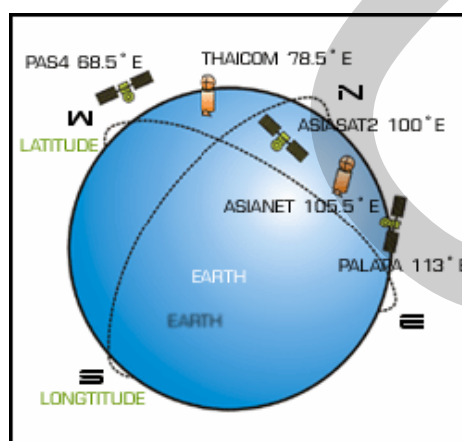
1) ดาวเทียมที่อยู่ในวงโคจรทั่วไป มีวงโคจรเป็นรูปวงรีมีระนาบที่แน่นอน ตำแหน่งของดาวเทียมเมื่อเทียบกับโลกก็ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ ใช้ในงานด้านการสำรวจภูมิอากาศ ภูมิประเทศ แหล่งทรัพยากรธรณี และงานจารกรรมทางทหาร

2) ดาวเทียมค้างฟ้า (Geostationary Satellite) เป็นดาวเทียมที่อยู่กับที่เมื่อเทียบกับโลก มีวงโคจรอยู่ในระนาบเดียวกันกับเส้นศูนย์สูตร อยู่สูงจากพื้นโลก ประมาณ 35,786 กิโลเมตร วงโคจรพิเศษนี้เรียกว่า “วงโคจรค้างฟ้า” หรือ “วงโคจรคลาร์ก” เพื่อเป็นเกียรติแก่นายอาเธอร์ ซี คลาร์ก (Arthur C. Clarke) ผู้ค้นพบวงโคจรค้างฟ้า และผู้ริเริ่มแนวคิดดาวเทียมสื่อสาร วงโคจรคลาร์ก เป็นวงโคจรในระนาบเส้นศูนย์สูตร (Equator) มีความสูงเป็นระยะที่ทำให้ดาวเทียมเคลื่อนที่ด้วยความเร็วเชิงมุม เท่ากันกับการหมุนของโลกแล้ว ทำให้เกิดแรงเหวี่ยงหนีศูนย์กลาง มีค่าพอดีกับค่าแรงดึงดูดของโลก เป็นผลให้ดาวเทียมดูเหมือนคงอยู่กับที่ ณ ระดับความสูงนี้ ดาวเทียมค้างฟ้าส่วนใหญ่ใช้ในการสื่อสารระหว่างประเทศและภายในประเทศ เช่น ดาวเทียมอนุกรม อินเทลแซต ดาวเทียมปลาปา ของประเทศอินโดนีเซีย และ ดาวเทียมไทยคม ของประเทศไทย ปัจจุบันมีดาวเทียมค้างฟ้ากว่าร้อยดวงปรากฏอยู่ในวงโคจรคลาร์ก

ภาพที่ 2.3 แสดงลักษณะวงโคจรของดาวเทียม

ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

ภาพที่ 2.4 แสดงตัวอย่างวงโคจรของดาวเทียม

ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

2.4.2 ระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (Satellite Television)

ระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (Satellite Television) มีความหมาย 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การกระจายสัญญาณโทรทัศน์ผ่านทางดาวเทียม เป็นระบบไร้สายสำหรับส่งรายการโทรทัศน์ไปยังบ้านผู้รับชมโดยตรง (Direct to home) ผู้รับชมต้องมีอุปกรณ์ในการรับสัญญาณจากดาวเทียม

2) การดำเนินการโทรทัศน์รูปแบบหนึ่งคล้าย กับกิจการ เคเบิลทีวี คือ ผู้รับชมที่ต้องการรับสัญญาณโทรทัศน์นอกเหนือขอบเขตการรับของพื้นที่ที่ตนอยู่ โดยสัญญาณโทรทัศน์จะส่งผ่านทางดาวเทียม ผู้รับจะรับสัญญาณได้ต้องมีอุปกรณ์รับสัญญาณ เช่น จานรับ สัญญาณจากบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจ

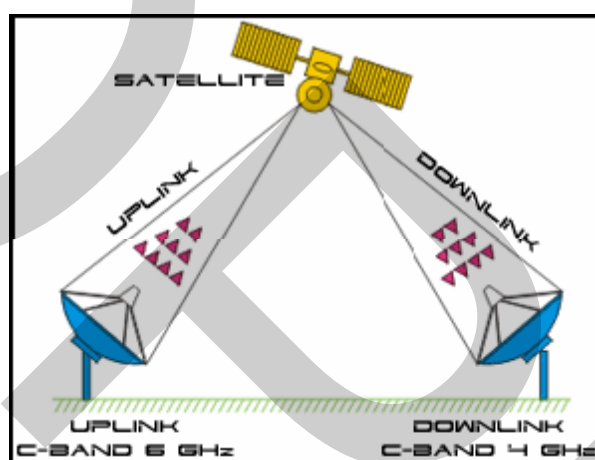
ยุคแรกๆ กลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเป็น เสมือน นักสำรวจ โดยใช้จานดาวเทียมที่มีราคา สูงเกินหารายการพิเศษ โดยที่ไม่ได้ตั้งใจ และมีผู้ชมจำนวนมาก ใช้จานดาวเทียมและเครื่องรับเป็นเครื่องมือรับสัญญาณ รายการต่างๆ จากสถานี โทรทัศน์ นอกประเทศ รวมถึง การดำเนินงานขององค์การอวกาศนาซ่าและหน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้อง กับการส่งสัญญาณอื่นๆอีกเป็นจำนวนมากอาศัยดาวเทียมเพื่อรับส่งสัญญาณถ่ายทอดสดสื่อสารระหว่างกัน

ปัจจุบันผู้ชมรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมส่วนใหญ่รับชมรายการผ่านทางผู้ให้บริการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จะทำการแพร่ภาพโดยตรง (Direct Broadcast Satellite-DBS) เช่น Direct TV หรือ The Dish Network ผู้ให้บริการ DBS คัดเลือกรายการต่างๆ และนำแพร่ภาพออกอวกาศรายการเหล่านี้ไปยังสมาชิก โดยพื้นฐานแล้วเป้าหมายของผู้ให้บริการ คือ นำช่องรายการต่างๆ จำนวนมากส่งตรงไปยังโทรทัศน์ของบ้านสมาชิกผู้รับชม ซึ่งปัจจุบันการออกอากาศของระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเป็นระบบดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ต่างจากรายการโทรทัศน์ในยุคก่อน กล่าวคือ คุณภาพเสียงและภาพของรายการเหล่านี้ดีกว่าเดิมอย่างมาก โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมยุคแรกๆ แพร่ภาพด้วยคลื่นวิทยุย่าน C-band ซึ่งเป็นคลื่นวิทยุในย่านความถี่ 3.4 กิกะเฮิทซ์ ถึง 7 กิกะเฮิทซ์ (GHz) ดาวเทียมที่แพร่ภาพระบบดิจิทัลส่งสัญญาณรายการในย่านความถี่ Ku -ย่าน Ku-band (12 GHz ถึง 14GHz)

2.4.3 การรับ - ส่งสัญญาณดาวเทียม

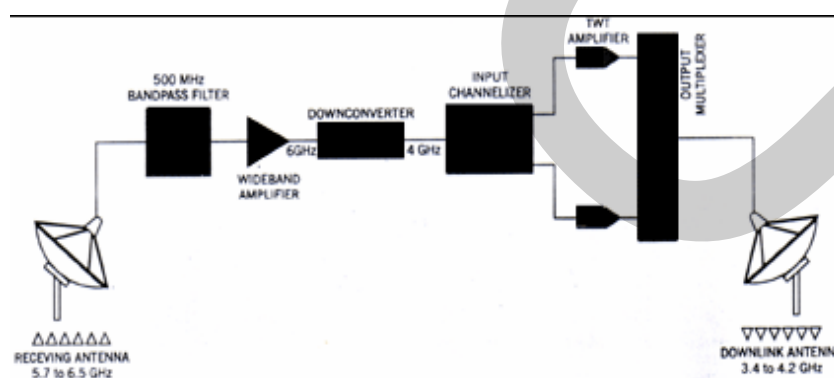
ดาวเทียมสื่อสารจะมีอุปกรณ์รับ- ส่งคลื่นวิทยุภายในตัวดาวเทียม และทำหน้าที่ถ่ายทอดทวนสัญญาณ (Repeater) ไปยังสถานีภาคพื้นดินที่ส่งสัญญาณ และรับสัญญาณการส่งสัญญาณ

ความถี่คลื่นไมโครเวฟจากสถานีภาคพื้นดินที่ส่งสัญญาณขาขึ้น เรียกว่า การเชื่อมโยงขาขึ้น (Up - link) ซึ่งงานรับสัญญาณบนตัวดาวเทียมจะรับคลื่นสัญญาณข้อมูลภาพ, เสียง, คอมพิวเตอร์ไว้ แล้วขยายให้มีความแรงของสัญญาณมากขึ้น จึงส่งลงมายังสถานีภาคพื้นดินตามต้องการ การส่งสัญญาณจากดาวเทียมลงมายังสถานีภาคพื้นดินเรียกว่า การเชื่อมโยงขาลง (Down - link) โดยความถี่คลื่นไมโครเวฟขาขึ้นจะแตกต่างกับความถี่ขาลง ซึ่งเป็นไปตามหลักของระบบการถ่ายทอดความถี่และหลีกเลี่ยงการรบกวนของสัญญาณ โดยความถี่ขาขึ้นจะสูงกว่าความถี่ขาลงจากดาวเทียมเสมอ และการส่งจะยากกว่าการรับสัญญาณ

ภาพที่ 2.5 แสดงการถ่ายทอดทวนสัญญาณจากดาวเทียม

ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

ภาพที่ 2.6 แสดงแผนภาพการส่งและรับสัญญาณดาวเทียม

ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

2.4.4 อุปกรณ์รับ – ส่ง สถานีดาวเทียม ประกอบด้วย

1. จานสายอากาศ ทำหน้าที่แพร่กระจายสัญญาณหรือรับสัญญาณดาวเทียม
2. อุปกรณ์เครื่องส่งกำลังสูง (HPA) ทำหน้าที่ขยายสัญญาณความถี่สูงส่งไปยังดาวเทียม
3. LNA เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ ขยายสัญญาณที่มีอัตราขยายสูง และมีสัญญาณ

รบกวนต่ำ

2.4.5 ทรานสปอนเดอร์ (Transponder)

ทรานสปอนเดอร์ (Transponder) คือ ช่องสัญญาณรับ – ส่งบนดาวเทียม ซึ่งรับสัญญาณจากสถานีภาคพื้นดินแล้วขยายสัญญาณให้แรงขึ้น และส่งกลับมายังสถานีรับบนพื้นโลก โดยใช้ความถี่ขาขึ้น (Up - link) และความถี่ขาลง (Down - link) แตกต่างกันในหนึ่งช่องสัญญาณภาพจะมีความกว้างของช่องคลื่น (Bandwidth) 40 MHz ต่อ 1 ทรานสปอนเดอร์ ทรานสปอนเดอร์ของดาวเทียม 2 แนว คือ V (Vertical) และ H (Horizontal)

คลื่นแม่เหล็กที่สามารถทะลุชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์ได้ดีก็คือ ย่านความถี่ไมโครเวฟ แต่ย่านความถี่ไมโครเวฟมีหลายช่อง จึงต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติการดูดกลืนของบรรยากาศ และการลดทอนกำลังของสัญญาณ เนื่องจากระยะทางโดยแถบความถี่ที่นิยมใช้กันมากที่สุด ในการสื่อสารด้านโทรทัศน คือ แถบความถี่ C - BAND และ KU - BAND

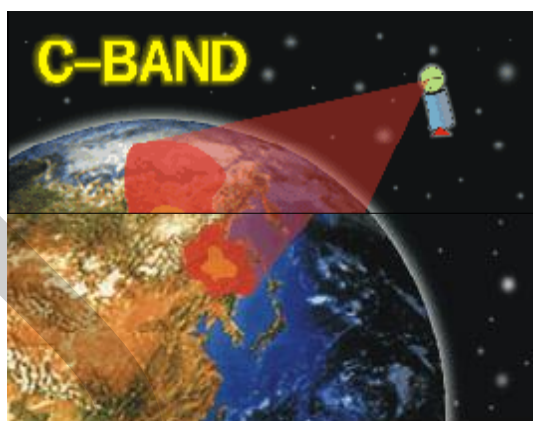
2.4.6 ระบบการส่งสัญญาณดาวเทียม

ระบบการส่งสัญญาณดาวเทียม มี 2 ประเภท ดังนี้

1. C - BAND จะส่งคลื่นความถี่กลับมายังโลก อยู่ในช่วงความถี่ 3.4 – 4.2 GHz การส่งสัญญาณแบบ C - BAND นี้ จะมีฟุตพริ้นท์ (Footprint) กว้างสามารถส่งสัญญาณครอบคลุมพื้นที่ได้หลายประเทศ

ข้อดี : การใช้ดาวเทียมประเภทนี้ เหมาะที่จะใช้ในประเทศที่ใหญ่ๆ เพราะส่งดาวเทียมดวงเดียวก็สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วประเทศ เช่น สหรัฐ, รัสเซีย, จีน, อินโดนีเซีย

ข้อจำกัด : เนื่องจาก กำลังส่งครอบคลุมพื้นที่กว้างๆ ความเข้มของสัญญาณจะต่ำ จึงต้องใช้จาน 4 - 10 ฟุต ขนาดใหญ่รับสัญญาณภาพจึงจะชัด

ภาพที่ 2.7 แสดงการส่งสัญญาณดาวเทียมแบบ C-BAND จะครอบคลุมพื้นที่กว้าง
ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

2. KU - BAND ส่งความถี่ 10 - 12 GHz สูงกว่าความถี่ C - BAND ส่งสัญญาณที่จะครอบคลุมพื้นที่ได้น้อย จึงเหมาะสำหรับการส่งสัญญาณเฉพาะภายในประเทศ เป็นที่นิยมใช้ในสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น

ข้อดี : ความเข้มของสัญญาณสูงมากใช้จานขนาดเล็กๆ 80 - 120 เซนติเมตร ก็สามารถรับสัญญาณได้แล้ว เหมาะสำหรับการส่งสัญญาณภายในประเทศ เช่น สัญญาณ Cable TV ผ่านดาวเทียม DBS (Direct Broadcast Satellite) ความถี่ 11.7 - 12.5 GHz ในระบบ

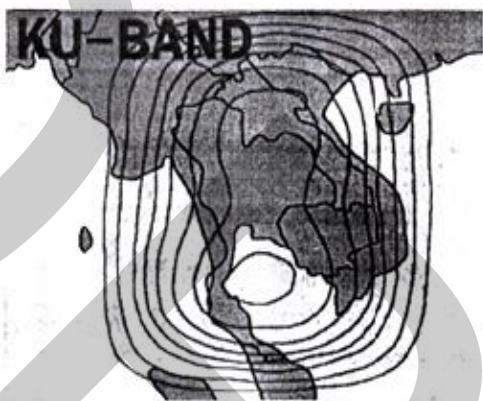
ข้อจำกัด : ฟูตปรินท์ระบบ KU - BAND จะแคบส่งเฉพาะจุดที่ต้องการครอบคลุมพื้นที่ได้น้อยทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง ปัญหาในการรับสัญญาณภาพเวลาเกิดฝนตกภาพไม่มีสาเหตุเนื่องมาจากความถี่ของ KU - BAND จะสูงมาก เมื่อผ่านเมฆฝน

ภาพที่ 2.8 แสดงการส่งสัญญาณดาวเทียมระบบ KU-BAND พื้นที่แคบแต่ความเข้มสัญญาณสูงมาก
ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

2.4.7 ฟุตพริ้นท์ (Footprint)

ฟุตพริ้นท์ (Footprint) ในระบบดาวเทียม หมายถึง ขอบเขตของบริเวณที่สัญญาณดาวเทียมครอบคลุมถึง ฟุตพริ้นท์ จะมีเส้นเป็นวงๆ วงในสุดจะมีความเข้มของสัญญาณ (Effective Isotropic Radiated Power) สูงที่สุด หมายความว่า ถ้าใช้จานรับสัญญาณดาวเทียม จานที่ใช้ก็มีขนาดเล็ก และสัญญาณจะอ่อนลงตามลำดับ ในชั้นที่ 2 - 3 และ 4 ซึ่งขนาดของจานรับสัญญาณก็ต้องมีขนาดใหญ่ขึ้นตามไปด้วย ดาวเทียมแต่ละดวงนั้นจะมีพื้นที่ครอบคลุมแตกต่างกันไป

ภาพที่ 2.9 แสดงตัวอย่างขอบเขตที่สัญญาณดาวเทียมครอบคลุมถึง (Footprint) ของ Ku – Band ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

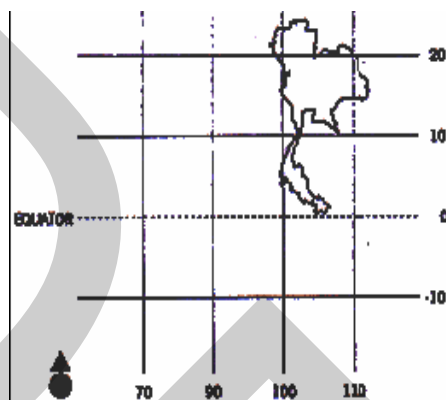
2.4.8 ตำแหน่งของดาวเทียม

ดาวเทียมทุกดวงจะแขวนอยู่ที่เส้นศูนย์สูตร (เส้นแบ่งระหว่างซีกโลกเหนือและใต้) และดาวเทียมแต่ละดวงจะมีตำแหน่งเป็นของตัวเอง โดยใช้เส้นแวง (Longitude) เป็นตัวกำหนดตำแหน่ง ดังนั้นชื่อของดาวเทียมจะมีตัวเลขต่อท้ายด้วยเสมอ เช่น THAICOM 78.5 °E 78.5 หมายถึง เส้นแวงที่ 78.5 (°E) หมายถึง ซีกโลกด้านตะวันออก

การกำหนดพื้นที่ในการติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม

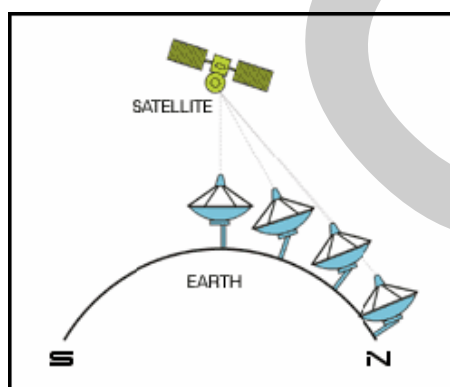
เมื่อดาวเทียมทุกดวงอยู่ที่เส้นศูนย์สูตร และประเทศไทยอยู่ซีกโลกทางด้านเหนือ การติดตั้งจานจะต้องหันหน้าจานไปทางทิศใต้ ส่วนจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออก หรือตะวันตกก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ตั้งกับตำแหน่งของดาวเทียม สมมุติว่าเราต้องการติดตั้งจานที่กรุงเทพฯ ตำแหน่งที่กรุงเทพฯอยู่ที่ 13.5 เส้นแวงที่ 100 ถ้าเราต้องการรับดาวเทียมไทยคมจะต้องหันหน้าจานไปทางขวา (ถ้าเราหันหน้าไปทางทิศใต้) เพราะดาวเทียมไทยคมอยู่ที่เส้นแวง 78.5 °E หรือ

ในขณะเดียวกันเราต้องการรับสัญญาณจากดาวเทียม APSTAR 134 °E เราจะต้องหันหน้างานไปทางซ้าย แต่ถ้าเราต้องการรับ ASIA 2 100.5 °E เราแทบจะไม่ต้องหมุนงานเลย เพราะตำแหน่งของเส้นแวงอยู่ที่ 100.5 °E ซึ่งตรงพอดี

ภาพที่ 2.10 แสดงตำแหน่งของประเทศไทยตามแนวเส้นรุ้งเส้นแวง
ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

การติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียมที่จังหวัดนครราชสีมา ก็กับการติดตั้งที่จังหวัดเชียงราย ย่อมที่จะมีมุมก้มเงยที่แตกต่างกัน เพราะจังหวัดนครราชสีมาอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร งานก็จะก้มมากกว่ามุมก้มเงยหรือมุมซ้ายขวาในแต่ละตำแหน่ง หรือพื้นที่ที่ยังไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับดาวเทียมกับพื้นที่ตั้งนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการหามุมก้มเงย (Elevation)

ภาพที่ 2.11 แสดงมุมก้มเงยของจานรับสัญญาณในพื้นที่ต่างกัน
ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

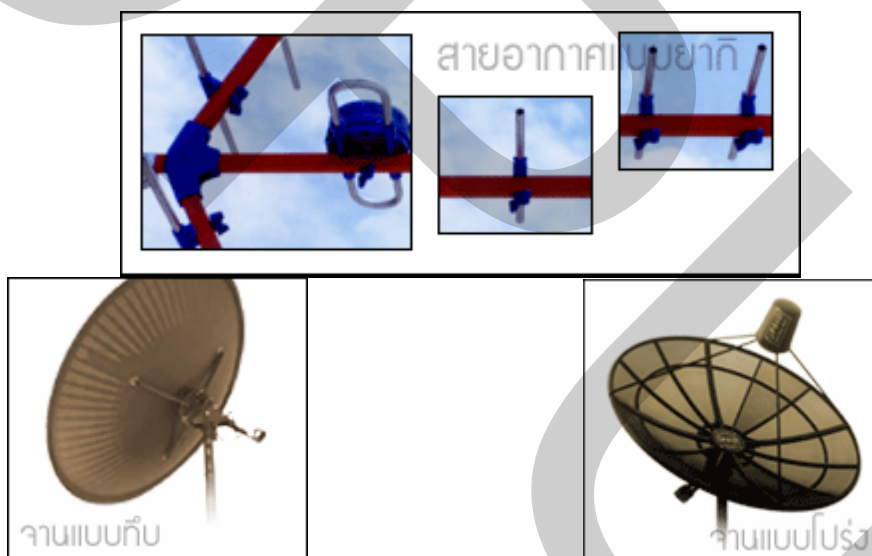
2.4.9 อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม

อุปกรณ์ในการรับสัญญาณดาวเทียม ปัจจุบันมีหลายประเภท แต่ที่นิยมใช้งานและจะได้นำเสนอรายละเอียดในบทนี้ คือ จานรับสัญญาณดาวเทียม

จานรับสัญญาณดาวเทียม ก็มีหลายประเภท เช่น จานรับ-ส่งข้อมูล VSAT จานรับสัญญาณแบบพาราโบลิก และจานรับสัญญาณของ True Vision มีขนาดเล็กใช้ในย่านความถี่ KU - BAND เป็นต้น

รูปแบบของจานรับสัญญาณดาวเทียม

สัญญาณดาวเทียมอยู่ห่างจากพื้นโลก ประมาณ 35,786 กิโลเมตร การใช้สายอากาศแบบขาคีธรรมา จะไม่สามารถรับสัญญาณได้ เพราะสัญญาณมีกำลังอ่อนมาก จึงได้มีการออกแบบจานสะท้อนแบบพาราโบลิก เพื่อทำหน้าที่ในการรับสัญญาณแทนสายอากาศแบบขาคี

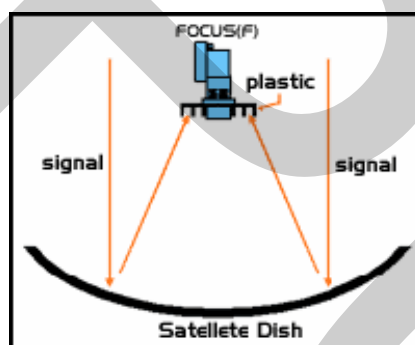
ภาพที่ 2.12 แสดงรูปแบบของจานรับสัญญาณทั้งแบบทึบ, แบบโปร่ง และสายอากาศแบบขาคี
ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

หลักการทำงานของจานรับสัญญาณดาวเทียม คือ ส่วนโค้งของจาน รับสัญญาณดาวเทียม ทำให้สัญญาณที่มาจากทางตรงเกิดการหักเห มุมตกกระทบเท่ากับมุมสะท้อน ทำให้สัญญาณมารวมกันที่จุดเดียวเกิดอัตราขยาย GAIN สัญญาณตรงจุด Focos(S) จะมีความเข้มสูง ถ้า Diameter (D) ของจานมีขนาดใหญ่กว่าอัตราความเข้มของสัญญาณตรงจุด F ก็จะมีสูงมากตามไปด้วย ตรงข้ามถ้าค่า D น้อยความเข้มของตำแหน่ง F ก็น้อยตาม

จานรับสัญญาณ ดาวเทียม แบบตะแกรงโปร่ง เป็นที่นิยมมากกว่าแบบตะแกรงทึบ เนื่องจากใช้วัสดุน้อยกว่าทำให้มีน้ำหนักที่เบา มีความสวยงาม มากกว่าและไม่ตันลม แต่ผู้ใช้โดยทั่วไปยังเข้าใจว่า จานรับสัญญาณ ดาวเทียม แบบทึบ มีเกณฑ์การขยาย ของสัญญาณ มากกว่าแบบตะแกรงโปร่ง เพราะเข้าใจกันว่าจานรับสัญญาณดาวเทียมแบบตะแกรงโปร่งสัญญาณจะรั่วได้ ซึ่งก็มีส่วนถูกอยู่บ้าง ในกรณีที่ตะแกรงแบบโปร่งที่นำมาผลิตมีขนาดใหญ่เกินไป คือ มีความกว้างของรูตะแกรงมากกว่า $\frac{1}{16}$ ของความถี่

จานรับสัญญาณดาวเทียม C-BAND สามารถรับสัญญาณดาวเทียมได้ 4 ระบบ คือ

1. ระบบ C-BAND Analogue
2. ระบบ C-BAND Digital
3. ระบบ KU-BAND Analogue
4. ระบบ KU-BAND Digital

ภาพที่ 2.13 แสดงหลักการทำงานของจานรับสัญญาณดาวเทียม

ที่มา : www.engineering-mcot.net/mcotnorth

2.4.10 โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในประเทศไทย

สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเอ็นบีที (National Broadcasting Television) อยู่ในความดูแลของกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี บริหารงานโดยบริษัท สามารถ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ได้แก่

1. Newslane นำเสนอข่าวสาระบันเทิง 24 ชม
2. Nation Channel ทินข่าว 24 ชม
3. Earth One รายการที่อยู่ในความเคลื่อนไหวของโลก

4. Filmagix ภาพยนตร์ ดีๆๆ
5. ASIA HITS ผลิตรายการเพลงลูกทุ่ง
6. PTV : Parliament Television โทรทัศน์รัฐสภาข้อมูลรัฐสภา
7. เน็กซ์สเตปเทเลวิชั่น
8. สำรวจโลก
9. สยามกีฬาทีวี รายการทีวีกีฬา จากทีมงาน สยามกีฬา
10. THAI VARIETY รายการแพชั่น

กล่าวโดยสรุป การนำแนวคิด ทฤษฎีมาเป็นกรอบแนวคิด และแนวทางในการศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ” โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการ ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน

นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ รวมถึงการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และปัจจัยเหล่านั้น ส่งผลกระทบต่อการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ว่าได้แสดงถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติกับสังคมอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบรายการ โทรทัศน์

นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเภท รูปแบบ การผลิต และการเผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งรายการต่างๆ ที่นำเสนอจะสะท้อนถึงแสดงบทบาทหน้าที่ว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียม นำมาเพื่อประกอบการศึกษาให้เนื้อหาของรายงานการวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นฤมล ปิศโน (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา” เพื่อศึกษาถึงนโยบาย วัตถุประสงค์และการดำเนินงานด้านการผลิตและเผยแพร่รายการเพื่อการศึกษาของ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและเผยแพร่รายการเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้สถานีฯ และสถานีฯ มีลักษณะการบริหาร ในรูปแบบคณะกรรมการในระดับกลางที่มาจากหลายหน่วยงานของรัฐแตกต่างกัน สถานีวิทยุอื่นนอกจากนี้ยังไม่พบว่าผู้บริหารองค์กรระดับสูงอย่างชัดเจนที่จะบริหารจัดการองค์กรวิทยุ กระจายเสียงเครือข่ายระดับชาติ

2. การดำเนินงานด้านการผลิตรายการ และเผยแพร่รายการเพื่อการศึกษา มีหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันผลิตรายการ คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สำนักงานสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต กรมส่งเสริม การเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยดำเนินการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ใน 3 ลักษณะ คือ รายการการศึกษาในระบบโรงเรียน รายการการศึกษานอกระบบโรงเรียน และรายการการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการและเผยแพร่รายการเพื่อศึกษามี 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 2) ปัจจัยด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี และ 3) ปัจจัยด้านการผลิตและเผยแพร่รายการเพื่อการศึกษา

พรสวรรค์ อุทาร์วุฒิพงศ์ (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน ” ผลการวิจัยพบว่า ในฐานะหน่วยงานของรัฐบาล กรมประชาสัมพันธ์มีหน้าที่หลักในการเผยแพร่ นโยบายและผลงานของรัฐบาล ตลอดจนการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในฐานะองค์กรการสื่อสารมวลชน กรม

ประชาสัมพันธมีหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา ความบันเทิง การกระตุ้นเร้าสืบทอดมรดกทางสังคม ด้านลักษณะงานกรมประชาสัมพันธมีบทบาทหน้าที่ทั้งการผลิต การผลิตซ้ำ การเผยแพร่และการบริโภค นอกจากนี้กรมประชาสัมพันธยังมีบทบาทแฝงในการรักษาอำนาจของรัฐบาล และการครอบงำด้านทัศนคติของประชาชนในสังคม

ไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์ (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงสร้างและการแสดงบทบาทของสถานีวิทยุ เอฟ .เอ็ม.92.5 เมกกะเฮิร์ต” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาใน 2 ประเด็น ดังนี้

1. องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขต่อโครงสร้างของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เอฟ.เอ็ม.92.5 เมกกะเฮิร์ต
2. วิเคราะห์การแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุ เอฟ .เอ็ม.92.5 เมกกะเฮิร์ต ในฐานะคลื่นข่าวและเพลง เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2538 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2540 ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างหลักสำคัญของสถานีวิทยุ เอฟ .เอ็ม.92.5 เมกกะเฮิร์ต ประกอบด้วยกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของสื่อโดยรัฐ วัฒนธรรมการทำงานในรูปแบบระบบราชการความต้องการและความสนใจของผู้รับสารในการรับรู้ข่าวสารอย่างเสรี และการ แข่งขันเพื่อการบริการข่าวสารในระหว่างบรรดาสถานีวิทยุคลื่นข่าวสาร เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานและการแสดงบทบาทหน้าที่ในเชิงบรรทัดฐานขององค์กร นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งพื้นฐานในสถานีวิทยุ เอฟ .เอ็ม.92.5 เมกกะเฮิร์ต คือ ความต้องการความปลอดภัยในการทำงานของผู้บริหารระดับสูง ขณะที่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพข่าวต้องการเสนอข่าวที่มีคุณค่าให้แก่สาธารณชน

วิสาข์ รอดคำดี (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา” เพื่อศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ของโครงสร้างและการดำเนินงานของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบของโครงสร้างและการดำเนินงานที่มีต่อการแสดงบทบาทของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา โดยศึกษาเฉพาะสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา 3 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาทั้ง 3 สถานี มีโครงสร้างและการดำเนินงานในลักษณะที่แตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การ เปลี่ยนแปลงดังกล่าวขึ้นอยู่กับผู้บริหารมหาวิทยาลัยแต่ละยุค โดยสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มุ่งเน้นที่จะตอบสนองต่อความต้องการของมหาวิทยาลัยขณะที่

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่เพียงตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยอย่างเดียวยังตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

นอกจากนี้ โครงสร้างและการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไปยังส่งผลให้ทั้ง 3 สถานี มีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พยายามที่จะรักษาบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรแก่ประชาชน แต่ด้วยความจำเป็นด้านรายได้ ทำให้สถานีดึงเน้นบทบาทในการให้ความบันเทิงมากขึ้น ขณะที่สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เน้นหนักไปที่บทบาทในการเป็นห้องฝึกปฏิบัติการด้านวิทยุกระจายเสียงของนักศึกษา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของสถานีทำให้ลดบทบาทในด้านอื่นๆลง ส่วนส. ถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีอย่างเด่นชัด โดยปรับบทบาทของตนเองเป็นทั้งสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาและเป็นสื่อมวลชนอาชีพ

สารินี ชัยพันธ์ (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานข่าว โทรทัศน์ : ข่าว 9 อ.ส.ม.ท.” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ที่มีผลต่อการบริหารงานข่าว และการศึกษาภาพรวมของการบริหารงานข่าวของ สถานีโทรทัศน์ CNN BBC และ NHK เก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ.2520 - 2543 และสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารงานข่าวระดับสูงของ อ.ส.ม.ท. ในช่วงเดือนมีนาคม - ธันวาคม 2543 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานข่าวมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการจัดการ และปัจจัยด้านความเป็นวิชาชีพ ส่วนปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีนั้น ยังส่งผลกระทบต่อการบริหารงานไม่มากเท่าสองปัจจัยแรก

ปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารงานข่าวโทรทัศน์ : ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. อย่างมาก คือ ปัจจัยเหตุการณ์และวัฒนธรรม สถานีโทรทัศน์คู่แข่ง ความนิยมของผู้ชมที่ส่งผลต่อรายได้จากการโฆษณา

จากการศึกษาการบริหารงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ CNN BBC และ NHK พบว่า การบริหารงานข่าวระดับชาติ (National Oriented) เป็นเรื่องที่ไม่แสวงหากำไร ส่วนการบริหารงานข่าวระดับนานาชาติ/ระดับโลก (Global Oriented) เป็นเรื่องของการบริหารที่แสวงหาผลกำไร

แสนดี สีสุทธิโพธิ์ (2546) ได้ทำการศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจึนผ่านรูปแบบการนำเสนอ เนื้อหา และประเภทรายการ โทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ CCTV-4 และทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจึนในปัจจุบัน ตลอดจนการให้ความสำคัญต่อบทบาท หน้าที่ในด้านต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาลจึนเพื่อนำเสนอภาพประเทศจึนต่อโลกภายนอก โดยศึกษาผ่านกลุ่ม

ตัวอย่างคือ รายการทุกรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ CCTV-4 ในระหว่างเดือนมกราคม 2546 รายการละ 3 ตอน ซึ่งปรากฏว่ามีรายการทั้งหมด 41 รายการ หมุนเวียนกันออกอากาศตลอด สัปดาห์ โดยในแต่ละวันออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์ของ สถานีโทรทัศน์ CCTV-4 มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย และใช้เทคโนโลยีการนำเสนอที่ ทันสมัย มีการรายงานข่าวที่รวดเร็วทันสถานการณ์ตลอดวัน อีกทั้งมีการเลียนแบบรายการบันเทิง จากต่างประเทศ รายการทั้งหมดประกอบด้วย รายการข่าว รายการสาระความรู้ รายการบันเทิงและ รายการโฆษณา ทั้งนี้ CCTV-4 เน้นรายการข่าวเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนเวลาการออกอากาศคิดเป็น 35.32% ของเวลาในการออกอากาศทั้งหมด เนื้อหาข่าวเป็นการแถลงนโยบายของรัฐบาลและ ทิศทางการพัฒนาประเทศ ตลอดจนแสดงจุดยืนของจีนด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แสดง ให้เห็นว่าสื่อมวลชนจีนยังคงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสาร และเป็นตัวแทนรัฐบาล จีนในการแถลงนโยบายทั้งในและระหว่างประเทศ โดยเน้นนโยบายด้านการพัฒนาประเทศและ การต่างประเทศเป็น หลัก ส่วนรายการโทรทัศน์ที่ CCTV-4 ให้ความสำคัญรองลงมาคือ รายการ สาระความรู้ มีสัดส่วนเวลาคิดเป็น 32.23% เนื้อหาเป็นการนำเสนอสาระความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับประเทศจีนในด้านต่างๆ แสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ของ CCTV-4 ในการเป็นช่องทางสร้าง ความเข้าใจและเชื่อมโยงจีนกับสังคมโลก โดยที่สื่อมีบทบาทในการโฆษณาและนำเสนอภาพด้านดี ของประเทศจีน นอกจากนี้ CCTV-4 ยังนำเสนอประเภทรายการบันเทิงในสัดส่วน 26.99% เนื้อหา ในรายการบันเทิงของจีนมีบทบาทในการเผยแพร่วัฒนธรรม สร้างความรู้สึกรักภาคภูมิใจในชนชาติ แก่คนเชื้อสายจีนทั่วโลก อีกทั้งเป็นช่องทางการปลูกเร้าทางจิตวิญญาณต่อ การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม และเพื่อสร้างสรรค์สังคม ส่วนรายการโฆษณาทาง CCTV-4 มีสัดส่วนการนำเสนอเพียง 5.46% สะท้อนให้เห็นว่าสถานีโทรทัศน์ระหว่างประเทศของรัฐบาลจีน ไม่เน้นการนำเสนอรายการ โฆษณา อย่างไรก็ตาม รายการโฆษณาดังกล่าว แสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ของสื่อโทรทัศน์ของจีน ในปัจจุบัน ในการเป็นช่องทางการหารายได้จาก การโฆษณา ซึ่งมีรูปแบบไม่แตกต่างจากสื่อใน ประเทศเสรีนิยมทั้งหลาย

วีรัชย์ วงศ์วีร์พัฒนากุล (2538) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พัฒนาการของ อ.ส.ม.ท. ในฐานะองค์กรข่าวสารของรัฐ ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เอกสาร การ สัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาองค์กรและงานข่าวของ อ.ส.ม.ท. มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบ 2 ประการ คือ ปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัย ด้านการเมืองทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ โครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการให้บริการงานข่าวสาร

อรวิณ บุตรวงศ์ (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารงานด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ : ศึกษากรณีกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ ” ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทและรูปแบบในการทำงานจากการตรวจสอบรายการก่อนออกอากาศมาเป็นการกำกับดูแลและตรวจสอบรายการภายหลังการออกอากาศ เป็นการปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2537) ให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน โดยปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2537) และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับนโยบายการสื่อสารมวลชน กองงาน กกช. กรมประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้กับคณะกรรมการ กกช. โดยมีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้พิจารณาเฉพาะเรื่องนโยบายด้านสื่อสารมวลชนของประเทศเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ด้านบุคลากรมีจำนวนน้อย จึงควรส่งเสริมให้มีแนวร่วมจากประชาชน สถาบันการศึกษาที่มีการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนมาร่วมกันกำกับดูแลการดำเนินงานบริการของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่างๆ ซึ่งมีจำนวนมากเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค เพื่อให้มวลชนมีสำนึกรับผิดชอบต่อประโยชน์สูงสุดของผู้บริโภค มิใช่แค่ผลประโยชน์ทางธุรกิจและนำเสนองานวิชาการติดตามประเมินการทำงานเผยแพร่สู่สาธารณชนมากกว่าเดิม เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของกองงาน กกช. กรมประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชนมากขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีหลัก ประกอบกัน คือ การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากแหล่งข้อมูล ที่เป็น บุคคล เป็นผู้เกี่ยวข้องกับ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผล ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ที่ได้กำหนดไว้ มีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ประเภทของข้อมูล

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล เป็นผู้เกี่ยวข้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จาก เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ จากเว็บไซต์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.2.1 แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร

ผู้ศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประวัติ ความเป็นมา พัฒนาการ นโยบาย วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง ของสถานีฯ ลักษณะการดำเนินงาน ฝั่งรายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- เอกสารราชการ โครงการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- รายงานผลการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- สำเนาคำสั่งการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

- เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการและการออกอากาศ
- ผังรายการการออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- แผนที่แสดงรัศมีพื้นที่การกระจายสัญญาณของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- ข่าว บทความในหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ข้อมูลจากหนังสือต่างๆ
- รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ
- จากเว็บไซต์ www.parliament.go.th
- จากเว็บไซต์ www.engineering-mcot.net

3.2.2 แหล่งข้อมูลด้านบุคคล

แหล่งข้อมูลเป็นบุคคล เป็นผู้เกี่ยวข้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาโดยตรง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สภาพโดยทั่วไป วัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบาย การบริหารงานของสถานีฯ รูปแบบโครงสร้างองค์กร ลักษณะการดำเนินงานของสถานีฯ รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานทั้งเชิงนโยบาย และทางปฏิบัติ เป็นต้น

แหล่งข้อมูลด้านบุคคล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 ส่วน คือ

1. คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.2.1 คณะกรรมการบริหาร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ดังนี้

1. นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร (ดำรงตำแหน่ง ปี พ.ศ. 2546 – ปัจจุบัน) ในฐานะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

การบริหารงานของส่วนราชการ เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตามสายการบังคับบัญชา ขณะเดียวกัน อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กระทำโดยคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ นายพิฑูร พุ่มหิรัญ ได้ให้ข้อมูล ทั้งในฐานะผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานและกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในคราเดียวกัน (พิฑูร พุ่มหิรัญ, เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2551)

2. นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

การกำกับดูแลงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้นตรงต่อรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์) ตามสายการบังคับบัญชา โดยนายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ มีความเกี่ยวข้องกับงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 – ปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบในงานด้านสื่อสารมวลชนเป็นอย่างดี นอกจากการให้สัมภาษณ์แล้ว นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ ยังให้ข้อมูล ด้านเอกสารเพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิจัยด้วย (คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2551)

3. นายถาวร จุลตามระ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานี ปี พ.ศ.2538 – พ.ศ.2551) ในฐานะกรรมการบริหาร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นผู้มีประสบการณ์ใน งานสถานี ทั้งด้านวิชาการ และด้านเทคโนโลยี (ถาวร จุลตามระ, ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา, สัมภาษณ์, 28 สิงหาคม 2551)

เหตุผลที่ผู้ศึกษาได้เลือกบุคคล ทั้ง 3 ข้างต้น เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเป็นคณะกรรมการบริหารสถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และดำรงตำแหน่งผู้บริหารงานของส่วนราชการ ที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลงานของสถานี วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยตรง จึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังกล่าว ตามลำดับชั้นสายการบังคับบัญชา และกำกับดูแลงาน ตั้งแต่ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้อำนวยการสถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ ที่เห็นพัฒนาการและการดำเนินงานของสถานี วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มาโดยตลอด รวมถึงทราบปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแผนนโยบายการดำเนินงานต่างๆในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

3.2.2.2 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ดังนี้

1. นางศิริพรรณ วนิกพันธุ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ผลิตรายการ โทรทัศน์ และผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร สถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา หลายวาระด้วยกัน (ศิริพรรณ วนิกพันธุ์, ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ผลิตรายการ โทรทัศน์, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2551)

2. นางนวยพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และผู้ช่วยเลขานุการของคณะ กรรมการ บริหาร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาหลายวาระด้วยกัน (นวยพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2551)

3. นางสาวพรณี ชีวะไทย ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ข้าวและประเมินผล และผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร สถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (สุพรรณณี ชีวะไทย, ผู้อำนวยการกลุ่มงานข้าวและประเมินผล, สัมภาษณ์, 31 กรกฎาคม 2551)

4. นายพิชญ จาริพันธ์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 7 เป็นผู้ที่มีการประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิทยุโทรทัศน์ด้านเทคนิค การแพร่ภาพออกอากาศผ่านดาวเทียมเป็นอย่างดี (พิชญ จาริพันธ์, นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 7, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

5. นางจิตภา แก้วเปล่ง ผู้จัดการ 8 ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (จิตภา แก้วเปล่ง, ผู้จัดการ 8, สัมภาษณ์, 17 มิถุนายน 2551)

6. นางสาวภกมล ทิพย์โกศัย ผู้จัดการ 8 ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ภกมล ทิพย์โกศัย ผู้จัดการ 8, สัมภาษณ์, 4 มิถุนายน 2551)

7. นางปิยาภรณ์ เจริญพงศ์ ผู้จัดการ 3 ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ปิยาภรณ์ เจริญพงศ์, ผู้จัดการ 3, สัมภาษณ์, 28 กรกฎาคม 2551)

8. นางสาววิศรา วรรณขจร พิธีกรดำเนินรายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (วิศรา วรรณขจร, พิธีกรดำเนินรายการ, สัมภาษณ์, 28 กรกฎาคม 2551)

9. นายเวทย์ มุสิสวัสดิ์ ช่างภาพโทรทัศน์ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (เวทย์ มุสิสวัสดิ์, ช่างภาพโทรทัศน์, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2551)

เหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกบุคคลตามรายชื่อดังกล่าวข้างต้น เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในส่วนของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานนั้น เป็นการคัดเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาโดยตรง จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้อำนวยการกลุ่มงานข้าวและประเมินผล บุคคลทั้ง 3 นี้ นอกจากจะอยู่ในฐานะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังมีหน้าที่ในคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาอีกด้วย ซึ่งจะสามารทำให้ข้อมูลได้ทั้งในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานและการกำหนดแนวนโยบายมาสู่การปฏิบัติ สำหรับผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายรายการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายเทคนิค

เลือกหัวหน้าทีมงานแต่ละฝ่าย รวมถึง พิจารณาจากระยะเวลาในการทำงาน ที่สถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา เพื่อให้ได้ข้อมูลทางปฏิบัติในเชิงลึก รอบด้าน และครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

3.2.3 แหล่งข้อมูลจากสำเนาเทปรายการ

สำเนาตัวอย่างรายการที่ออกอากาศ ตามผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา เดือนมกราคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2551

3.2.4 แหล่งข้อมูลจากการร่วมสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

การร่วมสังเกตการทำงานของสถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยศึกษากระบวนการผลิต การออกอากาศ และการทำงานของสถานีฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับการสังเกตการณ์นี้ไปประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และร่วมสังเกตการณ์เพิ่มเติม จำแนกรายละเอียดได้ ดังนี้

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary Analysis)

ผู้ศึกษาต้องการข้อมูลเบื้องต้นในภาพรวมที่เกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจในลำดับต่อไป จึง เก็บรวบรวมข้อมูลในรูปเอกสารที่เกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา ก่อน ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา แผนการดำเนินงาน และลักษณะ โครงสร้างองค์กร

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการต่างๆ ในทางปฏิบัติ ได้ขอจากเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานของกลุ่มงานผลิตรายการ โทรทัศน ์ สถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา ที่ทำหน้าที่ในการผลิต รายการนั้นๆ

โดยประสานงานไปยังสถานีวิทยุโทรทัศน ์รัฐสภา และแจ้งความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูล ดังกล่าว เพื่อนำมาประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษา และวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของสถานีโทรทัศน ์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ซึ่งก็ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับจากสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา มีอยู่อย่างกระจัดกระจายและมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ศึกษาจึงต้องเก็บรวบรวมข้อมูล และคอยติดตามให้เป็นปัจจุบัน มากที่สุด นอกจาก ข้อมูลที่ได้รับ ความอนุเคราะห์จากทางสถานี แล้ว ผู้ศึกษา ยัง ค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษา จากศูนย์สารสนเทศในแหล่งต่างๆ เช่น เว็บไซต์ ศูนย์สารสนเทศมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต รวมทั้งหอสมุดรัฐสภาด้วย

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารจนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา ในภาพรวมแล้ว ได้ทำการตรวจสอบ เพื่อเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นอีก หนึ่ง วิธี ในการศึกษา วิจัย ครั้งนี้ ผู้ศึกษา ได้ขออนุญาต เพื่อทำการสัมภาษณ์บุคคล ดังรายละเอียดที่กล่าว ข้างต้น โดยทำการ สัมภาษณ์ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) และบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำเนาเทปรายการ

ผู้ศึกษาได้ทำการบันทึกรายการของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา เพื่อเป็นตัวอย่างข้อมูลในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเภท รูปแบบ การผลิต และการเผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานีฯ ที่ออกอากาศตามผังรายการตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2551

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participation - Observation)

ผู้ศึกษาได้ขออนุญาตจากสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา เพื่อเข้าไปร่วมสังเกตการทำงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยศึกษากระบวนการผลิต การออกอากาศ และการทำงานของสถานีฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการสังเกตการณ์นี้ไปประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ด้วยการบันทึก (Note Taking) และ ทำบัญชีรายชื่อเอกสาร (Bibliography) เพื่อ ประมวล ข้อมูล ด้วยแบบ วิเคราะห์เอกสาร จัดลำดับ เหตุการณ์ จำแนกหมวดหมู่ที่เกี่ยวกับประเด็นต่างๆ เพื่อไปประกอบการ นำเสนอผลการศึกษา และ สรุปผลการศึกษาต่อไป

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เพื่อ เก็บ รวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับลักษณะ โครงสร้างองค์กร นโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา รวมถึง ประเภท รูปแบบ การผลิต และการเผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานีฯ ซึ่งร ายการต่างๆ ที่ นำเสนอจะสะท้อน การแสดงบทบาทหน้าที่ว่า เป็นไปในทิศทางใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้หรือไม่ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน และ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อ การแสดงบทบาทของสถานี วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็นสื่อ ของสถาบันนิติบัญญัติอย่างไร

โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะกรรมการบริหารสถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

ผู้ศึกษาใช้ วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้าง เป็นเรื่องมีชื่อ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้นำวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และทฤษฎีที่ เกี่ยวข้อง ซึ่ง ได้ นำเสนอ ในบทที่ 2 มาเป็นแนวทาง กำหนดประเด็น คำถาม ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ชัดเจนครบถ้วนและสมบูรณ์มากที่สุด แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ชุดคำถาม ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารสถานี วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบด้วยประเด็นคำถาม ดังนี้

- 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการดำเนินงานของสถานี วิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา
- 2) ลักษณะโครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- 3) แนวทางการกำหนด นโยบาย การควบคุม การบริหารงาน ของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- 4) วัตถุประสงค์การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

5) ความแตกต่าง หรือลักษณะเฉพาะของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กับ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทั่วไป

6) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

7) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

8) วิสัยทัศน์ในการพัฒนา สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติกับสังคม

2. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบด้วยประเด็นคำถาม ดังนี้

1) การนำนโยบายของคณะกรรมการบริหาร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มาสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ลักษณะการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

4) การ กำหนด กรอบแนวคิด ประเภท รูปแบบ การผลิต และการเผยแพร่รายการต่างๆ ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

5) การจัดผังรายการ และสัดส่วนรายการ เพื่อแพร่ภาพออกอากาศ

6) ข้อมูลด้านเทคนิคเกี่ยวกับการแพร่ภาพออกอากาศผ่านดาวเทียม ช่องทางการรับชมรายการของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

3.4.3 เครื่องบันทึกเสียง

ใช้ในการบันทึกเสียง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคล

3.4.4 แผ่นบันทึกข้อมูล

ใช้ในการบันทึกตัวอย่างรายการที่ผลิตและออกอากาศ

3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ทั้งข้อมูลจากเอกสารและ ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์บุคคล ผู้ศึกษาจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียง และตรวจสอบข้อมูล ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อหาความถูกต้องชัดเจนของข้อมูล จากนั้น ทำการจัด เรียงลำดับเหตุการณ์ จัดกลุ่มประเด็นของข้อมูล เพื่อให้เห็นเหตุการณ์ตั้งแต่การเริ่ม ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน พัฒนาการโดยลำดับ ลักษณะโครงสร้าง

องค์กร ลักษณะการค้า เนินงาน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและ การดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็น สื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมและประมวลข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ แล้ว ผู้ศึกษาทำการ วิเคราะห์ ข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ได้ จากเอกสาร และแหล่งข้อมูล ที่เป็น บุคคล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึง การร่วมสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม ที่สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ด้วย ผู้ศึกษาได้ วิเคราะห์ ข้อมูล เพื่อนำมาสรุป ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการ ศึกษาวิจัย โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีเป็นกรอบ แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสื่อมวลชน

ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ รวมถึงการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และปัจจัยเหล่านั้น ส่งผลกระทบต่อการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติอย่างไร

3.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะการค้าเนินงานของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา ว่าได้แสดงถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติกับ สังคมอย่างไร

3.6.3 แนวคิดเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์

ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับประเภท รูปแบบ การผลิต และการ เผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งรายการต ่างๆ ที่นำเสนอจะสะท้อนถึง แสดงบทบาทหน้าที่ว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

โดยจำแนกข้อมูลและการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูล ที่เกี่ยวกับนโยบาย และแผนการดำเนินงานการผลิตรายการของ สถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา ตั้งแต่เริ่มเปิดอย่างเป็นทางการ ถึง พ .ศ.2551 นำเสนอ ประวัติ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง การพัฒนาโดยลำดับว่า เป็นอย่างไร ปัจจุบันนโยบาย และแผนการ ดำเนินงานของสถานี วิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา มีลักษณะ อย่างไร โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้าง องค์กรสื่อมวลชนประกอบการวิเคราะห์

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการผลิตรายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา นำมาวิเคราะห์ถึงประเภท รูปแบบ การผลิตและการเผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเป็นอย่างไร ซึ่งรายการต่างๆ ที่นำเสนอจะสะท้อนถึง การแสดงบทบาทหน้าที่ว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นไปในทิศทางใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยวิเคราะห์จากผังรายการ รูปแบบการดำเนินงานผลิตรายการ ใช้แนวคิดเกี่ยวกับ ประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์ ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนมาวิเคราะห์

3. ข้อมูล ที่เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาทของสถานี ฯ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างองค์กร สื่อมวลชน และแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนประกอบการวิเคราะห์

3.7 การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล ของรายงาน การศึกษาวิจัย ฉบับนี้ นำเสนอ ทั้งในลักษณะพรรณนา ความ (Descriptive Presentation) และการพรรณนาความเชิงวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) เพื่ออธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ด้วยการเรียงลำดับการนำเสนอ ดังนี้

3.7.1 ประวัติความเป็นมา ลำดับพัฒนาการในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3.7.2 นโยบาย วัตถุประสงค์ ลักษณะ โครงสร้างองค์กร และแผนการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3.7.3 การดำเนินงานด้านการผลิตและการเผยแพร่ ประเภทรายการ รูปแบบรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3.7.4 ปัจจัยที่มีผลต่อ การผลิต การเผยแพร่ และการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อการ แสดงออก ซึ่งบทบาทหน้าที่ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยนำเสนอถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3.7.5 สรุปและอภิปรายผลของการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการวิจัยต่อไปในอนาคต

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำ “การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม” สามารถนำเสนอผลการศึกษาประกอบการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

4.1 ประวัติความเป็นมา ลำดับพัฒนาการในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

4.1.1 ยุคริเริ่มก่อตั้ง (ปี พ.ศ.2535 – 2538)

การริเริ่ม ก่อตั้งสถานี วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2535 โดยประธานรัฐสภา (ศาสตราจารย์มารุต บุณนาท ดำรงตำแหน่งปี พ.ศ. 2535 – 2538) ได้เห็นถึงความสำคัญที่จะให้มีสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบกับขณะนั้น คณะรัฐมนตรีสมัย นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติจัดสรรคลื่นความถี่ระบบ UHF (Ultra High Frequency) ในการส่งสัญญาณโทรทัศน์

ประธานรัฐสภา (ศาสตราจารย์มารุต บุณนาท) ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) ขอความถี่ระบบ UHF (Ultra High Frequency) 1 เครื่องข่าย เพื่อ ใช้เป็นช่องสัญญาณในการ ก่อตั้งสถานี วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา แต่คณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่รัฐสภาได้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายและหลักการจัดสรรคลื่นความถี่ไว้แล้ว แม้จะไม่ได้รับ การอนุมัติจัดสรรคลื่นความถี่ ดังกล่าว รัฐสภายังคงพยายามที่จะให้มีสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ขึ้นเป็นของตนเอง โดยประธานรัฐสภา (ศาสตราจารย์มารุต บุณนาท) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุ กระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) เป็นประธานคณะกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และคณะกรรมการดังกล่าว ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้น 2 คณะ คือ

- 1) คณะอนุกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา
- 2) คณะอนุกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

การผลักดันให้เกิด สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาดังกล่าว ปรากฏว่า การดำเนินงานประสบความสำเร็จในส่วนของสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาได้รับอนุมัติคลื่นความถี่ที่ F.M. 87.5 เมกะเฮิรตซ์ ออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2537 แต่ในส่วนของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ยังไม่สามารถดำเนินการ จึงมีมติให้ใช้งบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ และจัดเตรียมห้องบันทึกรายการโทรทัศน์รัฐสภา ไปพลางก่อน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการใดๆ ก็มีเหตุการณ์ทางการเมือง ที่ต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรลง เป็นเหตุให้การดำเนินงานต้องระงับไปเป็นระยะๆ

4.1.2 ยุคแห่งความมุ่งมั่นพัฒนารายการโทรทัศน์รัฐสภาภายใต้ข้อจำกัด (ปี พ.ศ.2538 -2548)

ในปี พ.ศ.2538 การพัฒนาประชาธิปไตย โดยการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองการปกครอง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย นับเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ซึ่งประธานรัฐสภา (พลตรีบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ ดำรงตำแหน่ง เดือน กรกฎาคม - กันยายน พ .ศ.2538) ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ได้แต่งตั้งคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น มาหนึ่งคณะ เพื่อกำหนดนโยบาย กำกับดูแล การดำเนินการผลิตรายการ โทรทัศน์ของรัฐสภา

รายการโทรทัศน์รัฐสการายการแรกคือ รายการ มองรัฐสภา โดยความร่วมมือของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในเบื้องต้นยังไม่มีเจ้าหน้าที่ของทั้งสองสำนักงาน เข้ามาดำเนินการ รัฐสภาได้มอบหมายให้ บริษัท เอเชียวิชั่น จำกัด เป็นผู้ดำเนินการผลิต ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา ด้วยการประสานความร่วมมือ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และ บริษัท เอเชียวิชั่น จำกัด

รายการมองรัฐสภา เป็นรายการประเภทสนทนาทางการเมือง ออกอากาศทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 10.05 – 12.00 นาฬิกา ออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2539 ต่อมา สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ได้ปรับผังรายการ และปรับลดเวลาของรายการ มองรัฐสภา จากเดิม 2 ชั่วโมง เหลือเพียง 1 ชั่วโมง รายการ มองรัฐสภา จึงเปลี่ยนเวลาออกอากาศจากเดิม เวลา 10.05 – 12.00 นาฬิกา เป็นเวลา 09.05 – 10.00 นาฬิกา และต่อมารัฐสภาได้ปรับเปลี่ยนผู้ผลิตรายการ จากบริษัท เอเชียวิชั่น จำกัด เป็นบริษัท เจ แอนด์ จี มีเดีย จำกัด เข้ามาดำเนินการแทน โดยใช้อุปกรณ์และเจ้าหน้าที่เทคนิค ของบริษัท ซึ่งบริษัทฯ เป็นผู้รับผิดชอบ จัดหา

โฆษณาและค่าเช่าเวลาด้วย การผลิตรายการ ในช่วงแรกใช้ สถานที่ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ เป็น ที่ออกอากาศ ต่อมาเมื่อห้องบันทึกรายการที่ อาคารรัฐสภาติดตั้งอุปกรณ์แล้วเสร็จ จึงได้ย้ายมาผลิตรายการที่ห้องบันทึกรายการ อาคารรัฐสภา โดยรายการมอกรัฐสภาได้รับรางวัลเมขลา ประจำปี พ .ศ.2543 ประเภทรายการข่าวและสถานการณ์ปัจจุบันดีเด่น

ต่อมาปี พ.ศ.2539 เป็นช่วงที่มีการปฏิรูปการเมือง เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฯ พ .ศ.2540 การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสื่อที่เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิด แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง คือ สื่อโทรทัศน์ ประกอบกับรายการมอกรัฐสภา ได้ดำเนินการมาอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ประธานรัฐสภา (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ดำรงตำแหน่งปี พ .ศ. 2539 – 2543) ได้หารือกับ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายโสภณ เพชรสว่าง) ถึงแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์ รัฐสภาเพิ่มเติม ซึ่งจากเดิม รัฐสภา จัดจ้างเอกชนดำเนินการ จึงเห็นว่า ควรฝึกฝน ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เกิด ทักษะ ความชำนาญเฉพาะด้าน ประกอบกับรัฐสภามี ห้องบันทึกรายการ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตรายการ ที่ได้รับการจัดสรรมาด้วยเงินงบประมาณกว่า 20 ล้านบาท

ดังจะเห็นว่ารายการมอกรัฐสภา ในฐานะที่เป็นรายการโทรทัศน์รายการแรกของรัฐสภา ประสบผลสำเร็จแล้ว การผลิตรายการโทรทัศน์ของรัฐสภาในระยะ ต่อมา ได้มีพัฒนาการมากยิ่งขึ้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ศึกษาวิเคราะห์หา แนวทาง ในการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ เป็นการทำงานในรูปของคณะกรรมการ ที่ร่วมกันประชุมหารือ เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ในรูปแบบต่างๆ ดังเช่น คณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา ดังนี้

ประธานรัฐสภา (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น (มีนาคม พ .ศ.2542) โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายโสภณ เพชรสว่าง) เป็นประธานคณะกรรมการ ประกอบด้วย

(1) นายโสภณ เพชรสว่าง	ประธานคณะกรรมการ
(2) นางพรพิมล ธิระคุณโกวิท	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	กรรมการ
(4) นายวีรพล ดวงสูงเนิน	กรรมการ
(5) นายปรีชา คุณะกฤดาธิการ	กรรมการ
(6) นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์	กรรมการ

(7) นางสาวรัชณี อังตระกูล	กรรมการ
(8) นางนุศรี ชัยสุวรรณ	กรรมการ
(9) นายวิชัย ชาญอาวูธ	กรรมการและเลขานุการ
(10) นางฉัตรภรณ์ วิวัฒน์วานิช	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(11) นายพิชญ จารีย์พันธ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

จากนั้นคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อจัดทำแผนการผลิต รูปแบบรายการ การดำเนินการผลิต และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฯ ทราบเป็นระยะๆ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการฯ 2 คณะ คือ

- (1) คณะอนุกรรมการฝ่ายผลิตรายการ (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ ประธานอนุกรรมการ)
- (2) คณะอนุกรรมการฝ่ายเทคนิค (นายวิชัย ชาญอาวูธ ประธานอนุกรรมการ)

การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฝ่ายผลิตรายการ โดยประธานคณะอนุกรรมการฯ (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์) ที่ปรึกษาสถาบันพระปกเกล้าในขณะนั้น ได้นำเสนอแนวทางการผลิตรายการโทรทัศน์ต่อคณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา (นายโสภณ เพชรสว่าง เป็นประธานกรรมการฯ) ใน 3 แนวทางด้วยกัน

- (1) จัดจ้างเอกชนผลิตรายการ
- (2) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผลิตรายการเอง โดยคณะอนุกรรมการ

ควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา

- (3) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับเอกชนผลิตรายการ

ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางที่ 2 ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผลิตรายการ โดยคณะอนุกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา จึงเกิดเป็นรายการโทรทัศน์ รายการใหม่ที่ชื่อว่า รายการ รัฐสภาของประชาชน

รายการรัฐสภาของประชาชน เป็นนโยบายในช่วงครึ่งหลังของปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 ทำให้ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมารองรับการดำเนินการได้ คณะอนุกรรมการฝ่ายผลิตรายการ (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์) ได้รับมอบหมายให้ประสานเรื่องเวลาการออกอากาศ และจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการดังกล่าว จึงได้ประสาน ไปยัง สถาบันพระปกเกล้า เพื่อ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในการผลิตรายการ และประสานกับ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อขอเช่าเวลา ในการออกอากาศ เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท ต่อชั่วโมง ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (นายคุณฐิติสินเจิมศิริ) เป็นอย่างดี

รายการรัฐสภาของประชาชน ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแล และกำหนดรูปแบบของ คณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการ โทรทัศน์รัฐสภา โดยการปฏิบัติ งาน ของ คณะอนุกรรมการฝ่ายผลิตรายการ และคณะอนุกรรมการฝ่ายเทคนิค ได้กำหนดรูปแบบ เป็นรายการ สันทนาการทางกรเมื่องวาไรตี้ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะแรก ทำการบันทึกเทปและนำออกอากาศ รายการแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง	เป็น	ช่วงกฎหมายน่ารู้ (30 นาที)
ช่วงที่สอง	เป็น	ช่วงกรรมวิธีการพบประชาชน (25 นาที)
ช่วงที่สาม	เป็น	ช่วงวงงานรัฐสภา (5 นาที)

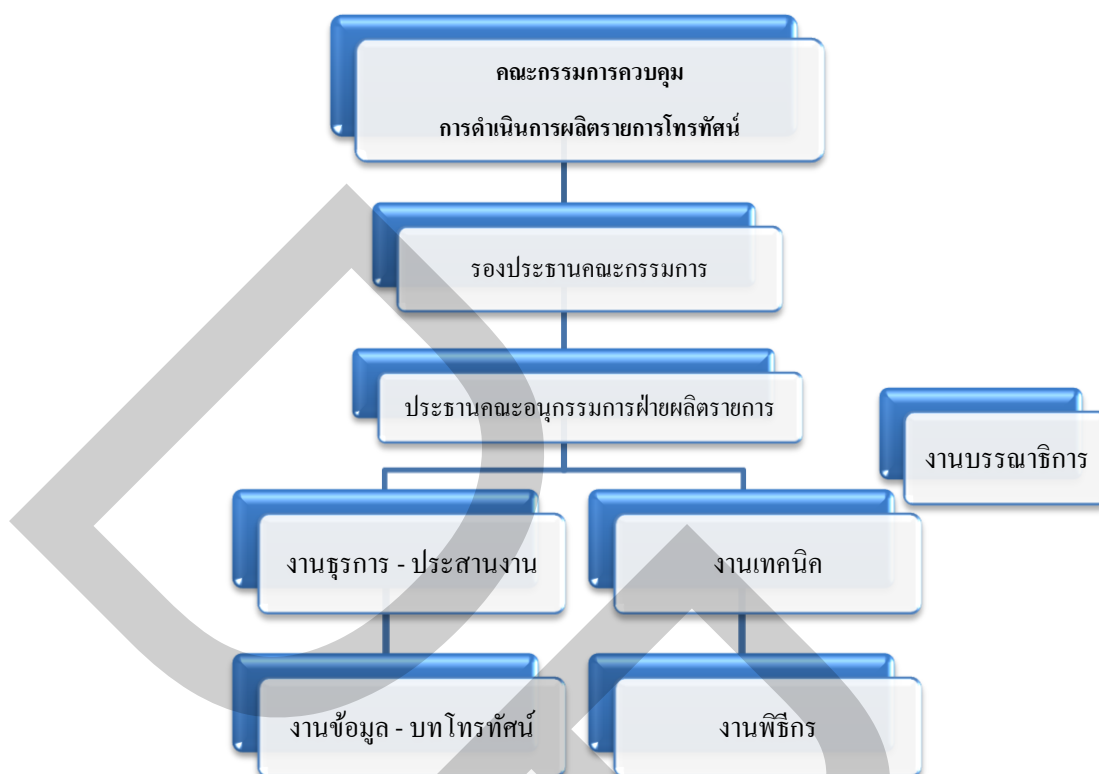
ระยะที่สอง ดำเนินรายการด้วยการออกอากาศสด มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียด ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง	เป็น	ช่วงกฎหมายน่ารู้ (30 นาที)
ช่วงที่สอง	เป็น	ช่วงวงงานรัฐสภา (5-7 นาที)
ช่วงที่สาม	เป็น	ช่วงสรุปข่าวสภาในรอบสัปดาห์ (2-3 นาที)
ช่วงที่สี่	เป็น	ช่วงกรรมวิธีการพบประชาชน (20 นาที)

ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 16.05 - 17.00 นาฬิกา ซึ่งออกอากาศครั้งแรก วันที่ 3 กรกฎาคม 2542 ในระยะแรก เป็นการบันทึกเทป และนำออกอากาศ เท่านั้น ต่อมาได้ปรับเปลี่ยน รูปแบบ เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านทางรายการ ไม่ว่าจะปัญหาข้อกฎหมาย หรือความเห็นเกี่ยวกับประเด็นในรายการ โดยจัดเป็นรายการสดเดือนละ 1 - 2 ครั้ง สลับกับการ บันทึกเทป และ ออกอากาศ สดครั้งแรก วันที่ 27 มกราคม 2544 ต่อมาสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ได้ปรับผังรายการและย้าย เวลาออกอากาศมาเป็นทุกวัน อาทิตย์ เวลา 14.05 - 15.00 นาฬิกา นอกจากนี้ รายการรัฐสภาของประชาชน ได้ถ่ายทอดเสียงทาง สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาอีกด้วย

รายการรัฐสภาของประชาชน ได้รับเกียรติจากนายดำรง พุฒตาล เป็นพิธีกรดำเนิน รายการ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - พฤศจิกายน พ.ศ.2542 กระทั่งนายดำรง พุฒตาล ได้ลงสมัครรับ เลือกตั้ง เป็น สมาชิกวุฒิสภา จึงงดดำเนินรายการ ที่ปรึกษาสถาบันพระปกเกล้า (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์) จึงได้ดำเนินรายการแทน

การดำเนินการผลิตรายการ รัฐสภาของประชาชน ได้มีการวางแผนงาน แผนปฏิบัติการ และจัดโครงสร้างการปฏิบัติงาน แบ่งงานเป็นด้านต่างๆ 5 ด้าน ประกอบด้วย งานบรรณาธิการ งานพิธีกร งานเทคนิค งานธุรการและประสานงาน และงานข้อมูลและบทโทรทัศน์ อธิบายเป็น แผนภาพดังนี้

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการปฏิบัติงาน “รายการรัฐสภาของประชาชน”

รายการมองรัฐสภา และรายการรัฐสภาของประชาชน นับเป็นรายการหลักของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งผลิตและนำเผยแพร่ในลักษณะเช้าเวลา ออกอากาศ แม้ว่าการ ก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภา จะยังไม่เป็นผลสำเร็จ แต่แนวคิดและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา รวมถึงการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพรายการ เป็นภารกิจสำคัญของรัฐสภา

ในช่วงปี พ.ศ.2545 – 2548 การดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้รับการกำหนดแนวนโยบาย กำกับดูแลการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (คำสั่งรัฐสภา ที่ 21/2545 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545) โดยการแต่งตั้งจากประธานรัฐสภา (นายอุทัย พิมพ์ใจชน ดำรงตำแหน่งปี พ.ศ. 2544 – 2548) คณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์กุล	ประธานคณะกรรมการ
(2) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา	รองประธานคณะกรรมการ
(4) นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล	กรรมการ
(5) นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	กรรมการ

(6) นายสมเกียรติ อ่อนวิมล	กรรมการ
(7) นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ	กรรมการ
(8) นายประแสง มงคลศิริ	กรรมการ
(9) นายสุรพล รักปทุม	กรรมการ
(10) นายชวลิต มหาจันทร์	กรรมการ
(11) นายอรรถสิทธิ์ (คั่นคาย) ทรัพย์สิทธิ์	กรรมการ
(12) นายวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์	กรรมการ
(13) นายดำรง พุฒตาล	กรรมการ
(14) นางสาวฉนิศดา ลีเฉลิมวงศ์	กรรมการ
(15) นายสุภาพ คลีจาย	กรรมการ
(16) นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	กรรมการ
(17) นายปาน พึ่งสุจริต	กรรมการ
(18) เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
(19) เลขานุการวุฒิสภา	กรรมการ
(20) รองเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร(นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์)	กรรมการ
(21) ผู้แทนสำนักงานประมาณ	กรรมการ
(22) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
(23) ผู้แทนสำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท.	กรรมการ
(24) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	กรรมการและเลขานุการ
(25) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(26) นางสาวยุวรา ชนะนนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทางและนโยบายในการส่งกระจายเสียง
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานี

วิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และผังรายการกระจายเสียง

(3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร และรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นระยะๆ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รับอนุมัติ งบประมาณ วงเงินกว่า 100 ล้านบาท ในส่วนที่ขอแปรญัตติโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตย ด้วยการ พัฒนาเครือข่ายสถานีวิทยุและโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อดำเนินการ พัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภา โดยมีแนวคิดในการพัฒนาสถานีฯ ด้วยการเพิ่มช่องทางเผยแพร่รายการโทรทัศน์รัฐสภาให้ มากยิ่งขึ้น และนำเสนอรายการ เน้นกลุ่มเป้าหมาย ประเภท กลุ่มเยาวชนและ ประชาชนทั่วไป ใน รูปแบบที่แตกต่างไปจากรายการสนทนาทางการเมือง ที่มีอยู่เดิม แต่ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรของ สำนักงานฯ คณะกรรมการ บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ได้มีมติให้ความเห็นชอบในการ จัดจ้างเอกชนเข้ามาดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ ดังนี้

รายการเกม...ประชาธิปไตย เป็นรายการประเภทควิซโชว์ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเกมคำถาม และช่วงการเมืองเรื่องการบ้าน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ทุกวันพุธ เวลา 15.30 – 16.00 นาฬิกา ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2545 โดยบริษัท กีบสันแอนด์กัน จำกัด เป็นผู้ผลิตรายการ และมี นายนลธวัช พรหมจินดา เป็นผู้ดำเนินรายการ รายการเกม... ประชาธิปไตย ได้รับรางวัลเมขลา ประจำปี พ.ศ. 2545 ประเภทรายการส่งเสริมประชาธิปไตยดีเด่น

รายการประชาธิปไตยไม่มีวันหยุด เป็นรายการประเภทละครสั้น ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ทุกวันจันทร์ เวลา 17.00 – 17.30 นาฬิกา ออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2545 โดย บริษัท ไอเดีย ดี จำกัด เป็นผู้ผลิตรายการ และมีนายธีรภัทร์ สัจจุล เป็นผู้ดำเนินรายการ

จากแนวคิดการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ด้วยการเพิ่มช่องทางเผยแพร่รายการ ให้มากยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2546 สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาได้ประสานไปยังศูนย์เทคโนโลยีทาง การศึกษา (Education Television) กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำรายการ ที่โทรทัศน์รัฐสภาผลิตขึ้นไปออกอากาศทาง ETV เพิ่มอีกช่องทางหนึ่งด้วย

เมื่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เกิดขึ้น และมีผลกระทบโดยตรงต่อ รัฐสภาและ สภา ผู้แทนราษฎร ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหาร สถานีฯ ที่ทำหน้าที่ในการกำหนด แนวนโยบาย กำกับดูแลการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตามไปด้วย

ปี พ.ศ.2548 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (คำสั่ง รัฐสภา ที่ 11/2548 ลงวันที่ 21 เมษายน 2548) โดยประธานรัฐสภา(นายโภคิน พลกุล ดำรงตำแหน่ง ปี พ.ศ. 2548 – 2549) คณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

ประธานคณะกรรมการ

(2) รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
(4) ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา	กรรมการ
(5) ว่าที่ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณฉวี	กรรมการ
(6) นางสาวรังสิมา รอดรัศมี	กรรมการ
(7) นายวรารุช สีลปอชา	กรรมการ
(8) นางทัศนียา รัตนเศรษฐ	กรรมการ
(9) นายประเกียรติ นาสิมมา	กรรมการ
(10) นายเสริมศักดิ์ การุญ	กรรมการ
(11) เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน	กรรมการ
(12) เลขธิการวุฒิสภา หรือผู้แทน	กรรมการ
(13) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
(14) นายวินัย เลิศอมรกิจ	กรรมการ
(15) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	เลขานุการ
(16) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทางและนโยบายในการส่งกระจายเสียง
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานี

วิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และผังรายการกระจายเสียง

(3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร และรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นระยะๆ

เพื่อให้การดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากคณะกรรมการชุดดังกล่าวนี้ ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยเฉพาะ แยกจากการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภา แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา

4.1.3 ยุคแห่งการก่อตั้งอย่างเป็นทางการ (ปี พ.ศ.2549 – ปัจจุบัน)

ความพยายามในการ ก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้ดำเนินการควบคู่กับการผลิตรายการสาระความรู้ต่างๆ เพื่อนำออกอากาศในช่องทางสื่อที่สามารถดำเนินการได้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และได้มีการศึกษากำหนดแนวทางความเป็นไปได้ในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

ปี พ.ศ.2549 เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร (นายพิฑูร พุ่มหิรัญ) เห็นถึงความสำคัญของสื่อวิทยุโทรทัศน์ ที่จะป็นช่องทางสื่อสารของสถาบันนิติบัญญัติ กับสังคมไทย ซึ่งการดำเนินการที่จะเป็นไปได้อาจเกิดเป็นรูปธรรมมากที่สุดต้องเป็นสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม

รัฐสภาได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุรนนท์ เวชชาชีวะ) เรื่องขอรับการสนับสนุน เพื่อก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้นอีกครั้ง พร้อมทั้งเสนอโครงการ ก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กระทั่งในปี พ.ศ.2549 การก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาจึงเป็นผลสำเร็จ ในรูปแบบของ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ใช้ชื่อว่า “สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ” ได้กระทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2549 โดยประธานวุฒิสภาในขณะนั้น (นายสุชน ชาลีเครือ)

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้รับทราบโดยตรง โดยการเผยแพร่ภารกิจและการดำเนินงานของรัฐสภา เช่น การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา การประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุม การสัมมนาของคณะกรรมการ และการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ของสมาชิกรัฐสภา ตลอดจน เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติอันดีต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ออกอากาศผ่านดาวเทียม ทางช่อง NBT 15 ระบบยูเอชเอฟ ในเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ NBT (National Broadcasting of Thailand) ผู้ชมสามารถรับชมรายการต่างๆ ที่น่าสนใจ ของทางสถานีผ่านจานรับสัญญาณดาวเทียมระบบ KU-Band และระบบเคเบิลทีวีในเครือข่าย จำนวนกว่า 400 สถานี

เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญ เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค . ทำการรัฐประหาร เหตุการณ์ครั้งนี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อรัฐสภาหลายประการ รวมถึงการปรับเปลี่ยนคณะกรรมการบริหาร สถานีฯ ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดแนวนโยบาย กำกับดูแล การ

ดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาอีกครั้งหนึ่ง การรัฐประหารครั้งนี้ สถาบันนิติบัญญัติ(รัฐสภา) ที่ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ได้ปรับเปลี่ยนไปเพื่อภารกิจสำคัญของประเทศ เกิดเป็น สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2549 (ฉบับชั่วคราว) สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ เข้าทำหน้าที่ทางกระบวนการนิติบัญญัติ แทนสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ เข้ารับภารกิจ ดำเนินบทบาทหน้าที่ เหมือนสภาผู้แทนราษฎร และเพื่อให้การบริหารงานสถานีฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งสถาบันนิติบัญญัติ ที่ 22/2549 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2549) โดยประธานสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ (นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ดำรงตำแหน่ง ปี พ .ศ. 2549 – 2550) คณะกรรมการชุดดังกล่าวประกอบด้วย

- (1) รองประธานสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ประธานคณะกรรมการ
- (2) ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ กรรมการ
- (3) นายสมเกียรติ อ่อนวิมล กรรมการ
- (4) นางสุรางค์ เปรมปรีดิ์ กรรมการ
- (5) นายสมชาย แสวงการ กรรมการ
- (6) พลเอก ปรีชา เปรมาสวัสดิ์ กรรมการ
- (7) พลโท วุฒิชัย พรพิบูลย์ กรรมการ
- (8) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน กรรมการ
- (9) เลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ กรรมการ
เลขาธิการสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ หรือผู้แทน
- (10) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรรมการ
(นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์)
- (11) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน กรรมการ
- (12) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กรรมการและเลขานุการ
- (13) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- (14) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- (15) ผู้อำนวยการกลุ่มงานข่าวและประเมินผล กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- (16) นางสาวสุพัตรา พรหมสร กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ประธานสถานีดับัญญัติทราบ

ปี พ.ศ. 2550 ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 22 เข้าทำหน้าที่ทางกระบวนการนิติบัญญัติ ในรัฐสภาแล้ว ประธานรัฐสภา (นายชัย ชิดชอบ ดำรงตำแหน่ง ปี พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 11/2551 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2551) โดย คณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง	ประธานคณะกรรมการ
(2) รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
(4) นายสุทิน คลังแสง	กรรมการ
(5) นายจตุพร พรหมพันธุ์	กรรมการ
(6) นายอภิชาติ ศักดิ์เสรมย์	กรรมการ
(7) นายเอกพจน์ ปานเยี่ยม	กรรมการ
(8) นายสมชาย แสวงการ	กรรมการ
(9) นายประสาร มฤคพิทักษ์	กรรมการ
(10) นายบุญชัย โชควัฒนา	กรรมการ
(11) ศาตราจารย์สุกัญญา สูดบรรทัด	กรรมการ
(12) เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน	กรรมการ
(13) เลขธิการวุฒิสภา หรือผู้แทน	กรรมการ
(14) นายสุรชัย เป้าจรรยา	กรรมการ
(15) พลเอกสุนทร โสภณศิริ	กรรมการ
(16) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ

(17) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายคัมภีร์ คิษฐากรณ์)	กรรมการ
(18) นางนาที รัชกิจประการ	กรรมการ
(19) นายเอกพร รัชความสุข	กรรมการ
(20) นายวรุฒ สุวกร	กรรมการ
(21) นางจันทิมา เชยสงวน	กรรมการ
(22) นางภัทรียา สุมโน	กรรมการ
(23) นายวัฒนา แซ่ไพเราะ	กรรมการ
(24) นายวิโชติ วัฒนโธ	กรรมการ
(25) นายสุวัฒน์ พวงย้อยแก้ว	กรรมการ
(26) ร้อยเอก อาภากร เผือกสุวรรณ	กรรมการ
(27) นายเอกชัย วิชาสสกุล	กรรมการ
(28) นายณัฐภัทร์ นิษาเกียรติธนา	กรรมการ
(29) นายทรงวิทย์ จิร โสภิน	กรรมการ
(30) นายสรศักดิ์ เพ็ชรเวช	กรรมการ
(31) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	กรรมการและเลขานุการ
(32) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(33) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(34) ผู้อำนวยการกลุ่มงานข่าวและประเมินผล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(35) นางสาวณัฐทิพย์ กบิลคาม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ

จากการศึกษาพบว่า ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์
รัฐสภาผ่านดาวเทียมกระทั่งปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 ยุค คือ

1. ยุคริเริ่มก่อตั้ง (ปี พ.ศ. 2535 – 2538)

นับเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดแนวคิดในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น
โดย ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค ประธานรัฐสภาในขณะนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์
ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ด้วยขณะนั้นสังคมไทยเกิดการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมาก ประกอบกับเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ
การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกในการ
รับรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสารตามครรลองในระบอบประชาธิปไตย ได้รับการตอบรับอย่างกว้างขวาง
รัฐสภาในฐานะสถาบันนิติบัญญัติ เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน
และประเทศชาติ ได้ดำเนินการต่างๆ เพื่อให้มีสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา แต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ
ทำได้เพียงการเตรียมการเท่านั้นก็ ต้องระงับไปเป็นระยะ เนื่องจากมีเหตุการณ์ทางการเมืองเข้ามา
เกี่ยวข้อง

2. ยุคแห่งความมุ่งมั่นพัฒนารายการโทรทัศน์รัฐสภาภายใต้ข้อจำกัด (ปี พ.ศ.2538 –
2548)

การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่รัฐสภาให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ดัง จะเห็น
ได้ว่า ประธานรัฐสภาซึ่งเป็น ประมุขของสถาบันนิติบัญญัติ ในแต่ละสมัยได้สนับสนุนการ
ดำเนินงานที่เกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภามาโดยตลอด แต่เนื่องจาก ข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา
ในการดำรงตำแหน่งของประธานรัฐสภาแต่ละสมัย มีระยะเวลาสั้นยาวแตกต่างกันเนื่องจาก
สถานการณ์การเมือง จึง ส่งผลต่อความต่อเนื่องเชื่อมโยงของนโยบายและก ารดำเนินงาน ในแต่ละ
ครั้งที่มีการปรับเปลี่ยน ตามบริบททางการเมือง ทั้งนี้ ในสมัยที่ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทาดำรง
ดำรงตำแหน่ง ประธานรัฐสภา เป็นช่วงเวลาที่สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีผลการดำเนินงานที่
เด่นชัดและเป็นรูปธรรมมากที่สุด ได้มีการผลิตรายการและนำแพร่ภาพออกอากาศเพื่อส่งเสริม
ความรู้ ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน รายการโทรทัศน์
ของรัฐสภารายการแรกคือ “รายการมองรัฐสภา” เป็นรายการสนทนาประเด็นทางการเมือง ต่อมาได้
ผลิตรายการ “รัฐสภาของประชาชน” และรายการ “เกมประชาธิปไตย” และได้มีการพัฒนาและผลิต
รายการโทรทัศน์ขึ้นอีกหลายรายการต่อมา การดำเนินงานเพื่อผลิตรายการในรูปแบบคณะกรรมการ
การผลิตรายการ มีทั้งที่ดำเนินการผลิตโดย สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และจัดจ้างบริษัทเอกชน
ดำเนินการผลิต และแพร่ภาพออกอากาศผ่านสื่อโทรทัศน์ทาง สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
สทท.11 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์ ITV ในขณะนั้น รวมถึงได้เพิ่ม

ช่องทางเผยแพร่ไปทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หรือ ETV (Educational Television) ดำเนินการโดยการเช่าเวลาออกอากาศและขอความอนุเคราะห์เวลาออกอากาศ การดำเนินงานผลิตรายการโทรทัศน์ ดังกล่าว ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐสภามากยิ่งขึ้น รวมถึงได้รับประโยชน์ ที่เป็นสาระความรู้ด้านการเมืองการปกครองจากรายการต่างๆ ด้วย แม้จะเป็นการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีก็ตาม

3. ยุคแห่งการก่อตั้งอย่างเป็นทางการ (ปี พ.ศ.2549 – ปัจจุบัน)

พัฒนาการและความก้าวหน้าของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เป็นไปโดยลำดับท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม แต่รัฐสภาก็สามารถก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้เป็นผลสำเร็จในปี พ.ศ.2549 ในรูปแบบของโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โดยมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รณรงค์กรให้ประชาชนได้รับทราบโดยตรง ทำการเผยแพร่ภารกิจและการดำเนินงานของรัฐสภา ตลอดจนเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.2 นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2549 ได้มีการผลิตรายการและแพร่ภาพออกอากาศรายการต่างๆ ในรูปแบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รัฐสภาในฐานะสถาบันนิติบัญญัติตระหนักถึงความสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดขึ้น ในมิติต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติ โดยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา รัฐสภา ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “รัฐสภาจะเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย” และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เป็นภารกิจหลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ดังนี้

การบริหารด้านนโยบายและวัตถุประสงค์

การบริหารงานในระดับสูง ได้แก่ การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงแผนดำเนินการด้านการผลิตและเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

วิสัยทัศน์

“สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มุ่งมั่นเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการเมืองการปกครอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย

พันธกิจ

“สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพในการเป็นสื่อกลาง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เป้าหมายการดำเนินงาน

เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์หลัก

1. เพื่อเผยแพร่ภารกิจและการดำเนินงานของรัฐสภา เช่น การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา การประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุม การสัมมนาของคณะกรรมการ และการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ของสมาชิกรัฐสภา
2. เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. เพื่อเป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้รับทราบโดยตรง
4. เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน

นายถาวร จุลตามระ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ว่า

“กว่าจะมาเป็นโทรทัศน์รัฐสภานี้ยากพอสมควรครับ เมื่อเรายังเป็นฟรีทีวีไม่ได้ทางออกที่ดีที่สุดเวลานี้ก็คือ ทีวีดาวเทียม เพราะมีความเป็นไปได้ ลงทุนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับสถานีโทรทัศน์ทั่วไป ลงทุนทั้งสถานีรวมฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ประมาณ 40 ล้านบาท อย่างนี้ก็เป็นไปได้จะได้งบประมาณสนับสนุน เมื่อก่อตั้งเป็นรูปเป็นร่างทำได้จริงประโยชน์ที่ได้ก็คุ้มค่ามากทีเดียว วัตถุประสงค์หลักๆ ของการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ ตั้งแต่แรกเริ่มเดิมที ก็เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย รองลงมา ก็เพื่อให้รัฐสภามีช่องทางสื่อสารไปยังประชาชนให้เขาได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรามากขึ้นครับ”

(ถาวร จุลตามระ, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2551)

ขณะเดียวกัน นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังกล่าวว่า

“จากแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเลขธิการสภาผู้แทนราษฎร มียุทธศาสตร์สำคัญข้อหนึ่งที่เน้นการพัฒนารัฐสภาให้เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งของสถานีโทรทัศน์ จึงได้มีการกำหนดแนวนโยบาย การดำเนินงานของสถานีว่า เราจะเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีและมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นี่คือการกิจหลักครับ”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

แนวทางการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา รัฐสภาที่ว่า “รัฐสภาจะเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย ” จึงได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังนี้

1. สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภารกิจของรัฐสภา

2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. ผลิตรายการเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแพร่หลาย
4. สร้างและพัฒนาฐานความรู้ประชาธิปไตย และผลักดันทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังนี้

“สื่อโทรทัศน์เป็นอีกช่องทางที่จะทำให้เราเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น แต่ก่อนเรามีเพียงวิทยุรัฐสภาดำเนินการอยู่ที่ 87.5 แต่พอเป็นโทรทัศน์นี่งานใหญ่ขึ้น ภารกิจสำคัญคือเผยแพร่งานนิติบัญญัติออกสู่ประชาชน สังคมครอบคลุมทั้งงานประชุมสภา งานคณะกรรมการ งานสัมมนาทางวิชาการ การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน นอกจากนี้เนื้อหาสาระที่ประชาชน จะได้รับจากการอภิปราย การประชุมสภาที่ถ่ายทอดออกไปแล้ว ยังมีการให้ความรู้เรื่องระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนรู้ว่าผู้แทนที่เขาเหล่านั้นเลือกเข้ามาทำหน้าที่ แสดงบทบาทได้เป็นที่น่าพอใจหรือไม่ นอกจากการสาระที่ว่าแล้ว ยังเป็นข้อมูลให้ประชาชนได้รู้ถึงการเลือกผู้แทนราษฎร ในอนาคตต่อไปอีกด้วยครับ”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

ขณะเดียวกันนายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ให้สัมภาษณ์ถึงแนวทางการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังกล่าวว่า

“ภารกิจหลักของงานโทรทัศน์ ก็คือ ถ่ายทอดสดการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรที่ดี วุฒิสภาก็ดี และการประชุมร่วมกันของรัฐสภาที่ดี เพราะเป้าหมายหลักของเรา คือประชาชนได้เรียนรู้ แล้วก็เข้าใจ เรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสาระก็จะได้จากการประชุมของสภาดังกล่าว และก็จะจากรายการต่างๆที่ออกอากาศด้วย ”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

เช่นเดียวกับนายถาวร จุลตามระ ได้กล่าวถึงภารกิจในการดำเนินงานของสถานีว่า

“เราทำโทรทัศน์สภา งานสำคัญ คือ การถ่ายทอดสดการประชุมของรัฐสภา ไม่ว่าจะประชุมวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือการประชุมร่วมกันก็ตาม ที่วิสัยของเราเป็นหลักในการถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับชมกันตลอดเวลา ไม่มีคั่นรายการ”

(ถาวร จุลตามระ, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2551)

จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ยังคงยึดถือวัตถุประสงค์ตั้งแต่ก่อตั้ง คือ “ดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ภารกิจ การดำเนินงานของรัฐสภา ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดี และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน” จากวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา นำมาสู่การกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน ดังจะเห็นได้จากแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (พ.ศ.2550 – พ.ศ.2554) ในส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐสภาที่มุ่งเน้นให้ “รัฐสภาเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย” รวมถึงได้กำหนดภารกิจหลักของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังนี้ จะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภารกิจของรัฐสภา ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำการผลิตรายการ เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแพร่หลาย เพื่อนำไปสู่การสร้างและพัฒนาฐานความรู้ ประชาธิปไตย ผลักดันทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมทางเมือง

จากวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานของสถานี โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรัฐสภา และเผยแพร่รายการสาระความรู้ เพื่อ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง นับได้ว่า วัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มุ่งเน้นการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ารณรงค์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มุ่งทำหน้าที่หลักในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informative function) และทำหน้าที่ให้การศึกษา (Educational function) ในทางอ้อมด้วย

4.3 โครงสร้างองค์กรและลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภาผ่านดาวเทียม

สื่อโทรทัศนเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางศาสนา องค์กรเอกชน และคู่แข่ง ซึ่งในความสัมพันธ์นี้ แสดงออกในแง่ความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เช่น เชิงควบคุมอำนาจ การส่งเสริมสนับสนุน และการแข่งขัน เป็นต้น ความสัมพันธ์เหล่านี้มีผลต่อการแสดงบทบาทของสื่อ เช่นเดียวกัน โครงสร้างองค์กร (The Institutional Structures) เช่น ขนาด ลักษณะเจ้าของกิจการ ความเป็นเจ้าของสื่อและหน้าที่ของอุตสาหกรรมสื่อ มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน (The Conduct) ขององค์กรสื่อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่องาน (Performance) ที่ออกมาเนื่องจากองค์กรสื่อสารมวลชนเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อผลงานด้านสื่อสารมวลชน ดังนั้นการศึกษาองค์กรผู้ผลิตสื่อสารมวลชน เราจึงไม่พิจารณาแค่ตัวองค์กรสื่อเท่านั้น แต่จะต้องมองไปที่ความสัมพันธ์ข้างต้น โดยพิจารณา จากปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับองค์กรสื่อประกอบด้วย

จากการสัมภาษณ์นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรของสถานีดังกล่าวไว้

“โครงสร้างของสถานี มีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศนรัฐสภา เป็นผู้กำหนดแนวนโยบาย กำกับดูแลงานบริหาร ส่วนการปฏิบัติก็เป็นหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร การทำงานได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบหลักของกลุ่มงานผลิตรายการ โทรทัศน ขณะนี้ยังไม่ได้ขยับฐานะกลุ่มงานเป็นสำนัก เพราะคิดที่โครงสร้างส่วนราชการ ตอนนี้เราเป็นทีวีดาวเทียมแล้วงานจึงค่อนข้างหนักครับ”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ ได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงสร้างและลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา ดังนี้

“คณะกรรมการบริหารสถานี หรือ บอร์ดทีวี จริงๆ ไม่ใช่แค่ บอร์ดทีวีนะครับ เพราะเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันที่ดูแลทั้งวิทยุและโทรทัศนไปพร้อมๆกัน กรรมการก็เป็นตัวแทนจากพรรคการเมืองต่างๆ ส่วนหนึ่งเป็นวุฒิสมาชิก ผู้รู้ในเรื่องนี้ เช่น ครูอาจารย์ นักวิชาการ โดยเฉพาะกรรมการที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ช่วยได้มาก เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นตัวแทน

ประชาชน จะเป็นสื่อกลางที่จะทำให้เรารู้ความต้องการของประชาชน โดยผ่านสมาชิกรัฐสภา เพราะในแต่ละพื้นที่ก็มีความต้องการหลากหลายแตกต่างกันไป”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างองค์กรและลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของหน่วยงานราชการ สังกัด “รัฐสภา” ขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานมีลักษณะเช่นเดียวกับส่วนราชการทั่วไป เป็นไปตามสายงานบังคับบัญชา ดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ ภายใต้การกำกับดูแลของ “คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิต รายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
2. ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
3. ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควรแล้วรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ

ทั้งนี้ การดำเนินงานเพื่อแพร่ภาพออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียมอยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ สังกัดสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นการดำเนินงานในลักษณะปฏิบัติการและงานราชการประจำที่เกี่ยวข้อง โดยกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมาย ดังนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภา และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สาระความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย กระบวนการทางด้านนิติบัญญัติและกิจการของ รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่างๆ ทาง สถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกรัฐสภากับประชาชน

3. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน
4. ดำเนินการเพื่อให้มีการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรวุฒิสภาและการสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ทั่วประเทศ
5. ศึกษา วิเคราะห์หรือจัดให้มีการวิจัย เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบของรายการโทรทัศน์
6. เป็นสื่อกลางในการรับส่งเรื่องและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประชาชน
7. จัดเตรียมข้อมูลและผลิตรายการโทรทัศน์ ทั้งรายการสดและบันทึกเทป
8. จัดทำรูปแบบรายการ จัดทำผังรายการ สคริปต์รายการ สปอต และประสานงานตรวจสอบความพร้อมในการผลิตรายการ
9. ตรวจสอบรายการและดำเนินรายการโทรทัศน์และประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

จากเดิมกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ ผลิตรายการออกอากาศเพียงจำนวนไม่มาก หลังจากการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และมีการออกอากาศผ่านดาวเทียมแล้ว ภาระงานในหน้าที่รับผิดชอบของกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ จึงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จึงจำเป็นต้องขยายอัตรากำลังบุคลากร เพื่อรองรับงานที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประกอบด้วย ข้าราชการประจำ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ รวมจำนวน 27 คน ในตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

1. นักประชาสัมพันธ์	1 คน
2. นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	3 คน
3. ผู้จัดรายการ	4 คน
4. พิธีกรดำเนินรายการ	1 คน
5. ผู้สร้างสรรค์งานโทรทัศน์	2 คน
6. ผู้เขียนบทโทรทัศน์	2 คน
7. ผู้กำกับรายการ	1 คน
8. ช่างภาพโทรทัศน์	5 คน
9. ช่างอิเล็กทรอนิกส์	2 คน
10. เจ้าหน้าที่บันทึกภาพโทรทัศน์	1 คน
11. เจ้าหน้าที่ตัดต่อภาพและเสียง	3 คน
12. เจ้าหน้าที่ออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิก	2 คน

เพื่อให้กระบวนการผลิตรายการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด จึงมีการแบ่งโครงสร้างการปฏิบัติงานเพื่อการผลิตรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังนี้

1. ฝ่ายรายการหรืองานด้านรายการ
2. ฝ่ายควบคุมการผลิตหรืองานด้านควบคุมการผลิต
3. ฝ่ายเทคนิคหรืองานด้านเทคนิค

ฝ่ายรายการหรืองานด้านรายการ

บุคลากรด้านรายการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมการผลิตรายการเป็นหลัก รวมถึงหน้าที่ดำเนินการด้านเอกสารราชการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการด้วย งานเลขานุการ และการบริหารจัดการ ติดต่อประสานงานทั่วไป เช่น คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจการจ้าง ส่วนการบริหารจัดการทั่วไป เป็นการอำนวยความสะดวกติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการผลิตรายการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องนี้ นางสาววิศราวรรณขจร พิธีกรดำเนินรายการกล่าวว่า

“รายการมีทั้งรายการสด และบันทึกเทปออกอากาศ ซึ่งบางรายการพิธีกรผู้ดำเนินรายการ ไม่ใช่จะทำหน้าที่พิธีกรอย่างเดียว บางครั้งทำหน้าที่เป็นผู้เขียนบทโทรทัศน์ ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับรายการที่รับผิดชอบ ติดต่อแขกรับเชิญให้มาร่วมรายการก็ทำด้วยค่ะ”

(วิศรา วรรณขจร, สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2551)

โดยสรุป ฝ่ายรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีหน้าที่รับผิดชอบในขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ (Pre - production) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการ การเตรียมการเบื้องต้น การมอบหมายงานจัดแบ่งความรับผิดชอบส่วนต่างๆ การวางแผนการถ่ายทำ การเขียนบทรายการโทรทัศน์ จัดทำ storyboard รวมถึงอำนาจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการด้วย

ฝ่ายควบคุมการผลิตหรืองานด้านควบคุมการผลิต

บุคลากรด้านควบคุมการผลิต มีหน้าที่ความรับผิดชอบในขั้นตอนการผลิต (Production) ทั้งหมด ขั้นตอนการผลิต นับเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการผลิตรายการ หลังจากวางแผนการผลิตแล้ว จะเป็นการถ่ายทำจริง การกำกับเวที กำกับภาพ

ฝ่ายเทคนิคหรืองานด้านเทคนิค

คู่มืองานด้านเทคนิค มีหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งในขั้นตอนการผลิต (Production) ขณะถ่ายทำรายการ และหลังการผลิตรายการ (Pre - production) ตัดต่อ ผสมเสียง ทำกราฟิกที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมถึงรับผิดชอบงานด้านออกอากาศทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า นอกจากการแบ่งโครงสร้างองค์กรในระดับกรม กอง (สำนัก) แล้ว ยังได้มีการแบ่งโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วย โครงสร้างการปฏิบัติงานดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ฝ่ายงาน ประกอบด้วย ฝ่ายรายการรับผิดชอบคู่มืองานด้านรายการ ฝ่ายควบคุมการผลิตรับผิดชอบคู่มืองานควบคุมการผลิต ฝ่ายเทคนิครับผิดชอบคู่มืองานด้านเทคนิค สอดคล้องกับกระบวนการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ที่แบ่งการผลิตออกเป็น 3 ขั้นตอน หรือที่เรียกว่า 3 P's ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre Production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นตอนหลังการผลิต (Post- Production) เช่นเดียวกับการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งการแบ่งโครงสร้างการปฏิบัติงานและการแบ่งฝ่ายงานดังกล่าว แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.2 โครงสร้างการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาชุดปัจจุบัน
แต่งตั้งโดยประธานรัฐสภา (นายชัย ชิดชอบ ดำรงตำแหน่ง ปี พ .ศ. 2551 – ปัจจุบัน) ได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 11/2551
ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2551) คณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

- (1) รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ประธานคณะกรรมการ
(พ.อ.ดร.อภิวัฒน์ วิริยะชัย)
- (2) รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง รองประธานคณะกรรมการ
(นายนิคม ไวยรัชพานิช)
- (3) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร กรรมการ
(นายศักดิ์ดา คงเพชร)
- (4) นายสุทิน คลังแสง กรรมการ
- (5) นายจตุพร พรหมพันธุ์ กรรมการ
- (6) นายอภิชาติ ศักดิ์เสรีรัฐ กรรมการ
- (7) นายเอกพจน์ ปานเยี่ยม กรรมการ
- (8) นายสมชาย แสวงการ กรรมการ
- (9) นายประสาร มฤคพิทักษ์ กรรมการ
- (10) นายบุญชัย โชควัฒนา กรรมการ
- (11) ศาตราจารย์สุกัญญา สูดบรรทัด กรรมการ
- (12) เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน กรรมการ
- (13) เลขธิการวุฒิสภา หรือผู้แทน กรรมการ
- (14) นายสุรชัย เบ้าจรรยา กรรมการ
- (15) พลเอกสุนทร โสภณศิริ กรรมการ
- (16) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน กรรมการ
- (17) รองเลขธิการสภาผู้แทนราษฎร กรรมการ
(นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์)
- (18) นางนาที รัชกิจประการ กรรมการ
- (19) นายเอกพร รักความสุข กรรมการ
- (20) นายวรุช สุวกร กรรมการ
- (21) นางจันทิมา เชยสงวน กรรมการ
- (22) นางภัทรียา สุมโน กรรมการ

(23) นายวัฒนา ช่างไฟเราะ	กรรมการ
(24) นายวิโชติ วันโณ	กรรมการ
(25) นายสุวัฒน์ พวงย้อยแก้ว	กรรมการ
(26) ร้อยเอก อากาศ เพื่อกสุวรรณ	กรรมการ
(27) นายเอกชัย วิชาสสกุล	กรรมการ
(28) นายณัฐภัทร์ นิษาเกียรติธนา	กรรมการ
(29) นายทรงวิทย์ จิรโสภิน	กรรมการ
(30) นายสรศักดิ์ เพียรเวช	กรรมการ
(31) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	กรรมการและเลขานุการ
(32) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(33) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(34) ผู้อำนวยการกลุ่มงานข่าวและประเมินผล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(35) นางสาวณัฐทิพย์ กบิลคาม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

จากรายละเอียดที่ได้นำเสนอข้างต้นเกี่ยวกับ คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุ กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภานั้น มีความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางการเมืองกับการปรับเปลี่ยน คณะกรรมการดังกล่าว ขอนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ศาสตราจารย์มารุต บุนนาค (22 กันยายน 2535 – 9 พฤษภาคม 2538) ดำรงตำแหน่ง ประธานรัฐสภา เป็นยุคที่เกิดแนวคิดในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้นแต่ก็ยังไม่สำเร็จ

นายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ (11 กรกฎาคม 2538 - 28 กันยายน 2538) เข้ารับตำแหน่ง ประธานรัฐสภาได้เพียง 3 เดือนเท่านั้น การดำเนินการต่างๆ จึงยังไม่เป็นผลในสมัยนี้

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (24 พฤศจิกายน 2539 - 27 มิถุนายน 2543) เข้าดำรงตำแหน่ง ประธานรัฐสภาเป็นช่วงที่งานวิทยุโทรทัศน์รัฐสภามีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว การดำเนินงานต่างๆ เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เริ่มต้นด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการ วิทยุโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น (มีนาคม 2542) โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายโสภณ เพชรสว่าง) เป็นประธานคณะกรรมการ

นายพิชัย รัตตกุล (30 มิถุนายน 2543 - 9 พฤศจิกายน 2543) ดำรงตำแหน่งประธาน รัฐสภาเพียง 5 เดือน จึงไม่ทันได้ดำเนินการใดๆ

นายอุทัย พิมพ์ใจชน (6 กุมภาพันธ์ 2544 – 5 มกราคม 2548) ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาได้ครบวาระ ผลงานต่างๆ ของรัฐสภาจึงปรากฏผลในสมัยนี้ และที่เกี่ยวข้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 21/2545 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 โดยมีนายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล เป็นประธานคณะกรรมการ ซึ่งเป็นการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นต่างจากเดิม

นายโกสิน พลกุล (8 มีนาคม 2548 – 24 กุมภาพันธ์ 2549) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 11/2548 ลงวันที่ 21 เมษายน 2548) ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ดูแลบริหารงานโทรทัศน์รัฐสภาด้วย

เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง กระทั่งเกิดรัฐประหารในปี พ.ศ.2549 และช่วงภาวะสูญญากาศทางการเมือง การก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเป็นผลสำเร็จ ออกอากาศในรูปแบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเกิดสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ เข้าทำหน้าที่ทางกระบวนการนิติบัญญัติ แทนสภาผู้แทนราษฎร แต่งานโทรทัศน์รัฐสภายังคงดำเนินต่อไป นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (พ.ศ. 2549 – 2550) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งสถานีวิทยุโทรทัศน์ที่ 22/2549 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2549)

นายขยงยุทธ ดิยะไพรัช (23 มกราคม – เมษายน 2551) เข้ารับตำแหน่งประธานรัฐสภาด้วยเวลาอันสั้น ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

นายชัย ชิดชอบ (15 พฤษภาคม 2551 – ปัจจุบัน) ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 11/2551 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2551) ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดปัจจุบัน

จากการศึกษาพบข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละคณะมีความคล้ายคลึงกัน
2. จำนวนของคณะกรรมการไม่คงที่และมีสัดส่วนที่ไม่เฉพาะเจาะจง
3. กรรมการ เป็นตัวแทนจากพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา

อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง และบุคคลที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้อง เช่น เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

4. บุคคลที่เป็นกรรมการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการการเมือง

5. ทุกครั้งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การประกาศยุบสภา หรือการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง คณะกรรมการบริหารสถานีฯ เป็นอันสิ้นสุดสภาพตามไป และจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ภายหลังที่สมาชิกรัฐสภาเข้าทำหน้าที่ในรัฐสภาแล้ว

จากข้อมูลข้างต้น เกิดเป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับคณะกรรมการดังกล่าวว่า อาจมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเรื่องนี้ นายพิฑูร พุ่มหิรัญ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการเมืองกับผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังกล่าวว่า

“การดำเนินงานของสถานีมีคณะกรรมการดูแลนโยบาย และสถานีดูแลงานราชการประจำ “สถานี” ที่ว่านี้หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ที่เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนะครับ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ แต่เมื่อเกิดขึ้นและมีผลต่อสภาผู้แทน หรือรัฐสภาก็ตามจำเป็นต้องตั้งกรรมการขึ้นใหม่ แต่กว่าจะได้คณะกรรมการแต่ละชุด จะมีช่วงว่างของสภา ตรงนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะหน่วยงานปฏิบัติ เรามีจุดยืนหลักที่ต้องดำเนินการต่างๆ ตามภารกิจที่วางไว้ แม้จะไม่มีคณะกรรมการบริหารเราก็ทำงานต่อ แต่เมื่อมีคณะกรรมการเข้ามาก็มาช่วยกันสานต่อครับ”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

เช่นเดียวกันนายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังกล่าวว่า

“แม้คณะกรรมการจะเปลี่ยนไปที่ชุด หรือใครเข้ามาเป็นกรรมการ ผมเชื่อได้ว่าทุกคนที่เข้ามามีเจตนาดีอยู่แล้ว แตกต่างแต่มีจุดหมายเดียวกันคือ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจการเมืองการปกครอง ไม่ว่าสถานการณ์การเมืองจะเป็นอย่างไร กรรมการจะมาจากฝ่ายค้าน หรือรัฐบาล หรือศาสตร์แขนงไหนก็ตาม ภารกิจนี้ก็ต้องดำเนินต่อไปเป็นหน้าที่ที่ทุกคนยอมรับร่วมกัน”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบใน
การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังนั้น คณะกรรมการบริหารสถานี
จึงเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่างๆของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาให้เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ

ตั้งที่ นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ ให้สัมภาษณ์ถึงข้อดีของการบริหารงานในรูปแบบ
คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดังกล่าวไว้ว่า

“การบริหารงานรูปคณะกรรมการ นับเป็นข้อดีครับ โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหาร
สถานี เรามีกรรมการหลากหลาย เราก็ได้รับมุมมองที่แตกต่างกันจากกรรมการเหล่านี้ เพราะผู้
ที่เข้ามาเป็นกรรมการล้วนแต่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานี
ทั้งสิ้นครับ”

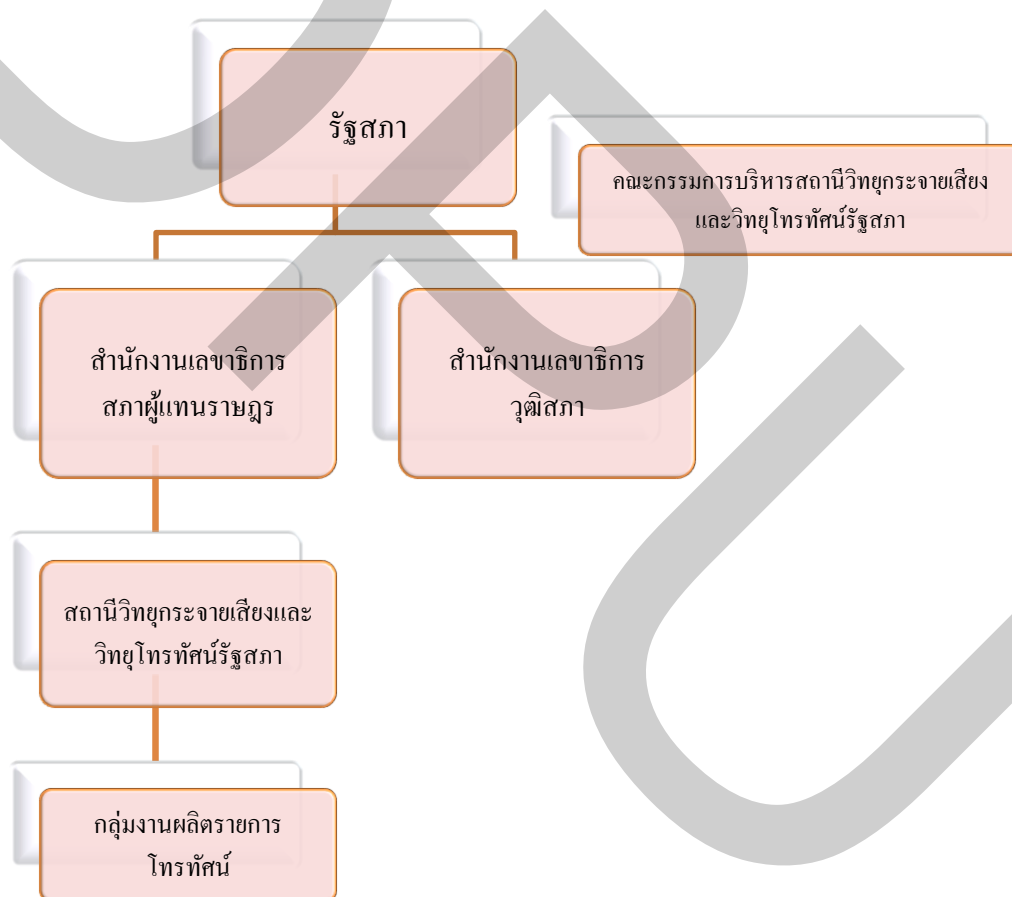
(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

ข้อดีของการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ คือ การได้บุคคลผู้มีความรู้ ความ
เชี่ยวชาญและประสบการณ์หลากหลายมาบริหารและพัฒนางานสถานี แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลง
แปลงทางการเมืองขณะที่รัฐสภาเป็นสภานิติบัญญัติยังไม่มีสมาชิกรัฐสภาเข้าทำหน้าที่บริหารงานของ
สถานีอาจขาดความต่อเนื่องได้ ส่วนนี้ นายพิฑูร พุ่มหิรัญ กล่าวยืนยันว่า

“เมื่อการเมืองเปลี่ยน คณะกรรมการก็เปลี่ยน ตรงนี้เพื่อให้งานเดินหน้านะ จริงๆ ไม่ใช่
ปัญหา ก็ได้คณะกรรมการนี้ละมาช่วยชี้แนะ มองเห็นจุดอ่อน แนะนำแนวทางการพัฒนาทำให้
ภารกิจของทั้งวิทยุและโทรทัศน์สำเร็จได้ เพราะบุคคลเหล่านี้เขามีมุมมองในภาพกว้าง เขามอง
องค์รวม เพราะล้วนแต่เป็นตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคม เท่าที่เราหาได้นะ กรรมการ
ก็จะมาร่วมกันกำหนดนโยบาย ให้แนวทางทำให้ดีขึ้น และสำนักงานก็รับนโยบายจากคณะกรรมการ
มาดำเนินการในทางปฏิบัติ เพราะเป็นภารกิจที่มีอยู่แล้ว สำนักงานได้กำหนดเป็นแผนการพัฒนาไว้
แล้ว คณะกรรมการมาช่วยเพิ่มเติม เสริมสร้างให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น กว่าเดิม
ช่วยกันพัฒนาว่าอย่างนั้นเถอะ”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

จากการศึกษา โครงสร้างองค์กร และลักษณะการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
 รัฐสภา ผ่านดาวเทียม พบว่า มีการบริหารงานระดับสูงในรูปแบบคณะกรรมการ ที่ชื่อว่า
 “คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล
 การบริหารงาน กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานี โดยมี *กลุ่มงานผลิตรายการ*
 วิทยุทัศน์ *สังกัดสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา* ดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องใน
 ลักษณะปฏิบัติการ และงานราชการประจำ ขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานมีลักษณะเช่นเดียวกับ
 ส่วนราชการทั่วไป เป็นไปตามสายงานบังคับบัญชา โดยโครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์
 รัฐสภา อธิบายดังภาพ

ภาพที่ 4.3 แสดงลักษณะ โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

จากภาพแสดงลักษณะ โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จะเห็นได้ว่า
 สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เป็นของรัฐสภา ภายใต้การบริหารงานของ “คณะกรรมการ
 บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” ซึ่งการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงงาน

ราชการประจำ อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพียงฝ่ายเดียว ส่วนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาไม่มีส่วนร่วมดำเนินการ เนื่องจากกรอบของกฎหมายตาม โครงสร้างของส่วนราชการ ยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร แต่ในทางปฏิบัติวุฒิสมาชิก และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้เข้ามีส่วนร่วม ดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยส่งผ่านความต้องการ ข้อคิดเห็น เสนอแนะมาทาง วุฒิสมาชิก หรือ เลขาธิการวุฒิสภา ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ในคณะกรรมการบริหารสถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

4.4 การดำเนินงานด้านการผลิต และเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

การบริหารงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม ดำเนินการภายใต้กำกับ ดูแลของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา รวมถึงการ ดำเนินการผลิตและเผยแพร่รายการ ตั้งแต่การกำหนดรูปแบบในการผลิตและเผยแพร่รายการ และ การพิจารณาผังรายการด้วย

การแพร่ภาพออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม ระยะเวลา (เมื่อ เปิดอย่างเป็นทางการวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2549 – กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550) เป็นช่วงทดลอง ออกอากาศ แบ่งเวลาการออกอากาศเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เวลา 08.00 – 13.00 นาฬิกา และช่วงค่ำ 18.00 – 22.00 นาฬิกา ปิดสถานีช่วงบ่าย 13.00 – 18.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 9 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับใน สมัยประชุมสภาจะมีการถ่ายทอดสดการประชุมฯ ตั้งแต่ 13.00 นาฬิกา กระทั่งเสร็จสิ้น การประชุม ส่วนช่วงเวลาที่เหลือสถานีจะนำเสนอสาระความรู้ผ่านทางรายการต่างๆ ในระยะแรก รายการหลัก ที่ใช้แพร่ภาพออกอากาศเป็นรายการที่ได้ผลิตเป็นประจำอยู่แล้ว และเคยนำออกอากาศ ผ่านสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท .11 เช่น รายการมองรัฐสภา และรายการรัฐสภาของ ประชาชน เป็นต้น

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ทดลองออกอากาศเป็นระยะเวลากว่า 6 เดือน ต่อมาได้มีการปรับผังรายการ และสร้างสรรค์คุณภาพรายการให้น่าสนใจยิ่งขึ้น แต่ยังคงเวลา การออกอากาศเป็น 2 ช่วง และในสมัยประชุมมีการถ่ายทอดสดกระทั่งเสร็จสิ้นการประชุมเช่นเดิม และตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551 เป็นต้นมา ได้มีการปรับเปลี่ยนเวลาออกอากาศ เป็นตลอด 24 ชั่วโมงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยังคงรายการหลักที่ออกอากาศเป็นประจำ และถ่ายทอดสดการประชุม ในสมัยประชุมรัฐสภา สำหรับเวลาการออกอากาศที่เพิ่มขึ้นเป็นการออกอากาศซ้ำ (Rerunning Programs)

สำหรับการออกอากาศ 24 ชั่วโมงนั้น ผู้ศึกษานำเสนอเป็นข้อมูลประกอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของงานวิจัย ไม่ได้นำมาศึกษาวิเคราะห์แต่อย่างใด เนื่องจากนอกขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

นางศิริพรรณ วณิชพันธุ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ ได้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาว่า

“เราจะกำหนดผังรายการหลักประจำหกเดือนก่อนที่จะออกอากาศ เพื่อเสนอ คณะกรรมการพิจารณา ซึ่ง ก็จะมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ก่อนที่จะใช้เป็นผังรายการ หลักประจำ จากนั้นจึงจัดทำผังรายการออกอากาศโดยละเอียด สถานีของเราค่อนข้างใหม่ เพื่อให้ มีคนดูเรามากมากจึงต้องเร่งผลิตรายการดีๆ เพื่อป้องกันการออกอากาศเข้าไปด้วย”

(ศิริพรรณ วณิชพันธุ์, สัมภาษณ์ 27 พฤษภาคม 2551)

ขณะเดียวกันนายพิฑูร พุ่มหิรัญ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“ส่วนของผังรายการ คณะกรรมการพิจารณาผังรายการโดยภาพรวม ไม่ได้ลงลึกใน เนื้อหารายการ พิจารณาจัดสรรเวลา สัดส่วนการออกอากาศที่เหมาะสมมีหลักว่า ความรู้ 80 บันทึกลง 20 นั้นล่ะครับ กรรมกรจะคัดเลือกรายการ และรูปแบบรายการที่จะนำออกอากาศ กำหนดเป็น ผังรายการหลัก ส่วนรายละเอียดเดี๋ยวจ้เข้าหน้าที่เขาไปทำกัน”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

นางศิริพรรณ วณิชพันธุ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการจัดผังรายการว่า

“สัดส่วนของรายการที่ออกอากาศในผังรายการ จะ เป็นไปตามนโยบายของสถานีฯ คือ มีสัดส่วนรายการที่มีสารประโยชน์ต่างๆ ไม่น้อยกว่า 80 % ของเวลาออกอากาศทั้งหมด และ รายการบันเทิงสอดแทรกสาระให้แง่คิดและความรู้ในสัดส่วนไม่เกิน 20 % ซึ่งรายการสาระความรู้ ของเราร่วมมากมีเนื้อหาทางการเมืองการปกครองเป็นหลักค่ะ”

(ศิริพรรณ วณิชพันธุ์, สัมภาษณ์ 27 พฤษภาคม 2551)

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ราษฎร พิจารณาจัดผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ราษฎร สอดคล้องกับแนวนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมี หลักการสำคัญในการกำหนดสัดส่วนและประเภทรายการที่ออกอากาศ คือ จัดสรรเวลา การออกอากาศสำหรับรายการประเภทสาระความรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด ส่วนอีกร้อยละ 20 ที่เหลือเป็นรายการประเภทอื่นๆ เช่น รายการประเภทสาระบันเทิง หรือ รายการประเภทบันเทิง นอกจากนี้ยังพบว่า การพิจารณาผังรายการ การกำหนดสัดส่วนและประเภท รายการที่ออกอากาศ รวมถึงการปรับเปลี่ยนผังรายการแต่ละครั้ง มีนโยบาย ถือตามวัตถุประสงค์ ของสถานีเป็นหลัก กล่าวคือ วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ เพื่อเผยแพร่ภารกิจ และการดำเนินงาน ของราษฎร เช่น การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา การประชุมร่วมกันของราษฎร การประชุม สัมมนาของคณะกรรมการ และการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ของสมาชิกรัฐสภา ดังจะ เห็นได้ว่า ในสมัยประชุมสภาจะเปิดสถานีช่วงบ่ายตั้งแต่ 13.00 นาฬิกา เป็นต้นไป เพื่อถ่ายทอดสด การประชุมกระทั่งเสร็จสิ้น ซึ่งการถ่ายทอดสดการประชุมดังกล่าวนับว่าเป็นรายการหลักของสถานี ก่อนที่จะแพร่ภาพออกอากาศรายการสาระความรู้อื่นๆ

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ กล่าวถึงลักษณะรายการของสถานีว่า

“รายการต่างๆ เราจะเน้นเรื่องการทำงานของราษฎร หรือการแสดงถึงบทบาท ภารกิจ หน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาเป็นหลัก เช่น เรานับการถ่ายทอดการประชุมของสภา ไม่ว่า สภา ผู้แทนราษฎรก็ดี วุฒิสภาก็ดี หรือประชุมร่วมกันของราษฎรก็ดี ฉะนั้นนี่คือจุดเน้นที่แตกต่างจาก สถานีโทรทัศน์อื่นเพราะโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ไม่ได้มีการถ่ายทอดสดการประชุม อย่างที่เรา ถ่ายทอดสดการประชุมเป็นหลัก”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

นายถาวร จุลตามระ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“ในสมัยประชุมก็ถ่ายทอดประชุมเป็นหลักตั้งแต่เริ่มจนจบ ช่องไหนไม่ถ่าย เราถ่าย เพราะงานประชุมสภาเป็นงานของเรา ผันไว้ว่าต่อไปนะ ถ้านี้การประชุมสภาต้องเปิดโทรทัศน์ราษฎร ต่างประเทศก็ได้นี่คนไทยต่างแดนเขาอยากติดตามข่าวสารบ้านเมืองเยอะเยอะ แต่เวลาอาจไม่ ตรงกัน ถ้าเปิด 24 ชั่วโมงคงได้ทำอะไรอีก....”

(ถาวร จุลตามระ, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2551)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการผลิตรายการและเผยแพร่รายการ คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ยังคงคำนึงถึงวัตถุประสงค์ข้ออื่นที่ได้กำหนดไว้เช่นกัน การพิจารณาผังรายการ การกำหนดสัดส่วนและประเภทรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้มีการพิจารณากำหนดรูปแบบการผลิตและเผยแพร่รายการเพิ่มเติม รวมถึงจัดสรรเวลาสำหรับออกอากาศรายการต่างๆ นอกเหนือจากการถ่ายทอดสดการประชุมสภาด้วย ทั้งนี้ สถานีมุ่งเน้นเนื้อหาสาระไปที่การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดี และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นแก่นสำคัญการผลิตรายการและเผยแพร่รายการ

การจัดผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มี 2 แบบ ดังนี้

1. ผังรายการปกติ (จะได้นำเสนอและวิเคราะห์ในบทนี้)
2. ผังรายการสมัยประชุมรัฐสภา จะมีการถ่ายทอดสดการประชุมกระทั่งเสร็จสิ้น

จึงออกอากาศตามผังรายการปกติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์จาก ผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ช่วงเดือนตุลาคม 2550 - เดือนตุลาคม 2551 แสดงในภาคผนวก

4.4.1 การผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

การผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องการใช้เครื่องมือด้านเทคนิคกับความคิดสร้างสรรค์ ผสมผสานออกมาเป็นตัวรายการ งานผลิตรายการจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ให้สอดคล้องกันอย่างกลมกลืน

การผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม จะมีการประชุมวางแผนก่อนที่จะดำเนินการผลิตรายการ โดยจัดทำเป็นโครงการผลิตรายการ เนื่องจากต้องมีการของบประมาณเพื่อใช้ในการผลิต และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระบวนการผลิตรายการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รายการที่มีคุณภาพออกอากาศไปสู่ผู้ชม การผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีขั้นตอนดังนี้

จัดทำเป็นโครงการผลิตรายการ เพื่อจัดทำคำของบประมาณดำเนินการผลิตรายการทั้งรายการเก่าที่ผลิตอยู่เดิม และรายการใหม่ที่ยังไม่เคยผลิตขึ้น

โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการผลิตรายการ ตั้งแต่การกำหนดกรอบแนวคิดในการผลิตรายการ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มเป้าหมายรอง กำหนดเนื้อหาสาระ กำหนดรูปแบบการนำเสนอ

ราชการ เพื่อจัดทำรายละเอียดนำเสนอคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และจัดทำคำของบประมาณประจำปี เกี่ยวกับเรื่องนี้ นางจิตภา แก้วเปล่ง ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กล่าวถึงขั้นตอนในการผลิตรายการ กล่าวว่า

“ก่อนที่จะผลิตรายการ... ถ้าเป็นรายการที่คิดขึ้นมาใหม่ ต้องนำเสนอรายละเอียดต่างๆ กับคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและอนุมัติหลักการ ส่วนหลักคิดที่ใช้วิเคราะห์ก่อนเราจะผลิตรายการสักรายการ ใช้หลักต่างๆไป คือพิจารณาองค์ประกอบของการสื่อสารว่าสื่อของเราจะนำเสนออะไร ให้ใครดู กลุ่มเป้าหมาย เป็นใคร รูปแบบวิธีนำเสนอแบบไหน แต่เมื่อปฏิบัติจริงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ด้วย”

(จิตภา แก้วเปล่ง, สัมภาษณ์ 17 มิถุนายน 2551)

แนวคิดในการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา นายพิฑูร พุ่มหิรัญ กล่าวว่า

“...นอกจากการถ่ายทอดงานประชุมสภาแล้ว นโยบายในการนำเสนอรายการต่างๆ ... ใช้แนวความคิดที่ว่า ในชีวิตมนุษย์ ควรได้รู้อะไรบ้าง แล้วก็เน้นเนื้อหาสาระในเชิงการเมืองการปกครอง กฎหมาย สิทธิและหน้าที่ เช่น รู้ระบบ รู้ระบอบ รู้ภารกิจ รู้สิทธิ รู้หน้าที่ เป็นสิ่งเบื้องต้นที่ประชาชนควรได้รู้...เราก็นำมาเสนอเป็นรายการโทรทัศน์...”

(พิฑูร พุ่มหิรัญ, สัมภาษณ์ 31 สิงหาคม 2551)

ขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณเพื่อดำเนินการผลิตรายการก่อนข้างใช้เวลาพอสมควร เนื่องจากการของบประมาณเป็นไปตามกระบวนการวิधि จารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี และไม่แน่ว่าจะได้รับจัดสรรงบประมาณหรือไม่ อย่างไร เรื่องนี้ นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ กล่าวว่า

“งบประ มาณที่เราใช้ผลิตรายการทุกวันนี้เราได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน แม้คณะกรรมการสถานีฯ จะเห็นชอบในหลักการแต่ก็ต้องรอว่าในแต่ละปี เราจะได้รับอนุมัติงบประมาณมาดำเนินกิจกรรมต่างๆของสถานีเท่าไร แล้วจะผลิตรายการรูปแบบใด ตรงนี้ก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณด้วยครับ ต้องปรับกันไปให้เหมาะสมเป็นประโยชน์ที่สุด”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

สำหรับแหล่งที่มาของเงินสนับสนุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศนัรัฐสภา นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“...ตัวงบประมาณเรามีนโยบายว่าเราจะไม่มีโฆษณา เพราะเราจะได้ไม่คิดยึดตรงนั้น ไม่มีค่าเช่าเวลา ไม่มีการสนับสนุนรายการ ไม่มี เงินบริจาคใดๆ เงินที่ใช้ดำเนินการทุกอย่าง ฟังงบประมาณแผ่นดินอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการผลิตรายการที่ดี งบลงทุนอุปกรณ์เทคโนโลยี ที่ใช้สนับสนุนก็ดี ถ้างบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ รายการเราจะไม่มีคุณภาพเพียงพอ ปริมาณไม่ต้องพูดถึงนะครับ เมื่อเราไม่มีงบประมาณเพราะเราเน้นคุณภาพก่อนปริมาณอยู่แล้ว”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการผลิตรายการแล้ว จะเข้าสู่กระบวนการผลิตรายการ ซึ่งการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนสลับซับซ้อนเกี่ยวข้องกับส่วนต่างๆ จึงต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมากในการดำเนินงาน เพื่อให้ได้รายการที่ดีมีคุณภาพ การดำเนินงานเพื่อผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศนัรัฐสภา แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. สถานีวิทยุโทรทัศนัรัฐสภาดำเนินการผลิตรายการเอง
2. จัดจ้างเอกชนดำเนินการผลิตรายการ

สถานีวิทยุโทรทัศนัรัฐสภาดำเนินการผลิตรายการเอง การผลิตรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศนัรัฐสภาจะดำเนินการ โดยบุคลากรของสถานีทั้งกระบวนการตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงการแพร่ภาพออกอากาศ

นางศิริพรรณ วณิชพันธุ์ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการ ดังนี้

“รายการที่ออกอากาศอยู่ในปัจจุบันมากกว่า 60 เปรอร์เซ็นต์ที่เราผลิตขึ้นเอง และมีการแบ่งงานผลิตรายการ เป็น 3 ฝ่าย คือฝ่ายรายการ ฝ่ายควบคุมการผลิต และฝ่ายเทคนิค ซึ่งเราจะทำงานกันเป็นทีม บุคลากรของเราค่อนข้างน้อย 3 ฝ่ายนี้ก็ไม่ได้แบ่งกันเด็ดขาดก็ช่วยๆกัน คือว่าคนหนึ่งคนมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าหนึ่งงาน ทำงานหลายหน้าที่ในการผลิตรายการ 1 รายการ

(ศิริพรรณ วณิชพันธุ์, สัมภาษณ์ 27 พฤษภาคม 2551)

กระบวนการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre Production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นตอนหลังการผลิต (Post- Production) เช่นเดียวกับการผลิตรายการโทรทัศน์ทั่วไป โครงสร้างการปฏิบัติงานผลิตรายการจัดแบ่งเป็น 3 ฝ่ายงานที่ได้นำเสนอข้างต้น

จัดจ้างเอกชนดำเนินการผลิตรายการ

ภายหลังสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาออกอากาศผ่านดาวเทียม ได้มีการจัดทำรายการโทรทัศน์ขึ้นใหม่หลายรายการ และได้ดำเนินการจัดจ้างเอกชนเข้าร่วมผลิตรายการ ให้กับสถานี เพื่อแพร่ภาพออกอากาศ นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า

“...เหตุที่ต้องจ้างผลิต เพราะโครงสร้างของสถานีไม่เอื้อต่อการทำงานด้วย พอบุคลากรน้อยก็ไม่สามารถผลิตรายการโทรทัศน์ได้เอง แต่ต้องผลิตรายการเพิ่มขึ้น โครงสร้างของเรา ขยายไม่ได้ เจ้าหน้าที่ที่รับเข้ามาเพิ่มก็เป็นพนักงานราชการมีสัญญาทำงานเป็นปีต่อไป”

“...ประมาณกว่า 30 % ของรายการที่ออกอากาศอยู่ตอนนี้ เราจ้างบริษัทเข้ามาทำให้ แต่กว่าจะครบถ้วนกระบวนการความได้รายการมาออกอากาศนะครับ นานจนบางเรื่องจะเก่าไปหรือเปล่าไม่รู้...”

(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

จากผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาที่ได้ นำมาวิเคราะห์ในการศึกษารั้งนี้ แสดงในภาคผนวก รายการที่จัดจ้างเอกชนเข้าร่วมดำเนินการผลิตรายการ ได้แก่ รายการบันทึกคนดี รายการเส้นทางสู่สภา รายการรัฐสภาต่างประเทศ และสารคดีสั้นชุดรัฐสภาจิว สารคดีสั้นชุดเส้นทางประชาธิปไตย

จากการศึกษาพบว่าการจัดจ้างเอกชนดำเนินการผลิตรายการมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ดังนี้ “การจ้างบริษัททำรายการก็มีทั้งข้อดีข้อเสียค่ะ อย่างข้อดีนี้บริษัทที่เก่งๆ งานที่ได้ออกมาดี มุมภาพสวย กราฟิกทันสมัย มีลูกเล่นกว่าบางรายการที่เราผลิตเอง ส่วนข้อเสียคงเป็นเพราะขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน ทั้งเรื่องระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง และรายละเอียดของงานโทรทัศน์ ที่มีมากด้วย...”

(กมลณ ทิพย์โกศย์, สัมภาษณ์ 4 มิถุนายน 2551)

“...ถ้าเราได้บริษัทที่รู้และเข้าใจงานก็สื่อสารกันง่าย ถ้ามีอาชีพจริงๆ production เขาละเอียดข้อบกพร่องจะน้อยมากครับ ก็เป็นธรรมดาที่ผลงานดีค่าตัวก็แพง ยากที่จะผ่านการประกวดราคาเข้ามาได้ง่ายๆ ...”

(พิชญ จาริพันธ์, สัมภาษณ์วันที่ 28 เมษายน 2551)

“รายการที่จ้างบริษัทผลิต บางบริษัทก็ผลิตมาดีนำเสนองานได้ตรงไม่ต้องแก้ไขอะไรมาก บางครั้งบริษัทที่ไม่เข้าใจรายละเอียดแล้วทำมาผิดๆ ก็ต้องเสียเวลาแก้งาน เพราะสัญญาจ้างมีกรอบเวลา ถ้างานต้องแก้ไขบ่อยๆ หรืองานล่าช้า ปัญหาที่จะตามมา...”

(จิตภา แก้วเปล่ง, สัมภาษณ์วันที่ 17 มิถุนายน 2551)

“...เมื่อบุคลากรน้อยก็ไม่สามารถผลิตรายการโทรทัศน์ได้เอง การที่ไม่สามารถผลิตรายการได้เอง ก็มีคำถามว่า ทำไมเราไม่จ้างคนอื่นมาทำรายการ ต้องยอมรับครับว่า 10 กว่าปีที่ผ่านมานี้ เวลาจ้างคนอื่นมาทำรายการ เขามักจะไม่เข้าใจงานของรัฐสภา แต่จะไปเข้าใจงานของฝ่ายบริหารมากกว่า เพราะฉะนั้นเวลาเรา out source ออกไป เราต้องตรวจแก้งานมากๆ แก้จนเหมือนทำให้ เขาใหม่เลยละ นี่คือสิ่งสำคัญที่สุดในเรื่องของ content นะครับ”

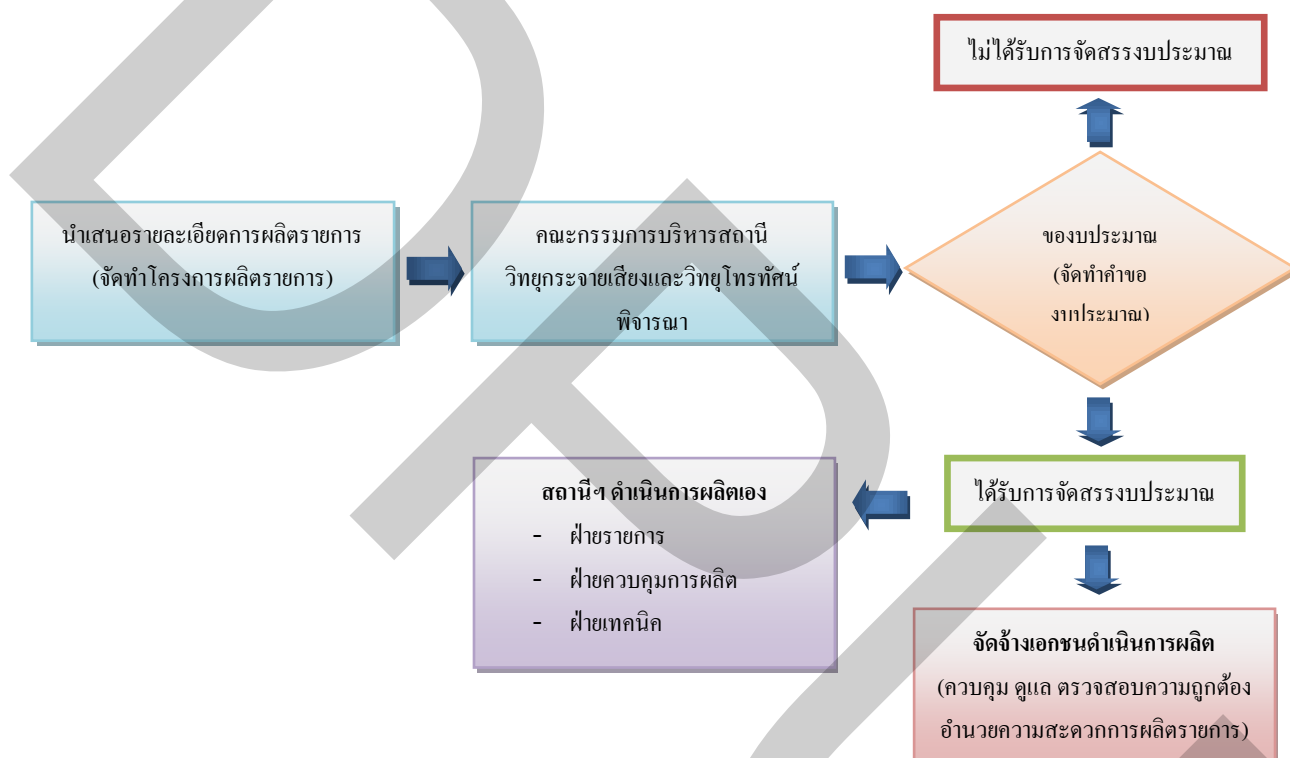
(คัมภีร์ ดิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

กล่าวโดยสรุป ได้ว่าการจัดจ้างเอกชนดำเนินการผลิตรายการมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ดังนี้ ข้อดีคือ ได้รายการที่มีบทโทรทัศน์ในมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม มีรูปแบบการนำเสนอรายการที่หลากหลาย และเทคนิควิธีการนำเสนอทันสมัย ดึงดูดความสนใจได้ดี สำหรับข้อจำกัดของการจัดจ้างเอกชนผลิตรายการ ในด้านของระเบียบราชการเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีเงื่อนไขกำกับในการดำเนินงาน ในด้านการผลิตรายการคือบริษัทผู้ผลิตนำเสนอได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือความถูกต้องของบทรายการ การปรับแก้หลังการผลิตเป็นเรื่องยุ่งยาก การติดต่อประสานงานต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ดังกล่าวเหล่านี้เป็นข้อจำกัดของการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์

อย่างไรก็ตาม แม้จะจัดจ้างเอกชนเข้าร่วมดำเนินการผลิตรายการ แต่หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องจะทำงานในรูปแบบโครงการผลิตรายการโทรทัศน์ คือผู้รับผิดชอบจะทำการศึกษาและวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการผลิตรายการนั้นๆ ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบความถูกต้อง และอำนวยความสะดวกในการผลิต รายการ

ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น ตรวจสอบ ตรวจสอบการจ้าง ติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวก กรณีถ่ายทำที่รัฐสภา ทั้งนี้ เป็นการจัดจ้างทั้งกระบวนการผลิตรายการตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre Production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นตอนหลังการผลิต (Post- Production)

กระบวนการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาอธิบายได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 4.4 แสดงกระบวนการดำเนินการเพื่อการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

4.4.2 ประเภทรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

จำแนกตามประเภทรายการ ตามวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้จำแนกประเภทรายการโทรทัศน์รัฐสภาของการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกเป็นรายการประเภทความรู้ รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน รายการประเภทสารบันเทิง รายการประเภทบันเทิง มีรายละเอียดดังนี้

รายการประเภทความรู้

เป็นรายการที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้เป็นหลัก มีการนำเสนอเนื้อหาสาระ มุ่งเน้นการให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ชม ไม่ว่าจะ เป็นเนื้อหาทางวิชาการหรือเป็นความรู้ทั่วไป ผลิตขึ้นสำหรับบุคคลทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม ได้แก่

1. รายการมองรัฐสภา
2. รายการรัฐสภาของประชาชน
3. รายการรัฐสภาพาที
4. รายการกรรมาธิการพบประชาชน
5. รายการบทบาทผู้หญิงกับการเมือง
6. รายการเล่าการเมือง
7. รายการแกะรอยรัฐธรรมนูญ
8. รายการนาฬิกากฎหมาย
9. รายการกฎหมายใกล้ตัว
10. รายการรัฐสภาต่างประเทศ
11. รายการภาษาจากข่าว
12. รายการศาสนากับประชาธิปไตย
13. รายการเสริมสร้างจริยธรรมของป.ป.ช.
14. รายการบันทึกคนดี
15. รายการเส้นทางสู่สภา
16. สารคดีชุดรัฐสภาจีว
17. สารคดีสั้นชุดเส้นทางประชาธิปไตย

จากผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีการออกอากาศรายการประเภทความรู้รวมทั้งสิ้น 29 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 46.03 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน

รายการที่เสนอเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นและบุคคลทั่วไปให้ความสนใจ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนชีวิตประจำวันของประชาชน โดยนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งนอกจากจะนำเสนอข่าวโดยตรงแล้ว ยังครอบคลุมถึงการวิเคราะห์ข่าว รายการสารคดีเชิงข่าว และรายการอื่นๆ ที่มีคุณค่าทางข่าวด้วย ได้แก่

1. รายการข่าว (ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย)
2. รายการข่าวรัฐสภา
3. รายการสรุปข่าวรอบสัปดาห์

จากผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีการออกอากาศรายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 38.90 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

รายการประเภทสาระบันเทิง (Enlightment Program)

รายการที่ให้ความบันเทิง โดยสอดแทรกสาระความรู้ให้ผู้ชมด้วย ได้แก่

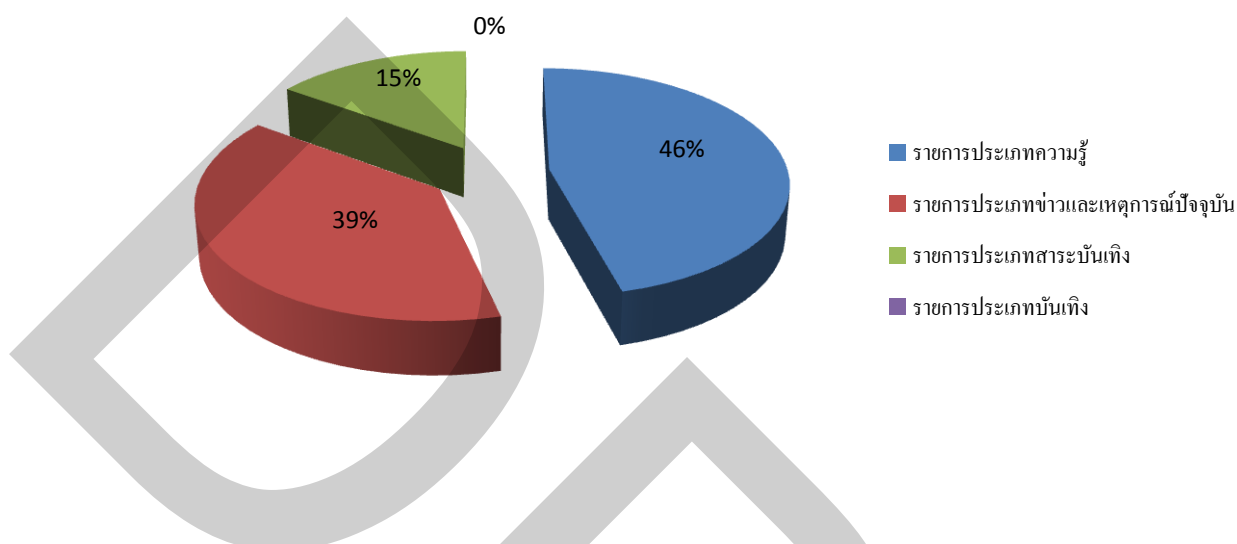
1. รายการคุยกันวันใหม่
2. รายการสนทนาว่าไรดี
3. รายการสุขกายสบายใจ

จากผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีการออกอากาศรายการประเภทสาระบันเทิง รวมทั้งสิ้น 9 ชั่วโมง 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 15.07 ของเวลาออกอากาศ

สำหรับรายการประเภทบันเทิงที่เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก จากการวิเคราะห์ผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ไม่ปรากฏว่าออกอากาศรายการประเภทนี้แต่อย่างใด

จากผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม เมื่อนำมาจำแนกประเภทรายการตามวัตถุประสงค์ของรายการ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้จำแนกประเภทรายการโทรทัศน์รัฐสภาของการศึกษาครั้งนี้ (นำเสนอในบทที่ 2) สามารถแสดงสัดส่วนการจัดสรรเวลาและประเภทรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ดังแผนภาพนี้

สัดส่วนการจัดสรรเวลาและประเภทรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

ภาพที่ 4.5 แสดงสัดส่วนการจัดสรรเวลาและประเภทรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

4.4.3 ลักษณะรายการและรูปแบบรายการ

จากภารกิจของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาดังกล่าวข้างต้น นอกจากจะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภารกิจของรัฐสภา โดยผ่านทางการถ่ายทอดการประชุมสภาแล้ว ภารกิจในการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดี และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการผลิตรายการ เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแพร่หลาย เพื่อนำไปสู่การสร้างและพัฒนาฐานความรู้ประชาธิปไตย ตลอดจนผลักดันทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง เป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่ได้จะได้สร้างสรรค์ และนำเสนอเนื้อหาสาระในรูปแบบรายการแต่ละประเภทที่ผลิตออกอากาศ

ขอแนะนำลักษณะรูปแบบรายการตามประเภทของรายการโทรทัศน์ มีรายละเอียดดังนี้
รายการประเภทความรู้

1. รายการมองรัฐสภา

รายการมองรัฐสภาออกอากาศสดทุกวันจันทร์ – วันพฤหัสบดีเวลา 09.00 – 10.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำของทุกวันเวลา 21.00 – 22.00 นาฬิกา และวันเสาร์เวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีลักษณะเนื้อหาเป็นรายการที่ให้ความรู้

ด้านการเมืองการปกครองในรูปแบบการสนทนา (Dialogue Program) เกี่ยวกับประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชนหรือสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมสนทนากับผู้ดำเนินรายการ กลุ่มเป้าหมายของรายการ คือประชาชนทั่วไป

“รายการมอกรัฐสภาทำมาสิบกว่าปีแล้วครับ เป็นรายการแรกของโทรทัศน์รัฐสภาที่ประสบความสำเร็จมาก รายการนี้สะท้อนความเป็นรัฐสภาได้มาก เนื้อหาที่ ผู้ชมได้รับก็เป็นเรื่องนิติบัญญัติเสียส่วนใหญ่ ถือว่าเป็นรายการขายดีของเรา ผู้ชมให้ความสนใจมาก ติดตามประเด็นที่นำเสนอตลอดจะเห็นได้จากมีการโทรทัศน์เข้าร่วมรายการด้วย”

(กัมภีร์ คิษฐากรณ์, สัมภาษณ์ 15 สิงหาคม 2551)

รายการมอกรัฐสภา ผลิตขึ้นเป็นรายการแรกของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เมื่อ พ.ศ. 2539 โดยออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท .11 ด้วยการเช่าเวลา ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มลดเวลาออกอากาศหลายครั้ง กระทั่งปัจจุบันก็ยังคงออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท .11 ภายหลังรัฐสภามีช่องโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมก็นำมาออกอากาศเอง และครอบคลุมของผู้ฟังสื่อวิทยุทางสถานีวิทยุรัฐสภา 87.5 เมกะเฮิร์ตซ์ด้วย รายการมอกรัฐสภาเป็นรายการสด จุดเด่นและความน่าสนใจชวนติดตามของรายการอยู่ที่ความสดใหม่ของเนื้อหาเรื่องราวที่นำเสนอเป็นปัจจุบัน อยู่ในความสนใจของประชาชน และเป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อคนในสังคม ด้วยวิธีการนำเสนอผ่านการสนทนากับผู้ร่วมรายการที่เป็นผู้รู้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่อง โดยตรงนั้น และ เปิดให้ผู้ชมมีส่วนร่วมกับรายการ สนทนาตั้งคำถาม แสดงมุมมองต่างๆที่เกี่ยวกับประเด็นสนทนา

2. รายการรัฐสภาของประชาชน

รายการรัฐสภาของประชาชน ออกอากาศทุกวันศุกร์เวลา 09.00 – 10.00 นาฬิกา และออกอากาศเช้าวันศุกร์เวลา 21.00 – 22.00 นาฬิกา และวันอาทิตย์เวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยนำเสนอสาระความรู้ด้านการเมืองการปกครองนั้นประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายและพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ในรูปแบบการสนทนา (Dialogue Program) โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมสนทนากับผู้ดำเนินรายการ กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

“รัฐสภาของประชาชน ทำตอนปี 2542 เป็นนโยบายจากท่านประธานรัฐสภา (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ตอนนั้นรายการมอกรัฐสภาเข้าที่เข้าทางแล้ว พอจะมีประสบการณ์ในการผลิตรายการ แต่เงินทุนไม่มีก็ได้รับค ความร่วมมือจากสถาบันพระปกเกล้าสนับสนุนตรงนี้ด้วย รายการนี้มีรูปแบบและความหลากหลาย คือในรายการมีช่วงต่างๆ ไม่ได้พูดคุยอย่างเดียว แต่ก็ปรับเปลี่ยนกันเรื่อยมาครับ จุดเด่นของเราคือเน้นเรื่องกฎหมายที่เข้าสู่การพิจารณาของสภา ติดตามร่างกฎหมายในประเด็นต่างๆ คนที่มาร่วมรายการก็รู้โดยตรงครับ”

(พิษณุ จาริพันธ์, สัมภาษณ์ 28 เมษายน 2551)

รายการมอกรัฐสภาและรายการรัฐสภาของประชาชนเป็นรายการหลักที่สถานีดำเนินการผลิตขึ้นรูปแบบวิธีการนำเสนอมีลักษณะเป็นรายการสนทนาพูดคุยกับผู้ร่วมรายการ โดยออกอากาศสดและบางครั้งจะเป็นเทปรายการ เนื้อหาสาระที่นำเสนอมุ่งให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครองเป็นหลัก แต่มีจุดต่างที่รายการรัฐสภาของประชาชน เน้นประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายและพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ส่วนรายการมอกรัฐสภาเป็นนำเสนอ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชนหรือสถานการณ์ปัจจุบันทั่วไป

ขั้นตอนการผลิตรายการมอกรัฐสภาและรายการรัฐสภาของประชาชน จึงมีกระบวนการผลิตเช่นเดียวกัน ดังนี้

1. คัดเลือกเนื้อหารายการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำหน้าที่คัดเลือกประเด็นเนื้อหาของรายการที่จะนำเสนอ เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาเห็นชอบ
2. คัดสรรผู้ร่วมรายการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเนื้อหา และมีความเหมาะสม
3. ประสานงานผู้ร่วมรายการและผู้เกี่ยวข้องในการผลิตและออกอากาศรายการ
4. ผลิตรายการ เป็นการถ่ายทอดสด ณ ห้องผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
5. รูปแบบรายการและเทคนิคการนำเสนอรายการ ดังนี้
 - เนื้อหาเกี่ยวข้องและเป็นไปประโยชน์ต่อผู้ชม
 - เรื่องราวเป็นปัจจุบัน และอยู่ในความสนใจของประชาชน
 - ประเด็นที่มีผลกระทบต่อคนในสังคม
 - เปิดให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการสนทนา ตั้งคำถามแสดงมุมมองต่างๆ
 - ผู้ร่วมรายการ วิทยากรเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นโดยตรง

เนื่องจากเป็นรายการถ่ายทอดสด (live) ในกระบวนการผลิต จึงต้องอาศัยบุคลากรที่มีความสามารถและประสบการณ์ค่อนข้างสูงซึ่งต้องทำงานอย่างต่อเนื่องรวดเร็วเพราะรายการออกอากาศสดทุกวัน

3. รายการรัฐสภาพาที

รายการรัฐสภาพาที ออกอากาศทุกวันจันทร์แรกของเดือนเวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอเรื่องราวปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในรูปแบบการสนทนา (Dialogue Program) กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพื้นที่นั้นๆ เพื่อนำไปสู่การเยียวยาแก้ไข กลุ่มเป้าหมายของรายการ คือประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์นางสาวภคมล ทิพย์โกศัย ผู้จัดการรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เกี่ยวกับการผลิตรายการรัฐสภาพาทีดังกล่าวว่า

“รายการที่ได้รับความนิยมจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันดับต้นๆ คือรายการรัฐสภา พาทีค่ะ เพราะเป็นรายการที่สะท้อนปัญหาผ่านผู้แทนราษฎร เป็นการทำหน้าที่ของสมาชิกอย่างหนึ่ง รัฐสภาพาทีก็มีการไปถ่ายทำนอกสถานที่ด้วย ลงไปในพื้นที่ของสมาชิกแต่ละท่านเลยคะ แต่บางครั้งเรื่องค่าใช้จ่ายก็เป็นข้อจำกัดในการไปทำงานนอกสถานที่เหมือนกัน”

(ภคมล ทิพย์โกศัย, สัมภาษณ์ 4 มิถุนายน 2551)

ในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น นอกจากจะมีการวางแผนการผลิตเป็นอย่างดีแล้ว ขั้นตอนการผลิตหรือการถ่ายทำรายการ นับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้รายการมีคุณภาพ เรื่องนี้จากการสัมภาษณ์ นายพิชญ จารีพันธ์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษาของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กล่าวว่

“รายการรัฐสภาพาที บางช่วงเรามีแผนไปถ่ายทำนอกสถานที่ด้วยครับ นอกจากเรื่องงบประมาณแล้ว มุมมองของผมในการถ่ายทำรายการนอกสถานที่ มันก็ได้รูปแบบรายการที่น่าสนใจขึ้น แต่ความพร้อมเรื่องคน จำนวนคนกับปริมาณงานที่จะออกกองไปข้างนอก และอุปกรณ์เครื่องไม้เครื่องมือก็ไม่เอื้อนัก แต่ก็ทำได้ในภาวะที่จำกัดเท่าที่มีอยู่ ทีมของผมน้องๆ ก็ พร้อมและเต็มที่กับการทำงานอยู่แล้ว เชื่อว่าอนาคตคงดีขึ้นครับ....”

(พิชญ จารีพันธ์, สัมภาษณ์ 28 เมษายน 2551)

4. รายการกรรมาธิการพบประชาชน

รายการกรรมาธิการพบประชาชน ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 10.30 – 11.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันอาทิตย์ เวลา 20.30 – 21.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภารกิจของคณะกรรมการประจำรัฐสภา ในรอบสัปดาห์ ซึ่งภารกิจของคณะกรรมการ เป็นหน้าที่การตรวจสอบการบริหารราชการของรัฐบาล ในรูปแบบการอภิปราย (Discussion Program) โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานผ่านคณะกรรมการ และการร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านรายการกลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

5. รายการบทบาทผู้หญิงกับการเมือง

รายการบทบาทผู้หญิงกับการเมืองออกอากาศทุกวันอังคารเวลา 10.00 – 11.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันพฤหัสบดีเวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา และวันเสาร์เวลา 09.00 – 10.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอรายการในรูปแบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การทำงานของนักการเมืองหญิงในรัฐสภา เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เยาวชน ถือเป็นแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะเยาวชนหญิงที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ คือ เยาวชนและประชาชนทั่วไป

6. รายการเล่าการเมือง

รายการเล่าการเมือง ออกอากาศทุกวันพุธเวลา 10.00 – 11.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันศุกร์เวลา 08.00 – 09.00 นาฬิกา และวันอาทิตย์เวลา 09.00 – 10.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอเรื่องราวเชิงชีวประวัติ ในรูปแบบการสัมภาษณ์ (Interview) บุคคลสำคัญทางการเมือง เช่น อดีตประธานรัฐสภา / อดีตประธานวุฒิสภา นักการเมืองอาวุโส ซึ่งถือได้ว่าเป็นปูชนียบุคคลที่ควรค่าต่อการเป็นแบบอย่าง เพื่อให้ให้นักการเมืองรุ่นใหม่ และเยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาชีวิตการทำงาน ประสบการณ์ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนนำเสนอชีวิตส่วนตัวภายหลังอำลาแวดวงการเมืองไปแล้ว กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการคือ นักการเมืองและประชาชนทั่วไป

7. รายการแกะรอยรัฐธรรมนูญ

รายการแกะรอยรัฐธรรมนูญ ญูญ ออกอากาศทุกวันจันทร์ และวันพุธเวลา 08.05 – 08.30 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำทุกวันศุกร์ เวลา 10.05 – 10.30 นาฬิกา ในรูปแบบสารคดี (Documentary)

ที่นำเสนอการติดตามเรื่องราวการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในประเด็นและแง่มุมต่างๆ และนำเสนอถึงความแตกต่างของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กระทั่งดำเนินการเสร็จเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 18 อย่างสมบูรณ์ กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

8. รายการนาทีกฎหมาย

รายการนาทีกฎหมาย ออกอากาศทุกวันศุกร์เวลา 10.30 – 11.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันเสาร์เวลา 10.00 – 10.30 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอเนื้อหาสาระกฎหมายในรูปแบบการพูดคุย (Talking Program) การนำเสนอรายการแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ “ช่วงความรู้กฎหมาย” โดยผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์มาถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายในประเด็นต่างๆ พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ด้านกฎหมายในช่วง “ศัพท์ภาษาอังกฤษ” เพื่อให้ นักศึกษา และผู้สนใจได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผ่านคำศัพท์และสำนวนจากกฎหมาย กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

9. รายการกฎหมายใกล้ตัว

รายการกฎหมายใกล้ตัว ออกอากาศทุกวันอังคารเวลา 11.00 – 11.30 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันอาทิตย์เวลา 08.00 – 08.30 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอสาระความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับชีวิตประจำ รวมถึงกฎหมายที่ประชาชนควรรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ในรูปแบบการพูดคุย (Talking Program) ประกอบกับสื่อบุคคล กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

10. รายการรัฐสภาต่างประเทศ

รายการรัฐสภาต่างประเทศ ออกอากาศทุกวันอังคารเวลา 11.30 – 12.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันอาทิตย์เวลา 08.30 – 09.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในรูปแบบสารคดี (Documentary) นำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเปิดโลกความรู้ด้านการเมืองการปกครองให้กว้างขวางขึ้น กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

11. รายการภาษาจากข่าว

รายการภาษาจากข่าว ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 11.30 – 12.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันเสาร์เวลา 10.30 – 11.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอสาระเกี่ยวกับคำศัพท์ในแวดวงงานรัฐสภาไทยและรัฐสภาต่างประเทศ ในรูปแบบการพูดคุย (Talking Program) ประกอบกับสื่อบันทึก กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

12. รายการศาสนากับประชาธิปไตย

รายการศาสนากับประชาธิปไตย ออกอากาศทุกวันอาทิตย์เวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำเวลา 21.00 – 22.00 น.ในวันเดียวกัน รวมออกอากาศ 3 ชั่วโมง 15 นาทีต่อสัปดาห์ นำเสนอสาระเกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยกับหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ เช่น การบรรยายธรรมในโครงการยุวชนประชาธิปไตย โครงการตามรอยบาทพระศาสดา และรายการปรัชญาวิสัยธรรม กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

13. รายการเสริมสร้างจริยธรรมของป.ป.ช.

ออกอากาศทุกวันจันทร์ที่สอง สาม และสี่ของเดือนเวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอในรูปแบบสารคดีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

14. รายการบันทึกคนดี

รายการบันทึกคนดี ออกอากาศทุกวันอังคารเวลา 08.05 – 08.30 นาฬิกา รวมออกอากาศ 25 นาทีต่อสัปดาห์ นำเสนอเรื่องราวการทำคุณงามความดีของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นประโยชน์ และควรค่าต่อการเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในรูปแบบสารคดี (Documentary) กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

15. รายการเส้นทางสู่สภา

รายการเส้นทางสู่สภา ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดีเวลา 08.05 – 08.30 นาฬิกา รวมออกอากาศ 25 นาทีต่อสัปดาห์ นำเสนอเรื่องราวประวัติการเมืองการปกครองของไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในรูปแบบสารคดี (Documentary) กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

สารคดีสั้น ความยาว 3-5 นาที สำหรับออกอากาศต้นชั่วโมงหรือระหว่างรายการ ได้แก่ สารคดีชุดรัฐสภาจิว, สารคดีสั้นชุดเส้นทางประชาธิปไตย

16. สารคดีชุดรัฐสภาจิว

นำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาด้วยวิธีการนำเสนอที่ง่ายต่อการเข้าใจ น่าสนใจ พร้อมทั้งแทรกคำศัพท์ที่เกี่ยวกับรัฐสภาต่างๆ พาท่องเที่ยวชมสถานที่สำคัญของรัฐสภา

17. สารคดีสั้นชุดเส้นทางประชาธิปไตย

นำเสนอเรื่องราวความเป็นมาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. รายการข่าว

รายการข่าวเป็นการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11) ออกอากาศทุกวัน 2 ช่วงเวลา คือ เวลา 12.00 – 13.00 นาฬิกา และ 18.00 – 20.30 นาฬิกา รวมออกอากาศ 24 ชั่วโมง 30 นาทีต่อสัปดาห์ กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

2. รายการข่าวรัฐสภา

รายการข่าวรัฐสภา เป็นข่าวสั้น 3 นาที ผลิตขึ้นโดยกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ออกอากาศทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ 3 ช่วงเวลา คือ เวลา 08.00 – 08.04 นาฬิกา, 11.00 – 11.03 นาฬิกา และ 21.00 – 21.03 นาฬิกา รวมออกอากาศ 45 นาทีต่อสัปดาห์ นำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวกิจกรรมในวงงานรัฐสภา ในรูปแบบรายการสดสลับกับเทปรายการ กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

3. รายการสรุปข่าวรอบสัปดาห์รัฐสภา

รายการสรุปข่าวรอบสัปดาห์รัฐสภา เป็นรายการข่าวความยาว 10 นาทีที่ผลิตขึ้นโดยกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ออกอากาศทุกวันเสาร์ และวันอาทิตย์ เวลา 10.00 – 10.10 นาฬิกา รวมออกอากาศ 20 นาทีต่อสัปดาห์ เป็นการสรุปข่าวและกิจกรรม ความเคลื่อนไหวต่างที่เกิดขึ้นในวงงานรัฐสภา ตลอดสัปดาห์ กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการคือสมาชิกในวงงานรัฐสภาและประชาชนทั่วไป

การผลิตรายการข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นการรายงานข่าว สรุปรวบรวม ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในวงงานรัฐสภาโดยผลิตเป็นข่าวสั้น 3 นาที ออกอากาศวันละ 3 ครั้ง และสรุปข่าวในรอบสัปดาห์ ความยาว 10 นาที ออกอากาศวันเสาร์ และวันอาทิตย์ เรื่องนี้นางสุพรรณิ ชีวะไทย ผู้อำนวยการกลุ่มงานข่าวและประเมินผล ให้ข้อมูลว่า

“การทำข่าวของสถานี จะมีคนที่ทำหน้าที่ตรงนี้คล้ายๆกับผู้สื่อข่าวไปเก็บข้อมูล รายละเอียดของข่าวที่เกิดขึ้นของรัฐสภา และก็จะมีการถ่ายทำก็ไปบันทึกภาพข่าว กิจกรรมนั้นๆ นำมาเรียบเรียงตัดต่อบรรยายเพื่อนำออกอากาศเป็นข่าวสั้นส่วนสรุปข่าวรอบสัปดาห์ก็เป็นการประมวลข่าวที่เป็น Highlight ในสัปดาห์นั้นมาออกอากาศในวันเสาร์กับวันอาทิตย์ค่ะ”

(สุพรรณิ ชีวะไทย, สัมภาษณ์ 31 กรกฎาคม 2551)

การผลิตรายการข่าวดังกล่าว นายเวทย์ มุสิสวัสดิ์ ช่างภาพโทรทัศน์ของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา ได้กล่าวว่า

“ข่าวสั้นหรือสรุปข่าวที่ออกอากาศอยู่นี้สถานีผลิตเองครับ งานของผมคือบันทึกภาพ โทรทัศน์ มันเป็นงานที่สนุกนะครับ เราจะทำอย่างไรที่จะได้ภาพได้เสียงที่สมบูรณ์ งานของสภา มีเยอะข่าวก็มีเยอะ เวลาไปถ่ายหนึ่งงานอย่างน้อยเจ้าหน้าที่ก็สักสองคนช่างภาพกับผู้ช่วยช่าง ภาพบางทีไม่ทันก็ต้องแบ่งๆ กันไป จะไปบันทึกภาพข่าวบางทีก็มีช่างภาพคนเดียวแบกอุปกรณ์มากมาย เลยครับ มันจึงไม่คล่องตัวเท่าที่ควร”

(เวทย์ มุสิสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 กรกฎาคม 2551)

“ข่าวที่นำเสนอก็เป็นข่าวๆทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมของรัฐสภา ทั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการและผู้เกี่ยวข้องกับสภาด้วยค่ะ ในแต่ละวันจะมีข่าวใหม่ แต่ช่วงเย็นจะเป็นการรีรันจากข่าวช่วงเช้าค่ะ”

(กมล ทิพย์โกศล, สัมภาษณ์ 4 มิถุนายน 2551)

รายการประเภทสาระบันเทิง

1. รายการคุยกันวันใหม่

รายการคุยกันวันใหม่ ออกอากาศทุกวันจันทร์ – วันพฤหัสบดีเวลา 08.30 – 09.00 นาฬิกาและออกอากาศซ้ำของทุกวันเวลา 20.30 – 21.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 4 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ นำเสนอสาระในรูปแบบการพูดคุยกันของเช้าวันใหม่ โดยพิธีกรเป็นผู้นำเสนอข่าวสาร

ประชาสัมพันธกิจกรรรมต่างๆ ของรัฐสภา และข่าวสาร ประจำวันอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา เทคโนโลยี ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนเกร็ดความรู้ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม โดยเฉพาะสุภาพสตรี เพื่อก้าวทันต่อวิทยาการที่ทันสมัย กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการคือสุภาพสตรีและประชาชนทั่วไป

นางปิยาภรณ์ เจริญพงศ์ ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับรายการคุยกันวันใหม่

“รายการส่วนใหญ่จะมีสาระที่หนัก ส่วนรายการคุยกันวันใหม่จะเป็นรายการที่ดูสบายๆ ค่ะ เป็นการพักทักทายคุณผู้ชมตอนเช้า มีสาระแบบเบาๆ รายการบันทึกเทปแล้วออนแอร์ในแต่ละวัน ซึ่งก็มีคนที่ดูแลเรื่องเนื้อหารายการเรื่องบท แต่เวลาทำงานจริงๆ ก็ช่วยกันเตรียมทั้งเนื้อหาทั้งบท โทรทัศน์ เจ้าหน้าที่ของเราไม่มากขนาดที่จะแบ่งงานกันไปเลย.....”

(ปิยาภรณ์ เจริญพงศ์, สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2551)

นางสาววิศรา วรรณขจร พิธีกรดำเนินรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

“... มีหน้าที่รับผิดชอบรายการคุยกันวันใหม่ค่ะ ในรายการแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของรัฐสภา ช่วงวิทยาการใหม่นำเสนอความรู้นวัตกรรมที่ใหม่ และเกร็ดความรู้เป็นเกร็ดเล็กๆน้อยๆที่ผู้ชมได้จากรายการแต่ละวันค่ะ ... มีพิธีกรดำเนินรายการ 2 คน คือตัวฉันกับคุณปิยาภรณ์ คุณปิยาภรณ์จะทำหน้าที่โปรดิวเซอร์ของรายการด้วย”

(วิศรา วรรณขจร, สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2551)

2. รายการสภาคิดส์คลับ

รายการสภาคิดส์คลับ ออกอากาศทุกวันจันทร์เวลา 10.00 – 11.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันเสาร์เวลา 08.00 – 09.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและระบบงานรัฐสภา ด้วยเนื้อหาที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ในรูปแบบการ์ตูน Animation ผสมกับ Mascot เน้นการปลูกจิตสำนึกให้เด็กๆ ได้รับความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน เกิดการซึมซับเป็นทัศนคติที่ดี มีภูมิรู้ด้านการเมือง การปกครอง เด็บโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ คือ เยาวชนอายุระหว่าง 7 - 12 ปี

3. รายการสนทนาวาไรตี้

รายการสนทนาวาไรตี้ ออกอากาศทุกวันพุธเวลา 11.00 – 11.30 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันพฤหัสบดีเวลา 10.00 – 10.30 นาฬิกา และวันอาทิตย์เวลา 20.30 – 21.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 1 ชั่วโมง 30 นาทีต่อสัปดาห์ เป็นการสนทนาสาระเบากับมีแขกรับเชิญร่วมพูดคุยถึงชีวิตในวัยเด็ก ประวัติการศึกษา ชีวิตครอบครัว และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งผู้ร่วมรายการจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงอยู่ในความสนใจและมีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนในกิจกรรมที่ได้สร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม เช่น การมีสำนวนร่วมในการตรากฎหมาย หรือมีบทบาทในงานนิติบัญญัติ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการ คณะรัฐมนตรี ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ เน้นคนรุ่นใหม่ กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

4. รายการสุขภาพสบายใจ

รายการสุขภาพสบายใจ ออกอากาศทุกวันศุกร์เวลา 11.00 – 12.00 นาฬิกา และออกอากาศซ้ำวันเสาร์เวลา 21.00 – 22.00 นาฬิกา รวมออกอากาศ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำเสนอความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันแก้ไขปัญหาอันเกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน นำเสนอเกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายที่ดีและถูกต้อง นอกจากนี้ ยังสอดแทรกเทคนิคการดูแลรักษาสุขภาพของผู้ที่มีชื่อเสียงอีกด้วย เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้ประโยชน์แก่ผู้ชมได้อีกด้วย นำเสนอในรูปแบบผสมผสาน ด้วยการพูดคุยสนทนาการสัมภาษณ์บุคคล รวมถึงแทรกสื่อบันเทิง กลุ่มเป้าหมายของรายการคือประชาชนทั่วไป

4.4.4 การแพร่ภาพออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

จากเดิมการรับและการส่งสัญญาณโทรทัศน์เป็นระบบอนาล็อก (Analog) หรือสัญญาณเชิงเส้น ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาสนับสนุนงานด้านโทรทัศน์ ได้มีการพัฒนาโทรทัศน์ให้เป็นระบบดิจิทัล (Digital) จึงเกิดเป็นเทคโนโลยีการส่งสัญญาณโทรทัศน์ด้วยระบบดิจิทัลผ่านดาวเทียมทางสายสัญญาณใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) และเทคโนโลยีการบีบอัดสัญญาณข้อมูล (Digital Compression) สามารถส่งสัญญาณโทรทัศน์ไปยังผู้ชมทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อย่างรวดเร็วคุณภาพสูง

การแพร่ภาพออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ได้รับความร่วมมือจากกรมประชาสัมพันธ์ให้ใช้ช่องสัญญาณดาวเทียม NBT (National Broadcasting of Thailand) ช่อง NBT 15 ในการแพร่ภาพออกอากาศด้วยระบบดิจิทัล ในการถ่ายทอดสัญญาณดาวเทียมย่าน KU-Band ถ่ายทอดสัญญาณในย่าน 11-18 GHz ด้วยระบบดิจิทัลแบบที่สามารถบีบอัดสัญญาณ (Compressed Signal) ถ่ายทอดสัญญาณจากสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ที่ทำการ อาคารสโมสรรัฐสภา รัฐสภา ถนนอุทองใน ดุสิต กรุงเทพฯ) ส่งผ่านสายสัญญาณใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) ไปยังสถานีภาคพื้นดินดาวเทียมไทยคม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และทำการเชื่อมสัญญาณขาขึ้น (Up-link) ไปยังดาวเทียมไทยคม 5 เพื่อกระจายสัญญาณส่งออกอากาศครอบคลุมทั่วพื้นที่บริการของดาวเทียมไทยคม 5 ตรงไปยังเครื่องรับที่บ้านไม่จำเป็นต้องส่งไปยังสถานีเพื่อถ่ายทอดสัญญาณอีกครั้ง เรียกว่า ดาวเทียมถ่ายทอดสัญญาณตรง (DBS - Direct Broadcast Satellite) หรือ ดาวเทียมถ่ายทอดสัญญาณถึงบ้าน (DTH- Direct to Home) เพียงใช้งานรับสัญญาณขนาดเล็กเส้นผ่าศูนย์กลาง 40-60 นิ้ว ก็สามารถรับชมได้

ด้วยเทคโนโลยีระบบแพร่ภาพสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่รัฐสภาใช้ดำเนินการ มีจุดเด่นและความเหมาะสมในหลายด้าน ดังนี้

1. ด้านงบประมาณในการลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับระบบออกอากาศที่ผ่านเครื่องส่งไปยังเสาอากาศส่งกำลังสูง เช่น สถานีโทรทัศน์ทั่วไป แต่ระบบผ่านดาวเทียมสามารถถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ได้ครอบคลุมพื้นที่ของดาวเทียม โดยไม่ต้องลงทุนสร้างสถานีเครือข่ายเพื่อถ่ายทอดสัญญาณตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งใช้เงินลงทุนสูงมาก
2. สามารถสื่อสารได้กว้างไกลไร้ขอบเขตไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ในหุบเขา หรือกระทิงกลางมหาสมุทร ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของดาวเทียม
3. การสื่อสารผ่านดาวเทียมมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สามารถกระจายสัญญาณไปยังผู้ใช้งานเป็นจำนวนมากๆ ได้ในเวลาเดียวกัน
4. ระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียมเป็นระบบที่มีความเชื่อถือได้สูง
5. การแพร่ภาพระบบดาวเทียมใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้คุณภาพของภาพและเสียงที่ดีกว่า
6. สามารถเชื่อมต่อใช้งานกับระบบการสื่อสารชนิดอื่นได้ เช่น ระบบการสื่อสารคอมพิวเตอร์ ระบบโทรศัพท์ ระบบการรับส่งสัญญาณภาพและเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากคุณสมบัติข้อนี้ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้เพิ่มช่องทางการรับชมรายการต่างๆ ของสถานี

ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในรูปแบบเว็บไซต์ที่ <http://www.tvparliament.net> และบางรายการได้เชื่อมสัญญาณไปออกอากาศทางวิทยุรัฐสภา FM 87.5 Mhz ด้วย

ช่องทางการรับชมรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

โทรทัศน์รัฐสภาอยู่ในเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ สมาชิกเคเบิลท้องถิ่นที่ได้รับลิขสิทธิ์จากกรมประชาสัมพันธ์ และเป็นพันธมิตรในเครือข่าย NBT (National Broadcasting of Thailand) สามารถรับสัญญาณภาพและนำมาเผยแพร่ให้กับผู้ชม ที่เป็นสมาชิก ผู้ประกอบการเคเบิลท้องถิ่นที่จดทะเบียนไว้สามารถรับสัญญาณได้ ดังนี้ ภาคเหนือ 98 ราย ภาคกลาง 138 ราย ภาคตะวันออก 46 ราย ภาคอีสาน 80 ราย ภาคใต้ 52 ราย รวม 414 ราย การรับชมรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมไม่มีค่าใช้จ่ายรายเดือน (Free to air)

1. ทางงานรับสัญญาณดาวเทียมระบบ Ku - Band

การติดตั้งงานรับสัญญาณดาวเทียมเพื่อรับชมรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

วิธีการตั้งค่าการรับชมโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

- ตั้งค่าที่กล่องรับสัญญาณ Receiver เลือกดาวเทียม ไทยคม THAICOM 5

ระบบ Ku - Band ตำแหน่ง 78.50 องศา

- ค่า Downlink Polarization แนวราบ
- ตั้งค่าสัญญาณความถี่การรับ Downlink Frequency = 12313 MHz
- ตั้งค่า Symbol Rate = 30,000 k
- การตั้งค่า LNB TYPE มี 2 แบบ ดังนี้

ถ้าใช้ LNB TYPE Universal 1 ให้ใช้ Frequency 1 = 9750 และ

Frequency 2 = 10600

ถ้าใช้ LNB TYPE แบบปกติ ให้ตั้งค่า Frequency 1 = 10000 และ

Frequency 2 = 11300 ให้เลือกตั้งค่า LNB TYPE แบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น

2. รับชมรายการต่างๆ ได้ทาง www.tvparliament.net และ www.truelife.com

ข้อจำกัดการรับชม

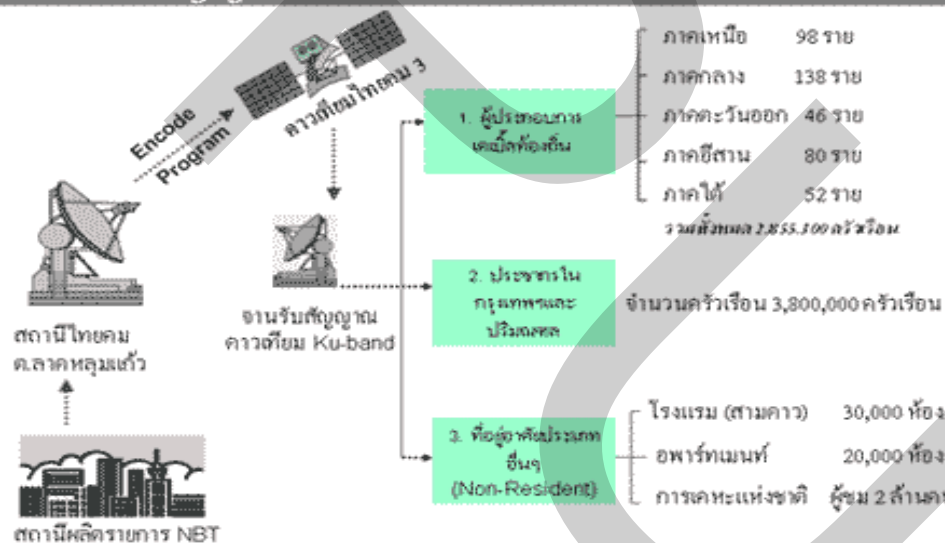
การดำเนินการแพร่ภาพออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ไม่ได้รับการตอบรับจากผู้ชมเท่าที่ควร เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการ คือ ผู้ที่จะรับชมรายการโทรทัศน์ของรัฐสภาได้นั้น จะต้องติดตั้งงานรับสัญญาณดาวเทียม ระบบ Ku-band และหมุนจานไปยังดาวเทียมไทยคม 5 ตามพิกัดที่กำหนด ทั้งนี้ ช่อง NBT ในเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ส่วน

ใหญ่เป็นช่องที่มีการเข้ารหัสไว้ เพราะฉะนั้นช่องที่เข้ารหัสจะต้องรับด้วยอุปกรณ์รับสัญญาณของบริษัทสามารถที่เป็นตัวแทนจำหน่ายงานรับสัญญาณดาวเทียมเท่านั้น

สำหรับโทรทัศน์รัฐสภา ช่อง NBT 15 ได้มีนโยบายให้ประชาชนได้รับชมอย่างกว้างทั่วถึง จึงไม่มีการเข้ารหัสใดๆ ก็จะทำให้ผู้ชมที่มีงานรับสัญญาณในระบบ Ku-Band ทั่วไป รับชมได้ไม่จำเป็นต้องใช้บริการงานรับสัญญาณดาวเทียมของบริษัทสามารถวิศวกรรมที่เป็นระบบ Ku-Band เท่านั้น

เมื่อผู้ชมไม่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ของรัฐสภาได้ นับว่าเป็นข้อจำกัดที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการผลิตรายการโทรทัศน์รายการเป็นอย่างมาก เพราะแม้เราจะพัฒนาคุณภาพรายการให้ดีเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์เพื่อเปิดรับชมรายการได้ก็เป็นอันไร้ประโยชน์

วิธีรับ-ส่งสัญญาณ

ภาพที่ 4.6 แสดงวิธีการรับ – ส่งสัญญาณของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

4.5 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

การดำเนินกิจการสื่อโทรทัศน์ เป็นงานที่มีขั้นตอนและกระบวนการเกี่ยวข้องกับหลาย ส่วน โครงสร้างองค์กร (The Institutional Structures) มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน (The Conduct) ขององค์กรสื่อ ซึ่งจะส่งผลต่องาน (Performance) ที่แสดงออกมาเนื่องจากองค์กร สื่อสารมวลชนเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น เพื่อผลงานด้านสื่อสารมวลชน นับเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง บทบาทขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนจึงเป็นไปภายในกรอบของความสัมพันธ์ อาจอยู่ในรูปแบบของการเจรจาแลกเปลี่ยน ความขัดแย้ง การแฝงความหมาย บางอย่าง และการแสดงออกของสื่อ นั้นๆ ดังนั้น ในการศึกษาขององค์กรผู้ผลิตสื่อสารมวลชน เราจึงไม่พิจารณาแค่ตัวองค์กรสื่อเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาไปที่ความสัมพันธ์ต่างๆ ทั้ง ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผล ต่อการแสดงบทบาท หน้าที่ ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ พบว่ามีหลายปัจจัยประกอบกัน การนำ เสนอในงานวิจัยฉบับนี้ จำแนกตาม ลักษณะปัจจัยแวดล้อม สื่อมวลชน มีรายละเอียดดังนี้

4.5.1 ปัจจัยภายในองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

1. ด้าน การ บริหาร จัดการองค์กร (Management) คือ การบริหารจัดการภายในของ องค์กร มีปัจจัยพื้นฐานทางการบริหาร 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการที่ดี (Management)

จากการศึกษาพบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีลักษณะการบริหาร จัดการองค์กร ที่มีขั้นตอนการดำเนินงานเป็นแบบหน่วยงานราชการทั่วไป การพิจารณาสั่งการ เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา งานราชการประจำลักษณะปฏิบัติการเป็นหน้าที่รับผิดชอบของ กลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ โดยมีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ ที่ชื่อว่า “คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ” มีอำนาจหน้าที่ในการ กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุม ดูแลการบริหารของสถานี

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ได้กำหนดนโยบายบริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คือ “ดำเนินการ เพื่อเผยแพร่ภารกิจ การดำเนินงานของรัฐสภา ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดี และเข้ามีส่วนร่วม ทางการเมือง การปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึง เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน ” และนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การกำหนดภารกิจหลักของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา รัฐสภา ให้เป็น “ศูนย์กลางการเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย”

เนื่องจาก นโยบายการบริหารงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม มีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน บุคลากรผู้ ปฏิบัติงาน จึง เกิดความเข้าใจ ถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การนำ นโยบายมาสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นผลสำเร็จ ตรงตามเป้าหมายและตอบสนองวัตถุประสงค์ ได้เป็นอย่างดี นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มี ผลต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาท หน้าที่ ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ อย่างชัดเจน สะท้อนออกมา ในรูป ของผลงาน คือ รายการ โทรทัศน์ต่างๆ ที่ออกอากาศผ่านทางสถานี ที่มีเนื้อหาสาระเน้นไปในด้านการเมืองการปกค รองเป็นหลัก ถือว่าเป็นการแสดงบทบาท หน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

โครงสร้างอัตรากำลังบุคลากรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม พบข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร หรือการปรับขนาดองค์กร ด้วยข้อจำกัดในกรอบของกฎหมาย อำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนราชการ การดำเนินงานภายในมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบงานที่ค่อนข้างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากร ทั้งนี้ ศักยภาพของบุคลากรก็เป็นส่วนสำคัญ บุคลากรจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางวิชาชีพ มีความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะวิชาเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน หรือต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะตรงตามวิชาชีพ ปัจจัยด้านบุคลากรส่งผลต่อการทำงานผลิตรายการ ซึ่งเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเช่นกัน

2. ด้านเทคนิค (Technical) ปัจจัยภายในองค์กรด้านเทคนิคมีความเกี่ยวข้องกับ เครื่องมือ และอุปกรณ์เทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีในการผลิตและการแพร่ภาพด้วย

จากการศึกษาพบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาออกอากาศในรูปแบบผ่านดาวเทียม ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เทคโนโลยีที่หลากหลายเป็นอย่างมาก เนื่องจากระบบโทรทัศน์ผ่าน ดาวเทียมเป็นการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาผนวกกับเทคโนโลยีการสื่อสาร เข้ามาสนับสนุน กิจกรรมด้านโทรทัศน์ นับเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตในแง่ของประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล ส่วนผู้ชมจะรับได้คุณภาพที่ดีในการรับชม

กระบวนการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีทั้งรายการที่ ถ่ายทำภายในสถานที่ และนอกสถานที่ ต้องใช้เครื่องอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบัน สถานีมีเครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยีสำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์ภายในสถานที่ ที่สามารถ ใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รองรับการผลิตรายการ ทั้งการออกอากาศรายการสด หรือการ บันทึกเทปรายการเพียงชุดเดียว หากคิดเป็นสัดส่วนของจำนวนรายการและปริมาณเวลาในการ ออกอากาศกับประสิทธิภาพ และจำนวนของอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ผลิตรายการดังกล่าวแล้ว นับเป็นปัญหาสำคัญด้านเทคนิค ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพหรือจำนวนที่เพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานผลิต และเผยแพร่รายการ รวมไปถึงการ สร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ด้วย นอกจากนี้ ยังพบปัญหาลักษณะเดียวกันกับทีมงานบันทึกภาพ รายการโทรทัศน์ หรือผลิตรายการนอกสถานที่ด้วย แต่ในภาวะที่จำกัดด้านเทคนิคนี้ ยังมีข้อดี รวมอยู่ด้วย เพราะระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเป็นรูปแบบดิจิทัลเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จึงมี ส่วนช่วยในการสนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพงานโทรทัศน์ได้อย่างมาก ซึ่งการลงทุนด้าน เทคนิคต้องใช้งบประมาณสูงมาก แต่สำหรับโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมใช้เงินลงทุนน้อยกว่ากิจการ โทรทัศน์ประเภทเปิดรับชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free TV)

การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ตั้งที่ ทำการอยู่ภายในบริเวณรัฐสภา ชั้น 2 อาคารสโมสรรัฐสภา ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ใช้สอยสำหรับการปฏิบัติงานที่คับแคบมาก ประกอบด้วย ห้องบันทึกรายการ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการออกอากาศเป็นที่ติดตั้งอุปกรณ์เครื่องส่งสำหรับการออกอากาศ 1 ห้อง การบริหาร จัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับงานปฏิบัติการโทรทัศน์ไม่สามารถกระทำได้นอกจากความแออัด คับแคบแล้ว พบปัญหาสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการทำงาน และข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ อาคารสถานที่นี้ ได้ส่งผลเกี่ยวเนื่องกับการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการ ปฏิบัติงาน ซึ่งการจัดหาอุปกรณ์และการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน ไป

3. ด้านความสามารถทางวิชาชีพ (Media Professional) ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและทักษะ ของบุคลากร เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน พบข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ดังที่ได้นำเสนอข้างต้น ในส่วนของโครงสร้างอัตรากำลังบุคลากร ปัจจุบันบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานี ประกอบด้วย ข้าราชการประจำ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ โดยข้าราชการประจำเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่เดิม ตั้งแต่ก่อนก่อตั้งเป็น สถานีวิทยุโทรทัศน์ดาวเทียม ส่วนลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการได้รับการสรรหา คัดเลือก และรับเข้าทำงานกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเพิ่มเติมในภายหลัง

เนื่องจากองค์กรเป็นส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์กรไม่ได้ เป็นเพื่อการดำเนินงานกิจการด้านสื่อสารมวลชน หรือกิจการโทรทัศน์โดยเฉพาะ บุคลากรที่ปฏิบัติงานบางส่วนไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะวิชาเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน โดยตรง เมื่อบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในงานด้านสื่อสารมวลชนในการดำเนินงานโทรทัศน์ของรัฐสภาแล้ว การผลิตรายการหรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและเผยแพร่รายการของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จึงขาดความเป็นมืออาชีพสำหรับงานด้านสื่อสารมวลชน ข่อมส่งผลต่อการงานที่แสดงออกมา ซึ่ง ความสามารถทางวิชาชีพของบุคลากรนี้ จึงเป็นปัจจัย ที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเช่นกัน

4.5.2 ปัจจัยภายนอกองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

ปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาท หน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ ดังนี้

1. บริบททางการเมือง หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางการเมือง เหตุการณ์ทางการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับกลุ่มบุคคลทางการเมือง กล่าวคือ เหตุการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและมีผล โดยตรงต่อรัฐสภา จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยน คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานกำกับ ดูแล ควบคุมการบริหารงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คือเมื่อคณะกรรมการสิ้น สภาพ หรือมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารสถานีฯ ทำให้ขาดความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงทั้งเชิง นโยบายการบริหารงานของสถานีและในทางปฏิบัติด้วย นับเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่ไม่สามารถควบคุมได้และส่งผลต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงานของสถานีวิทยุ

โทรทัศน์รัฐสภาโดยตรง นั้นหมายถึง ส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติด้วย

2. แหล่งที่มาของรายได้ หรือ เงินสนับสนุนองค์กร สื่อ ไม่ว่าจะเป็นการเงินที่มาสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กรสื่อ หรือรายได้ ที่มาจากภายนอกองค์กร สำหรับเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณแผ่นดินทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นงบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน ซึ่งงบประมาณที่ใช้ในการผลิตรายการเป็นไปตามแผนงาน โครงการที่ได้จัดทำ ค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นๆ จำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานี โดยเฉพาะงบประมาณที่ใช้ในการผลิตรายการโทรทัศน์ การได้รับจัดสรรงบประมาณ และจำนวนเงินงบประมาณ จะส่งผลต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่ง รายการโทรทัศน์ที่แพร่ภาพออกอากาศ นี้เป็นผลงานที่แสดงออกสู่สังคม นับเป็นการ แสดงบทบาท หน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

ข้อมูลงบประมาณ ปี พ.ศ. 2551 สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมได้รับจัดสรร ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการเชื่อมโยงสัญญาณโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมและค่าเช่าวงจรถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงผ่านระบบเคเบิลใยแก้วนำแสง 2 1,776,800 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา 58,694,000 บาท
3. ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 59,768,000 บาท (สำนักงบประมาณ, 2551)

ส่วนที่เป็น ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา นั้น เป็นงบประมาณในภาพรวม การดำเนินงานภายใต้ การส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ประกอบด้วย แผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการเยาวชนประชาธิปไตย โครงการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการเมืองการปกครอง เป็นต้น นอกจากนี้ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการร่วมด้วย ดังนั้น งบประมาณดังกล่าวจะจัดสรรไปตามสัดส่วนของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดไว้ ไม่ใช่งบประมาณของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมทั้งหมด

งบประมาณ ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นงบประมาณในภาพรวมของสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเช่นกัน

ดังนั้น งบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เป็นงบประมาณประจำปีที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาโดยตรง เพราะสถานีไม่มีรายได้ หรือเงินสนับสนุนการดำเนินงานจากแหล่งอื่นใด งบประมาณประจำปีจึงเป็นตัวแปรและปัจจัยสำคัญในการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

3. แหล่งผลิตรายการ การประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ เป็นการดำเนินกิจการสื่อที่มีค่าใช้จ่ายสูงและมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ดังนั้น สถานีโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องหาผู้ร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทผลิตรายการ สำนักข่าว สถานีเครือข่าย สถานีพันธมิตร และสื่อมวลชนอื่นๆ

รายการหลักของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในช่วงสมัยประชุม คือ การถ่ายทอดสดการประชุมสภา การกึ่งนี้เป็นการตอบสนองวัตถุประสงค์การดำเนินการ เพื่อเผยแพร่ภารกิจ และการดำเนินงานของรัฐสภา เช่น การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา การประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุม สัมมนาของคณะกรรมการ และการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ของสมาชิกรัฐสภา

รายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผลิตรายการตามวัตถุประสงค์ของสถานี ที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระไปที่การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดี และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นแก่นสำคัญของการผลิตรายการ

แหล่งผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ที่ออกอากาศตามผังรายการ มาจากการดำเนินการผลิตเอง ทั้งที่เป็นรายการสาระความรู้ และการถ่ายทอดสดการประชุมสภา ไม่มีบริษัท สถานีเครือข่าย สถานีพันธมิตรร่วมดำเนินการผลิตรายการ แต่จะเป็นการรับสัญญาณถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11 ในรายการข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำประจำวัน

แหล่งผลิตรายการที่นำมาออกอากาศอีกแหล่งหนึ่ง เป็นองค์กรภาครัฐต่างๆ ที่ขอความร่วมมือออกอากาศรายการสารคดีสั้น เช่น รายการประเภทสารคดีเฉลิมพระเกียรติ สารคดีเกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เช่น สารคดีความรู้เกี่ยวกับ ศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น

แหล่งผลิตรายการ จึงเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งรายการที่ออกอากาศสู่สายตาประชาชนนี้ สะท้อนถึงการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

สำหรับปัจจัยภายนอกองค์กรอื่นๆ ได้แก่ การควบคุมทางกฎหมาย หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ปราศจากการควบคุมทางกฎหมายใดๆ เป็นการเฉพาะ และการตรวจสอบ ทางสังคม เช่น สมาคมวิชาชีพ และองค์กรภาคเอกชน (NGO) คณะกรรมการอิสระต่างๆ กลุ่มผู้ชมรายการ ไม่พบว่าเป็นปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

“การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม”
สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง คือ เพื่อ เผยแพร่ภารกิจดำเนินงานของรัฐสภา ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และเข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจน เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับประชาชน ปัจจุบัน มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ ที่ชื่อว่า “คณะกรรมการ บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา” โดยได้รับการแต่งตั้งจากประธานรัฐสภา คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลควบคุมการบริหารงานของ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ สังกัดสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นฝ่ายปฏิบัติการ ปัจจุบันสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมมีนโยบายในการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภารกิจของรัฐสภา
- 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 3) ผลิตรายการเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแพร่หลาย
- 4) สร้างและพัฒนาฐานความรู้ประชาธิปไตย และผลักดันทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. แผนดำเนินงานด้านการผลิตรายการ และเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม ดำเนินการภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหารสถานี วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดสัดส่วนรายการและจัดสรรเวลาออกอากาศ

ผังรายการ ของสถานี มี 2 ลักษณะ คือ ผังรายการปกติ และผังรายการสมัยประชุมรัฐสภา จะมีการถ่ายทอดสดการประชุมสภา ตั้งแต่ต้นกระทั่งเสร็จสิ้นการประชุมจึงจะออกอากาศรายการตามผังรายการปกติ มีหลักการดังนี้ กำหนดให้ออกอากาศรายการที่ให้ความรู้ 80 % ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด และเวลาออกอากาศ รายการประเภทอื่นๆ เช่น รายการบันเทิง รายการสาระบันเทิง 20 % ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด พบการผลิตและเผยแพร่รายการ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ รายการประเภทความรู้ รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน รายการประเภทสาระบันเทิง และวิเคราะห์จากผังรายการ พบการออกอากาศรายการประเภทความรู้ 46.03 % รายการประเภทข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน 38.09 % และรายการประเภทสาระบันเทิง 15.07 % ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด ทั้งนี้ รายการต่างๆ เน้นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีและเข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การผลิตรายการ ดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาดำเนินการผลิตเอง และจัดจ้างบริษัทเอกชนดำเนินการผลิตรายการ

3. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาท หน้าทีในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ จำแนกเป็น ปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม

ปัจจัยภายในองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ได้แก่

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร (Management)

เนื่องจาก นโยบายการบริหารงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม ได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน การทำงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตรงตามเป้าหมายและตอบสนอง วัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มี ผลต่อการ ผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงบทบาท หน้าทีในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ อย่างชัดเจน สะท้อนออกมา ในรูปของเนื้อหาที่ออกอากาศผ่านทางสถานี มีการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของรัฐสภา รายการโทรทัศน์มีเนื้อหาสาระเน้นด้านการเมืองการปกครองเป็นหลัก ถือว่าเป็นการแสดงบทบาทหน้าทีในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติที่มีต่อสังคม

โครงสร้างอัตราค่าจ้างบุคลากรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม การบริหารจัดการภายในมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบงานที่ค่อนข้างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจาก ข้อจำกัดด้านบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจำนวนบุคลากรหรือความสามารถทาง

วิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนของบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการบุคลากร ข้อมส่งผลกระทบต่อการทำงานผลิตรายการ และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเช่นกัน

ปัจจัยด้านเทคนิค (Technical) สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาออกอากาศในรูปแบบผ่านดาวเทียม ต้องเกี่ยวข้องกับเครื่องอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก กระบวนการผลิตรายการมีทั้งรายการที่ถ่ายทำภายในและภายนอกสถานที่ ปัจจุบันจำนวนรายการและปริมาณเวลาออกอากาศมีมากเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพและจำนวนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ผลิตรายการ จึงเป็นปัญหาสำคัญด้านเทคนิค และปัญหาด้านเทคนิคก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดำเนินงานผลิต และเผยแพร่รายการรวมไปถึงการสร้างสรรครายการโทรทัศน์ด้วย

การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ของสถานีวิทยุ โทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม การบริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมกับงานปฏิบัติการโทรทัศน์ไม่สามารถกระทำได้ มีพื้นที่ไม่เพียงพอ พบปัญหาสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการทำงานและข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่ส่งผลเกี่ยวเนื่องกับการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วย

ปัจจัยด้านความสามารถทางวิชาชีพ (Media Professional) จากข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เนื่องจากองค์กรเป็นส่วนราชการ จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์กรไม่ได้เป็นไปเพื่อการดำเนินงานกิจการโทรทัศน์โดยเฉพาะ บุคลากรที่ปฏิบัติงานบางส่วนไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและทักษะ เกี่ยวกับสื่อสารมวลชนโดยตรงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จึงขาดความเป็นมืออาชีพสำหรับงานด้านสื่อสารมวลชน ข้อมส่งผลกระทบต่อการทำงานที่แสดงออกมา และความสามารถทางวิชาชีพของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเช่นกัน

ปัจจัยภายนอกองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

ปัจจัยด้านบริบททางการเมือง ส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เมื่อคณะกรรมการ บริหารสิ้นสภาพ หรือมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหาร จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงทั้งเชิงนโยบายการบริหารงานของสถานีและในทางปฏิบัติด้วย นับเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อ ผลิต การเผยแพร่

ราชการ และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยตรง นั้นหมายถึง ส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติด้วย

ปัจจัยด้านแหล่งที่มาของรายได้ หรือเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณแผ่นดินเพียงแหล่งเดียว เพราะสถานีไม่มีรายได้ หรือเงินสนับสนุนการดำเนินงานจากแหล่งอื่นใด งบประมาณประจำปีจึงเป็นตัวแปรและปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาโดยตรง และส่งผลต่อการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

ปัจจัยด้าน แหล่งผลิต ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ทั้งที่เป็นรายการสาระความรู้ และการถ่ายทอดสดการประชุมสภามาจากการดำเนินการผลิตเอง ไม่มีบริษัท สถานีเครือข่าย หรือสถานีพันธมิตรร่วมดำเนินการผลิตรายการ มี แต่การรับสัญญาณถ่ายทอด ข่าจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11 ในรายการข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำประจำวัน แหล่งผลิตรายการที่นำมาออกอากาศอีกแหล่งหนึ่งเป็น รายการที่องค์กรภาครัฐ ผลิตขึ้นในรูปแบบสารคดีสั้น เช่น สารคดีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือสารคดีเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น แหล่งผลิตรายการ จึงเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งเนื้อหาสาระของรายการที่ออกอากาศสู่สายตาประชาชนนี้จะสะท้อนถึงการแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาและวิเคราะห์บทบาท หน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม พบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียมดำเนินการ โดยหน่วยงานของรัฐ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา เป็นองค์กรที่มีเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อ การส่งเสริมและ พัฒนาประชาธิปไตย ทำให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ จัดเป็น องค์กรที่เน้นบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Organization) ตามแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีองค์กรของ Selznick (1957) ดำเนินการ โดย ที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งไม่เกี่ยวกับผลกำไร ในเชิงพาณิชย์ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรสื่อของสถาบันนิติบัญญัติโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ได้ผลิตผลงานออกมาในรูปของรายการโทรทัศน์ รายการต่างๆ ที่ออกอากาศผ่านทางสถานี ซึ่งเนื้อหาสาระของรายการต่างๆ ที่นำเสนอจะสะท้อนถึงการแสดงบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามแนวคิดของ แฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ชาร์ลส์ อาร์ ไรท์ (Charles R. Wright) และเดนนิส แมคควอล (Denis McQuail) สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาได้ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informative function) ให้การศึกษา (Educational function) และทำหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical function) ผ่านทางเนื้อรายการประเภทความรู้ โดยมีสัดส่วนการออกอากาศรายการประเภทความรู้สูงถึง 46.03 % รองลงมาเป็นรายการประเภทข่าวและเหตุการณ์สำคัญ 38.90 % และรายการประเภทสาระบันเทิง 15 % การทำหน้าที่สื่อมวลชนของสถานีทั้ง 3 ประการข้างต้น นับว่าเป็นบทบาทหน้าที่เพื่อผลประโยชน์สาธารณะด้วย ทั้งนี้ การดำเนินงานยังคงยึดถือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ก่อตั้งกระทั่งปัจจุบันเกิดเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

นอกจากบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในรูปผลงานที่นำเสนอออกมาแล้ว การประเมินบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นร่วมด้วยตามที่เดนนิส แมคควอล (Denis McQuail) ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ ดังนี้ ค่านิยมในเรื่องเสรีภาพ (Freedom) ความเสมอภาค (Equality) ภราดรภาพ และการประสานสามัคคีให้แก่สังคม (Order and Solidarity) ความหลากหลายและการเข้าถึง (Diversity and Access) ความถูกต้องเป็นจริงและคุณภาพของข่าวสาร (Objectivity and Information Quality) และคุณค่าทางวัฒนธรรม (Cultural quality)

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม เป็นเจ้าของโดยรัฐ รัฐในที่นี้คือ รัฐสภา ซึ่งเป็นสถาบันนิติบัญญัติของชาติ การเป็นเจ้าของสื่อโดยรัฐสภา ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของสื่อเป็นไป เพื่อตอบสนองต่อสถาบันนิติบัญญัติ หรือรัฐสภา ทั้งสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ในลักษณะการตอบสนองความต้องการขององค์กร ไม่ใช่ เพียงตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร สื่อ หรือตัวบุคคลแต่อย่างใด การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเสรีภาพ (Freedom and Independence) ปราศจากการจำกัด หรือควบคุมจากผู้บริหาร องค์กรหรือบุคคล การนำเสนอข้อมูลข่าวสารจึงเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของรัฐสภาเป็นสำคัญ เป็นข่าวสารที่มุ่งเสนอเกี่ยวกับภารกิจและบทบาทของสถาบันนิติบัญญัติเป็นหลัก (More self production of news) และมุ่งประสานสามัคคีให้แก่สังคม (Order and Solidarity) โดยเนื้อหาที่นำเสนอมุ่งเน้นให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง

เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยเป็นหลัก เน้นความเป็นกลางทางการเมืองนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของประชาชน เพื่อประโยชน์ด้าน ความมั่นคงของสังคมส่วนรวมและความมีเอกภาพของสังคม บนพื้นฐานความถูกต้องเป็นจริงและคุณภาพของข่าวสาร (Objectivity and Information Quality) การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาได้คำนึงถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม (Cultural quality) สร้างสรรค์รายการที่สามารถสะท้อนและขยายประสบการณ์ให้แก่สมาชิกในสังคมธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางสังคมด้วยรายการทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง เพื่อสร้างวิถีทางความคิดให้แก่ผู้ชม

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การเผยแพร่รายการและการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จำแนกเป็น ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร

ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการองค์กร (Management) คือ การบริหารจัดการภายในขององค์กร สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มีนโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการแบ่งโครงสร้างการปฏิบัติงานเป็นฝ่ายงานต่างๆ ดังที่ Selznick (1957) กล่าวไว้ว่า การจัดการองค์กรสามารถสร้างความมั่นคงและความภักดีต่อองค์กรได้ งานที่มอบหมายเป็นงานที่ไม่สามารถทำ คนเดียวได้ จะต้องมีผู้ร่วมงานมากมายภายในองค์กร และผู้ร่วมงานแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษา อายุ เพศ ฯลฯ องค์กร จึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี

ด้านเทคนิค (Technical) มีข้อจำกัดเรื่องเครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ในการผลิตรายการ ส่วนเทคโนโลยีในการแพร่ภาพ นั้นได้นำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาสนับสนุนการทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านความสามารถทางวิชาชีพ (Media Professional) ข้อจำกัดของบุคลากร ทั้งจำนวนและศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชน หน้าที่ความรับผิดชอบและความเหมาะสมของงาน ดังที่ (Denis McQuail, 1994) กล่าวว่า ความสามารถทางวิชาชีพ (Media Professional) ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและทักษะ ของบุคลากรจะต้องมีการฝึกหัดและต้องมีวิชาความรู้เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน นอกจากนั้นจะต้องมีมาตรฐานจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ทางอาชีพ ด้านสื่อสารมวลชนประกอบด้วย

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ บริบททางการเมือง มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งมีผลต่อการบริหารงานในเชิงนโยบายความต่อเนื่องเชื่อมโยงนโยบาย

ของคณะกรรมการบริหารกับการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของสื่อกับการเมือง ตามทฤษฎีของเดนิส แมคควอล (Denis McQuail)

แหล่งที่มาของรายได้ หรือ เงินสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม เป็นงบประมาณประจำปีที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิต การเผยแพร่รายการ และการดำเนินงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โดยตรง เพราะสถานีไม่มีรายได้ หรือเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นใด งบประมาณประจำปีจึงเป็นตัวแปรและปัจจัยสำคัญในการแสดงออกซึ่งบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สอดคล้องกับ เดนิส แมคควอล (Denis McQuail) ที่กล่าวว่า แหล่งที่มาของรายได้ หรือ การเงินของสื่อมีความสำคัญต่อองค์กร ซึ่ง มีแนวโน้มว่าจะสร้างแรงกดดันให้กับสื่อมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ มีรายการที่หลากหลายรูปแบบ ปัญหาด้านการคิด ต่อประสานงานที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการ เพื่อการผลิตรายการโทรทัศน์

แหล่งผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม มาจากการดำเนินการผลิตเองเป็นหลัก และเป็นรายการประเภทสารคดีสั้น ที่องค์กรภาครัฐที่ขอความร่วมมือออกอากาศ การประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ เป็นการดำเนินกิจการสื่อที่มีค่าใช้จ่ายสูง และมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ดังนั้น สถานีโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องหาผู้ร่วมดำเนินการไม่ว่าจะเป็นบริษัทผลิตรายการ สำนักข่าว สถานีเครือข่าย สถานีพันธมิตร และสื่อมวลชนอื่นๆ

อนาคตของโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ดำเนินการแพร่ภาพออกอากาศในรูปแบบ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม นับเป็นสื่อทางเลือกประเภทหนึ่งในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร แม้ว่าปัจจุบันโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จะมีฐานผู้ชมแคบกว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์โดยทั่วไป หรือ ฟรีทีวีที่มีฐานผู้ชมกว้างกว่า เข้าถึงผู้ชมประมาณ 90-95% ของครัวเรือนไทย หรือประมาณ 19-20 ล้านครัวเรือน ในขณะที่โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเข้าถึงประมาณ ผู้ชมประมาณ 15-20% ของครัวเรือนไทย เฉพาะในกลุ่มที่มีจานดาวเทียมกับเคเบิลท้องถิ่นที่มีฐานผู้ชมรวมกันประมาณ 3-4 ล้านครัวเรือน

แนวโน้ม การเติบโต เป็นสื่อทางเลือกในรูปแบบของสื่อ วิทยุโทรทัศน์ ผ่านดาวเทียม เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านผู้ผลิตสื่อและผู้บริโภค สื่อ เนื่องจากข้อจำกัดของการออกอากาศแบบ Free TV ทำให้ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งหน่วยงานราชการ ก็หันมาให้ความสนใจ ดำเนินกิจการโทรทัศน์ดาวเทียม หรือใช้เป็นสื่อขององค์กรในการสื่อสารกับสังคม เพราะ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม มีจุดเด่น เมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการลงทุนต่อ 1 สถานีไม่สูงนัก ทั้งฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ ประมาณ 40 ล้านบาท ถ้ามองในแง่ธุรกิจก็จะคืนทุนได้ในระยะเวลาอันสั้น และสามารถ

ทำกำไรได้เป็นอย่างดี ปราศจากการควบคุมเนื้อหา ระยะเวลาการนำเสนอรายการ ดังนั้น ผู้ผลิต โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณด้านสื่อสารมวลชน แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการกั้นกรองการนำเสนอเนื้อหาสาระรายการในรูปแบบที่เหมาะสม

โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ในบทบาทของการเป็นสื่อขององค์กร หรือเพื่อใช้ช่องทางการสื่อสารขององค์กรกับสังคม นับว่าเป็นมิติใหม่ในการพัฒนา โดยนำสื่อเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลและเข้าถึงประชาชน มาเป็นสื่อกลางระหว่างองค์กรภาครัฐกับประชาชนในสังคม ในแง่ของการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครอง ดังเช่นสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ผ่านดาวเทียม จุดเด่นที่การใช้งบประมาณในการลงทุนน้อย ไม่ต้องมีการแข่งขันทางธุรกิจ แรงกดดันในการทำงานของนายทุนผู้เป็นเจ้าของสื่อจึงหมดไปสำหรับโทรทัศน์รัฐสภา แต่สิ่งที่สำคัญคือ การพัฒนาคุณภาพรายการให้เหมาะสม และมีความน่าสนใจ การเพิ่มช่องทางการรับชมรายการของสถานีให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง เมื่อมีเป้าหมายดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์สาธารณะแล้ว ควรลดภาระค่าใช้จ่ายในการติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม เพื่อช่องโทรทัศน์รัฐสภา ข้างถึงผู้ชมได้มากที่สุด

โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในปัจจุบัน มีลักษณะการส่งสัญญาณ ดังนี้
การส่งสัญญาณแบบ Ku – Band เป็นระบบที่บริษัทขายจานดาวเทียม ยึดช่องสัญญาณไว้แล้วว่าจ้างบริษัทต่างๆ ผลิตรายการเพื่อหาสมาชิกของตัวเอง เช่น โทรทัศน์รัฐสภา
การส่งสัญญาณระบบ C - Band เป็นจานดาวเทียมที่แพร่หลายเป็นระบบดั้งเดิมที่ใช้กัน เพราะราคาถูกและไม่มีปัญหาภาพลึ้ม ระบบ C Ban เช่น National Channel, TV Pool Channel, H Plus Channel เป็นต้น

ด้วยสภาพ สังคมเศรษฐกิจและ การเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปการเปิดรับเทคโนโลยีสมัยใหม่มีกว้างขวางยิ่งขึ้น โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม จึงเป็นทางเลือกของผู้บริโภคในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร และมีแนวโน้มการเติบโตสูงมาก

5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

5.3.1 เอกสารประกอบการศึกษา ระบบเอกสารหลักฐานยังไม่ถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบ ไม่มีฐานข้อมูลที่เข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว จึงต้องใช้เวลาในการรวบรวมเรียบเรียงส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ จึงประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างๆ หาเอกสารได้ยาก

5.3.2 บุคคลที่เป็น คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ส่วนหนึ่งเป็นข้าราชการ ฝ่ายการเมือง และส่วนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งเป็นวาระ บริบททางการเมืองมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในปัญหาต่างๆ ของสถานี จึงทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลกับผู้วิจัยได้ รวมไปถึงปฏิเสธการให้ข้อมูลด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสังคมและประเทศชาติ อย่างสูงสุด ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบปัจจุบันออกอากาศ 24 ชั่วโมงอย่างต่อเนื่องแล้ว พัฒนาการและความก้าวหน้าของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภามากยิ่งขึ้น พร้อมกับบทบาทหน้าที่ และภารกิจที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ควรพิจารณาถึงการบริหารจัดการ องค์กรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นการปฏิรูปองค์กรเพื่อพัฒนากระบวนการดำเนินงาน กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมต่อภารกิจการปฏิบัติงานด้านสื่อโทรทัศน์ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวและทันต่อเหตุการณ์ และปรับโครงสร้างอัตรากำลังบุคลากรให้เหมาะสมกับงานด้านสื่อโทรทัศน์

2. ด้านบุคลากร

เพื่อให้บุคลากรเป็นผู้ที่มีศักยภาพ พร้อมรองรับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา การคัดเลือก บุคลากร ควรคัดเลือกโดยพิจารณา ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ให้เหมาะสมกับ ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งนี้ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการพัฒนาทั้งในด้านนโยบายและปฏิบัติการให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงาน ด้านสื่อโทรทัศน์อย่างมืออาชีพ มีเทคนิควิธีการในการทำงานให้ประสบความสำเร็จและสามารถนำใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. การพัฒนารูปแบบและเนื้อหารายการ

ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ ควรนำเสนอรายการในรูปแบบที่หลากหลาย แปลกและแตกต่างจากรายการโทรทัศน์โดยทั่วไป อาจทำการวิจัยหรือสำรวจความคิดเห็นความต้องการของกลุ่มผู้ชมประเด็นต่างๆ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนารูปแบบการนำเสนอรายการ ส่วนเนื้อหา รายการควรปรับในแง่ของการนำเสนอที่เข้าใจง่าย จำจดได้ดี เหมาะสม กับแต่ละกลุ่มผู้ชม แต่ยังคงแก่นที่เป็นสาระไว้ รวมถึงการเผยแพร่ตารางการออกอากาศให้เป็นที่กว้างขวางด้วย

4. เพิ่มแหล่งผลิตรายการ การผลิตรายการภายใต้ข้อจำกัด ด้านงบประมาณ และด้านเทคนิคอุปกรณ์เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อให้ได้รายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ ควบคุมกับประสิทธิภาพในการผลิตรายการ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายพันธมิตรเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ต้องจัดหาพันธมิตรร่วมดำเนินงาน ผลิตรายการ เช่น การผลิตรายการ ร่วมกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ สถาบันการศึกษา สถาบันทางสังคมอื่นๆ กลุ่มวิชาชีพ จัดเป็นโครงการให้สถาบันต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมกำหนดทิศทาง เนื้อหารายการ การแสดงความคิดเห็น และการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ จะทำให้ได้รายการเพิ่มขึ้น และประหยัดงบประมาณ ที่สำคัญได้เนื้อหาในแง่มุมที่แตกต่างไปจากการผลิตรายการเอง ทั้งนี้ ต้องเป็นการดำเนินงานที่ไม่แอบแฝงผลประโยชน์ใดๆ มิเช่นนั้นแล้ววัตถุประสงค์ขององค์กรจะแปรเปลี่ยนไป

5. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยต้องอาศัยความร่วมมือ จากหน่วยงานภายนอกหรือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นปัญหาอุปสรรค ที่ต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน ต้องการแก้ไข เพื่อให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหา หรือให้การสนับสนุนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป

6. การพัฒนาเครือข่ายการรับสัญญาณโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียมให้ ครอบคลุมและทั่วถึง ซึ่งการพัฒนา เครือข่ายการรับชมควรดำเนินการในอันดับแรก ข้อจำกัด ด้านการรับชมช่องโทรทัศน์รัฐสภา เป็นปัจจัยสำคัญ ที่สื่อโทรทัศน์รัฐสภาจะเข้าถึงประชาชนได้ จะต้องเร่งขยายฐานจำนวนผู้รับชมรายการโทรทัศน์ของรัฐสภาออกไปยังท้องถิ่นทั่วประเทศ นอกจากการเป็นพันธมิตรกับเครือข่ายโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกท้องถิ่น ที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว รัฐสภาควรจัดหางบประมาณ เพื่อลงทุนติดตั้งงานรับสัญญาณดาวเทียมให้กับหน่วยงานราชการ สถานศึกษา เพื่อเป็นการเปิดช่องทางการรับชมและขยายฐานผู้ชมให้มากขึ้น

7. ด้านงบประมาณ

งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินงานต่างๆ โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ และการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์

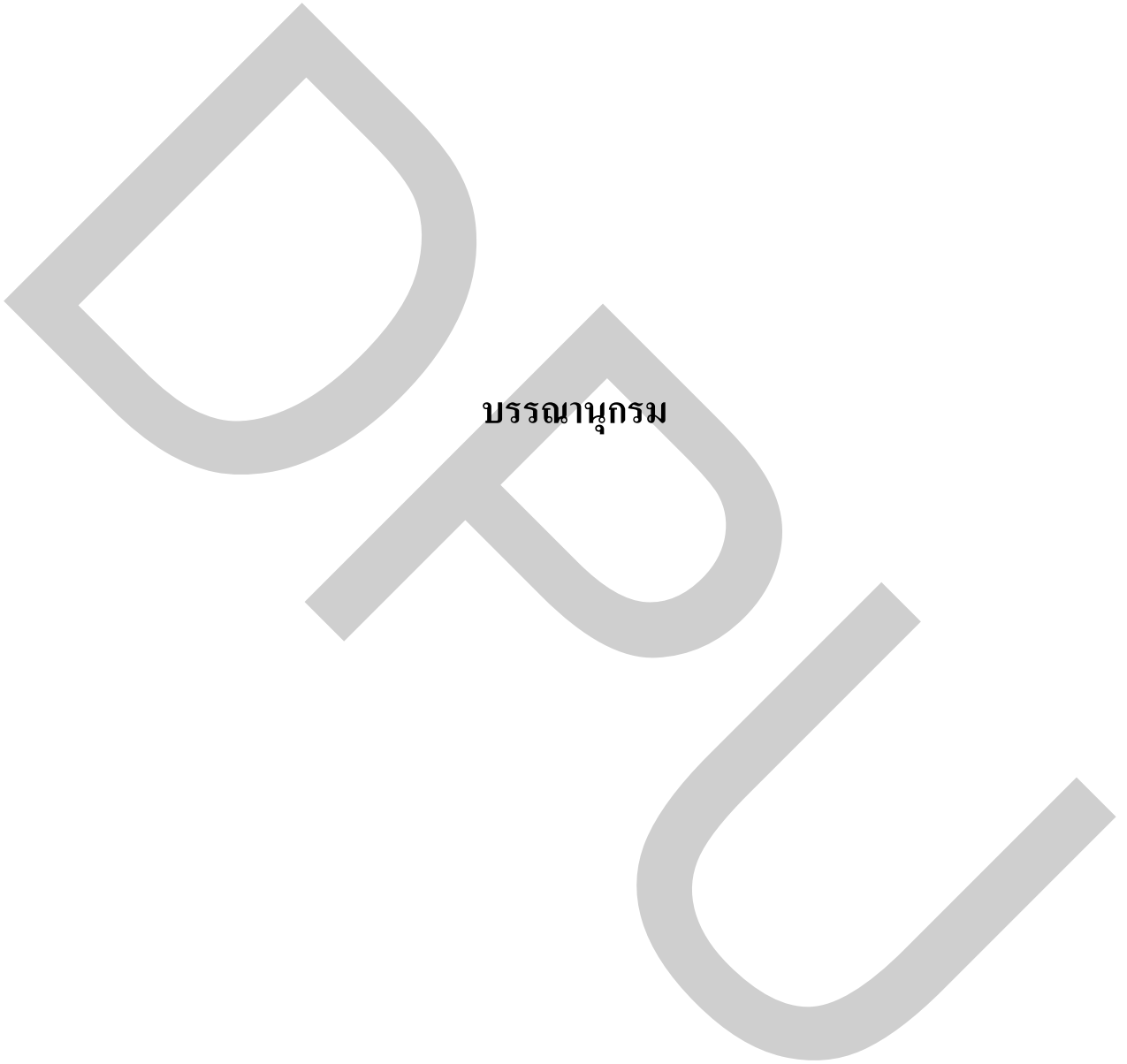
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเกี่ยวกับสถานีวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ ผู้ที่สนใจควรจะศึกษาในแนวทางดังต่อไปนี้

5.5.1 ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มผู้ชม โดยทำการศึกษาความต้องการของประชาชน เพื่อให้ทราบความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาด้านการผลิต และเผยแพร่รายการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้อย่างแท้จริง

5.5.2 ศึกษาวิจัย เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้ชมที่มีต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม ทั้งด้านการรับสัญญาณดาวเทียม คุณภาพรายการ เป็นต้น

5.5.3 ศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบ ลักษณะ การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภาผ่านดาวเทียมกับสถานีวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมอื่น

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). **สื่อมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- _____. (2542). **การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.
- กิติมา สุรสอนธิ. (2548). **การวางแผนการสื่อสาร : แนวคิดและเทคนิค (Communication Planning : Conceptual and Technique** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.
- _____. (2548). **ความรู้ทางการสื่อสาร (Introduction of Communication)** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2529). **ผลประโยชน์สาธารณะและการกำหนดนโยบายสาธารณะ : แนวคิดทางรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงทิพย์ วรพันธุ์. (2547) (เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา วบ.607) **การบริหารงานวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์**. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เดนิส แมคเคลล และสเวน วินคาฮูล. (2528). **แบบจำลองการสื่อสาร : สำหรับการสื่อสารมวลชน** แปลโดย สวินิต ยมาภัย และรวีวรรณ ประกอบผล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทานตะวัน จันทร์สระบัว. (2542). **การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2539). **การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ประสิทธิ์ ทิมพุดิ. (2547). **การสื่อสารดาวเทียม** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช. (2546). **เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ หน่วยที่ 1-8**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- _____. (2546). **เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ หน่วยที่ 9-15**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.

- วิภา อุดมฉันท. (2538). การผลิตสื่อโทรทัศน์และวีดิทัศน์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมควร กวียะ. (2540). การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- สินิทธิ์ สิทธิรักษ์. (2535). กำเนิดโทรทัศน์ไทย (2493 – 2500). กรุงเทพฯ.
- สุรัตน์ ตรีสกุล. (2548). หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2549) หลักการสื่อสารมวลชน(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2547) สื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรณพ เขียวถาวร. (2540). บทบาทของโทรทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ.

วิทยานิพนธ์

- โกศล สงเนียม. (2546). การบริหารรายการโทรทัศน์เชิงยุทธ์ ศึกษาเฉพาะกรณี : สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวารสารศาสตร์ (การบริหารสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรุวรรณ ปวรจารย์. (2543). ปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองของประชาชนในภาวะวิกฤต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิศ แก้วประเสริฐสม. (2549). การบริหารสื่อวิทยุ - โทรทัศน์ด้วยกลยุทธ์พันธมิตรทางธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาลิสสา มากแผ่นดินทอง. (2538). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์ชุดทุ่งแสงตะวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ปิศจิน. (2547). บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรสวรรค์ อุทารวุฒิพงษ์. (2535). บทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์. (2540). โครงสร้างและการแสดงบทบาทของสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกะเฮิรต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสาข์ รอดคำดี. (2541). โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรชัย วงศ์วีระพัฒนากุล. (2538) พัฒนาการของ อ.ส.ม.ท. ในฐานะองค์กรข่าวสารของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาธินี ชัยพันธ์ (2544). การบริหารงานข่าวโทรทัศน์ : ข่าว 9 อ.ส.ม.ท.. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวารสารศาสตร์ (การบริหารสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แสนดี สีสุทธิโพธิ์. (2546). การศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจีนผ่านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และประเภทรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ CCTV-4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวิณ บุตรวงศ์. (2541). การศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารงานด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ : ศึกษากรณีกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวารสารศาสตร์ (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารประกอบอื่นๆ

กรมประชาสัมพันธ์. (2544). รายงานประจำปีกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

รัฐสภา. (2545). การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์รัฐสภา. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

_____. (2546). สรุปผลงานโทรทัศน์รัฐสภาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2542 - ธันวาคม 2545. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

_____. (2549). เอกสารโครงการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542) สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 – 7 (พ.ศ. 2525 – 2539). กรุงเทพฯ.

_____. (2542) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสื่อของรัฐเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2535). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 22 มิถุนายน 2535. กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2551). อำนาจหน้าที่รัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานประมาณ. เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 เล่มที่ 10 ส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง. กรุงเทพฯ.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 22 มิถุนายน 2535. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2550 จากเว็บไซต์สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี <http://www.thaigov.go.th/webold/general/policy/anan/anan.htm>

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดาวเทียมสื่อสาร. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2550 จากเว็บไซต์ www.engineering-mcot.net/mcotnorth/mant/

อำนาจหน้าที่รัฐสภา. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2550 จากเว็บไซต์ <http://www.parliament.go.th>

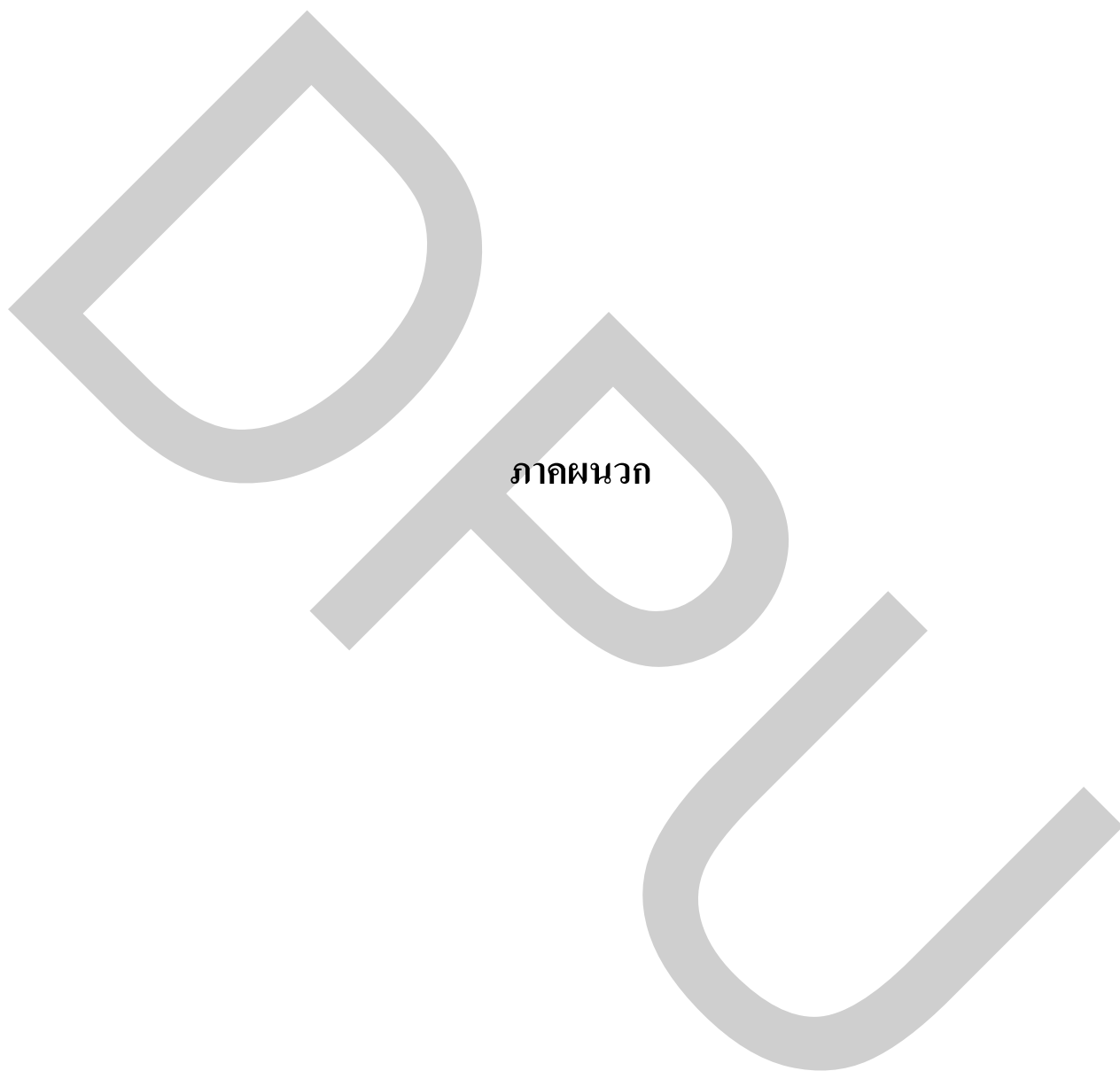
ภาษาต่างประเทศ

Harold D. Lasswell. (1948). **The Structure and Function of Communication, In The Communication of Ideals.** (Edited by Lyman). New York: Harper and Row Publishers.

Charles R. Write. (1975). **Mass Communication: A Sociological Perspective.** New York: Random House Inc.

McQuail Dennis. (1994). **Mass Communication Theory An Introduction.** California: SAGE Publication.

Croteau, David. (2001). **The business of media : corporate media and the public interest.** California: Pine Forge Press.

สัญลักษณ์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

สรุปคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

ปี พ.ศ.2542

ประธานรัฐสภา (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทาดำรง) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์รัฐสภาขึ้น (มีนาคม พ .ศ.2542) โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายโสภณ เพชรสว่าง) เป็นประธานคณะกรรมการ ประกอบด้วย

(1) นายโสภณ เพชรสว่าง	ประธานคณะกรรมการ
(2) นางพรพิมล ธีรคุณโกวิท	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	กรรมการ
(4) นายวีรพล ดวงสูงเนิน	กรรมการ
(5) นายปรีชา คุณะกฤดาธิการ	กรรมการ
(6) นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์	กรรมการ
(7) นางสาวรัชณี อังตระกูล	กรรมการ
(8) นางนุศรี ชัยสุวรรณ	กรรมการ
(9) นายวิชัย ชาญอาวูธ	กรรมการและเลขานุการ
(10) นางฉัตรภรณ์ วิวัฒน์วานิช	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(11) นายพิชญ จารีย์พันธ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ปี พ.ศ.2545

ประธานรัฐสภา (นายอุทัย พิมพ์ใจชน ดำรงตำแหน่งปี พ.ศ. 2544 – 2548) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 21/2545 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545) โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล	ประธานคณะกรรมการ
(2) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา	รองประธานคณะกรรมการ
(4) นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล	กรรมการ
(5) นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	กรรมการ
(6) นายสมเกียรติ อ่อนวิมล	กรรมการ
(7) นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ	กรรมการ
(8) นายประแส มงคลศิริ	กรรมการ

(9) นายสุรพล รัศปทุม	กรรมการ
(10) นายชวลิต มหาจันทร์	กรรมการ
(11) นายอรรถสิทธิ์ (คั่นคาย) ทรัพย์สิทธิ์	กรรมการ
(12) นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์	กรรมการ
(13) นายดำรง พุฒตาล	กรรมการ
(14) นางสาวฉนิษฐา ลีเฉลิมวงศ์	กรรมการ
(15) นายสุภาพ คลีขจาย	กรรมการ
(16) นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	กรรมการ
(17) นายปาน พึ่งสุจริต	กรรมการ
(18) เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
(19) เลขานุการวุฒิสภา	กรรมการ
(20) รองเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร(นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์)	กรรมการ
(21) ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
(22) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
(23) ผู้แทนสำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท.	กรรมการ
(24) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	กรรมการและเลขานุการ
(25) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(26) นางสาวยุวรา ชนะนนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทางและนโยบายในการส่งกระจายเสียง
- (2) ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานี

วิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และผังรายการกระจายเสียง

(3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร และรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นระยะๆ

ปี พ.ศ.2548

ประธานรัฐสภา (นายโกกีน พลกุล ดำรงตำแหน่งปี พ .ศ. 2548 – 2549) ได้แต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา (คำสั่งรัฐสภา ที่ 11/2548 ลงวันที่ 21 เมษายน 2548) คณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง	ประธานคณะกรรมการ
(2) รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
(4) ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา	กรรมการ
(5) ว่าที่ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณฉวี	กรรมการ
(6) นางสาวรังสิมา รอดรัศมี	กรรมการ
(7) นายวรารุช สีลปอชา	กรรมการ
(8) นางทัศนียา รัตนเศรษฐ	กรรมการ
(9) นายประเกียรติ นาสิมมา	กรรมการ
(10) นายเสริมศักดิ์ การุญ	กรรมการ
(11) เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน	กรรมการ
(12) เลขานุการวุฒิสภา หรือผู้แทน	กรรมการ
(13) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
(14) นายวินัย เลิศอมรกิจ	กรรมการ
(15) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	เลขานุการ
(16) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทางและนโยบายในการส่งกระจายเสียง
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานี

วิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และผังรายการกระจายเสียง

(3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร และรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นระยะๆ

ปี พ.ศ. 2549

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ดำรงตำแหน่งปี พ.ศ. 2549 – 2550) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งสภานิติบัญญัติ ที่ 22/2549 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2549) โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง	ประธานคณะกรรมการ
(2) ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	กรรมการ
(3) นายสมเกียรติ อ่อนวิมล	กรรมการ
(4) นางสุรางค์ เปรมปรีดิ์	กรรมการ
(5) นายสมชาย แสวงการ	กรรมการ
(6) พลเอก ปรีชา เปรมปรีดิ์	กรรมการ
(7) พลโท วุฒิชัย พรพิบูลย์	กรรมการ
(8) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน	กรรมการ
(9) เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่
เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
(10) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
(นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์)	กรรมการ
(11) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
(12) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	กรรมการและเลขานุการ
(13) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(14) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(15) ผู้อำนวยการกลุ่มงานข่าวและประเมินผล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(16) นางสาวสุพัตรา พรหมศร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

(3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ประธานสภานิติบัญญัติทราบ

ปี พ.ศ. 2550

ประธานรัฐสภา (นายชัย ชิดชอบ ดำรงตำแหน่ง ปี พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (คำสั่งรัฐสภาที่ 11/2551 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2551) โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง	ประธานคณะกรรมการ
(2) รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง	รองประธานคณะกรรมการ
(3) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
(4) นายสุทิน คลังแสง	กรรมการ
(5) นายจตุพร พรหมพันธุ์	กรรมการ
(6) นายอภิชาติ ศักดิ์เสรษฐ์	กรรมการ
(7) นายเอกพจน์ ปานแย้ม	กรรมการ
(8) นายสมชาย แสวงการ	กรรมการ
(9) นายประสาร มฤคพิทักษ์	กรรมการ
(10) นายบุญชัย โชควัฒนา	กรรมการ
(11) ศาตราจารย์สุกัญญา สดบรรทัด	กรรมการ
(12) เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน	กรรมการ
(13) เลขานุการวุฒิสภา หรือผู้แทน	กรรมการ
(14) นายสุรชัย เป้าจรรยา	กรรมการ
(15) พลเอกสุนทร โสภณศิริ	กรรมการ
(16) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
(17) รองเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร (นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์)	กรรมการ
(18) นางนาที รัชกิจประการ	กรรมการ
(19) นายเอกพร รักความสุข	กรรมการ
(20) นายวรุช สุวกร	กรรมการ
(21) นางจันทิมา เชยสงวน	กรรมการ
(22) นางภัทริยา สุมโน	กรรมการ

(23) นายวัฒนา ช่างไฟเราะ	กรรมการ
(24) นายวิโชติ วัฒนโธ	กรรมการ
(25) นายสุวัฒน์ พวงย้อยแก้ว	กรรมการ
(26) ร้อยเอก อากาศ เพื่อกสุวรรณ	กรรมการ
(27) นายเอกชัย วิชาสสกุล	กรรมการ
(28) นายณัฐภัทร์ นิษาเกียรติธนา	กรรมการ
(29) นายทรงวิทย์ จิร โสภิน	กรรมการ
(30) นายสรศักดิ์ เพียรเวช	กรรมการ
(31) ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	กรรมการและเลขานุการ
(32) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(33) ผู้อำนวยการกลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(34) ผู้อำนวยการกลุ่มงานข่าวและประเมินผล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(35) นางสาวณัฐทิพย์ กบิลคาม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย แนวทาง ควบคุมการบริหาร และกำหนดรูปแบบในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- (3) ดำเนินการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และให้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการด้านต่างๆ ตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ

ตัวอย่างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก
(คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา)

เรื่อง การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภาผ่านดาวเทียม

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วัน/เดือน/ปี/ที่ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ประเด็นการสัมภาษณ์ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศนรัฐสภา

ในฐานะผู้บริหารสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา แบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

1. สถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการดำเนินงานอย่างไร

.....
.....

2. สถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างไร และมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากสถานีโทรทัศนอื่นหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

3. โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา มีลักษณะอย่างไร

.....
.....

4. คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศนรัฐสภา มีแนวทางในการกำหนดนโยบาย และการควบคุมการบริหารงานอย่างไร

.....
.....

5. ในฐานะที่เป็นสื่อของสถาบันนิติบัญญัติ นับเป็นตัวแทนขององค์กรได้มีแนวทางในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการเป็นองค์กรสื่อของสถาบันนิติบัญญัติอย่างไร

.....
.....

6. ปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการงาน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ด้านการบริหารจัดการองค์กร, ด้านเทคนิค, ด้านความสามารถทางวิชาชีพ, การควบคุมทางกฎหมาย ระเบียบต่างๆ , แหล่งที่มาของรายได้, แหล่งผลิตรายการ, และการตรวจสอบทางสังคม เป็นต้น)

.....
.....

7. วิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของสถาบันนิติบัญญัติ กับสังคมให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไปอย่างไร

.....
.....

8. อื่นๆ

.....
.....

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก
(บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน้รัฐสภา)

เรื่อง การศึกษาและวิเคราะห์ห้บทบาทหน้าท้ของสถานีวิทยุโทรทัศน้รัฐสภาผ่านควาเทียม

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วัน/เดือน/ปี/ที่ให้สัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ประเด็นการสัมภาษณ์ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน้รัฐสภา ในฐานะผู้ขับเคลื่อน การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน้รัฐสภาโดยตรง แบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

1. การนำนโยบายของคณะกรรมาการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน้รัฐสภา มาสู่ การปฏิบัติ มีข้อดีและข้อจำกัดต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ลักษณะการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุโทรทัศน้รัฐสภา

(1) มีกฎหมาย ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและจะมีผลกระทบต่อการทำงาน ของ สถานีวิทยุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

(2) สถานีวิทยุได้รับการเงินทุน หรือมีผู้สนับสนุน / ผู้อุปถัมภ์รายการ หรือที่มาของรายได้ที่ใช้ ในการดำเนินงานจากที่ใด และปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

(3) สถานีวิทยุมีส่วนร่วมดำเนินการ (เช่น บริษัทผลิตรายการ สำนักข่าว สถานีเครือข่าย สถานีพันธมิตร หรือสื่อมวลชนอื่น) ซึ่งเป็นแหล่งผลิตรายการ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- (4) จากการดำเนินการที่ผ่านมาสถานี่ได้รับการตรวจสอบจากองค์กร หรือหน่วยงานใดหรือไม่ (เช่น สมาคมวิชาชีพ องค์กรภาคเอกชน (NGO) คณะกรรมการอิสระ และกลุ่มผู้ชมรายการ) หากมีการตรวจสอบดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่ อย่างไร

3. ปัจจัยแวดล้อมใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถานี่

- (1) การบริหารจัดการภายในองค์กร

- (2) เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถานี่

- (3) ความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญ รวมถึงความพร้อมของบุคลากร

4. บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อการทำงานของสถานี่หรือไม่ อย่างไร

5. สถานี่มีหลักการจัดผังรายการ และกำหนดสัดส่วนรายการเพื่อแพร่ภาพออกอากาศอย่างไร (รายละเอียด)

6. การกำหนดกรอบแนวคิด ประเภท รูปแบบ การผลิตและการเผยแพร่รายการต่างๆ ของสถานี่วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีลักษณะอย่างไร (รายละเอียด)

7. ขั้นตอน กระบวนการผลิตรายการ และการเผยแพร่รายการออกอากาศ มีรายละเอียดอย่างไร

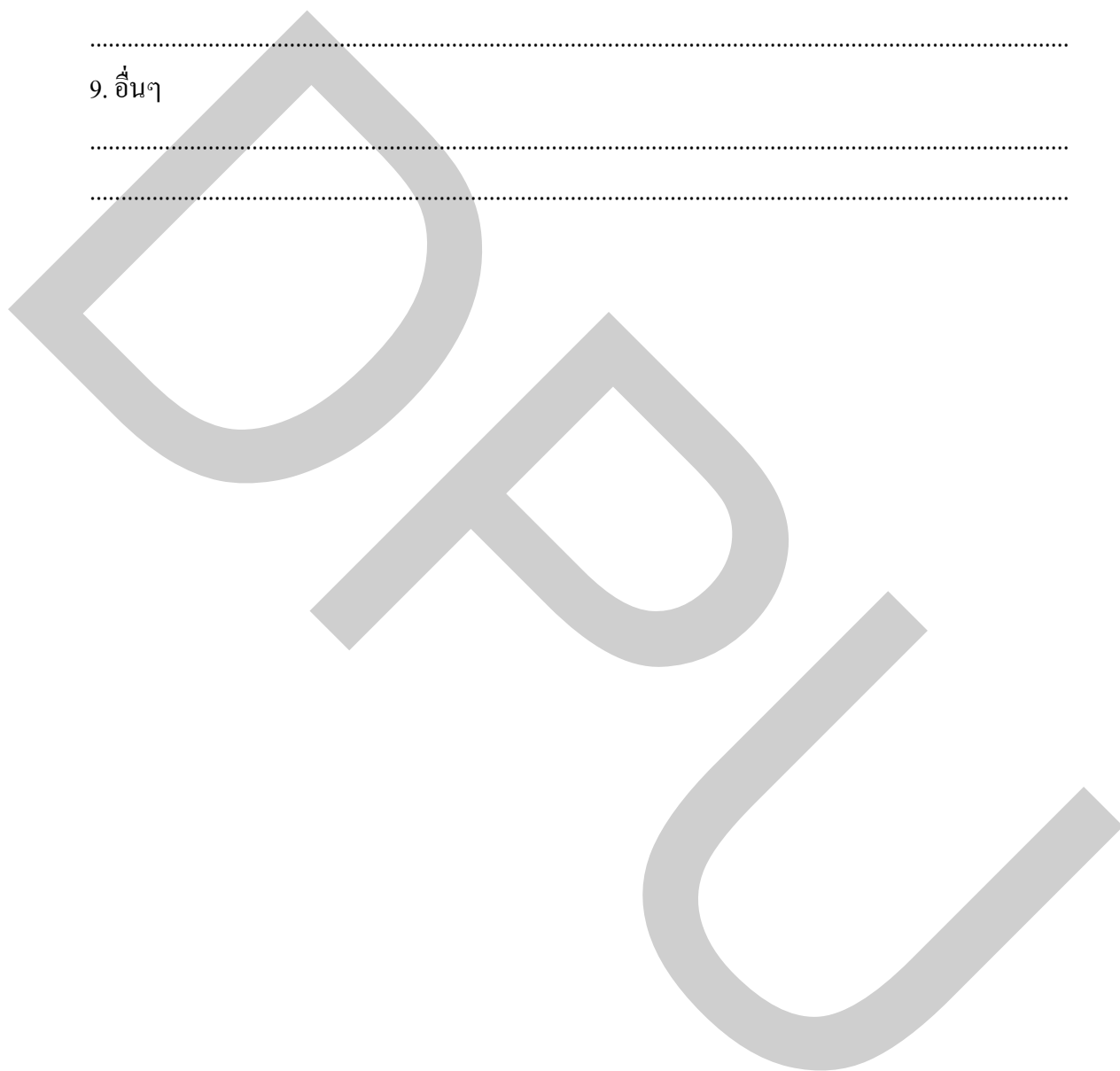
8. ข้อมูลด้านเทคนิคเกี่ยวกับการแพร่ภาพออกอากาศผ่านดาวเทียม รวมถึงช่องทางการรับชม
รายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม (รายละเอียด)

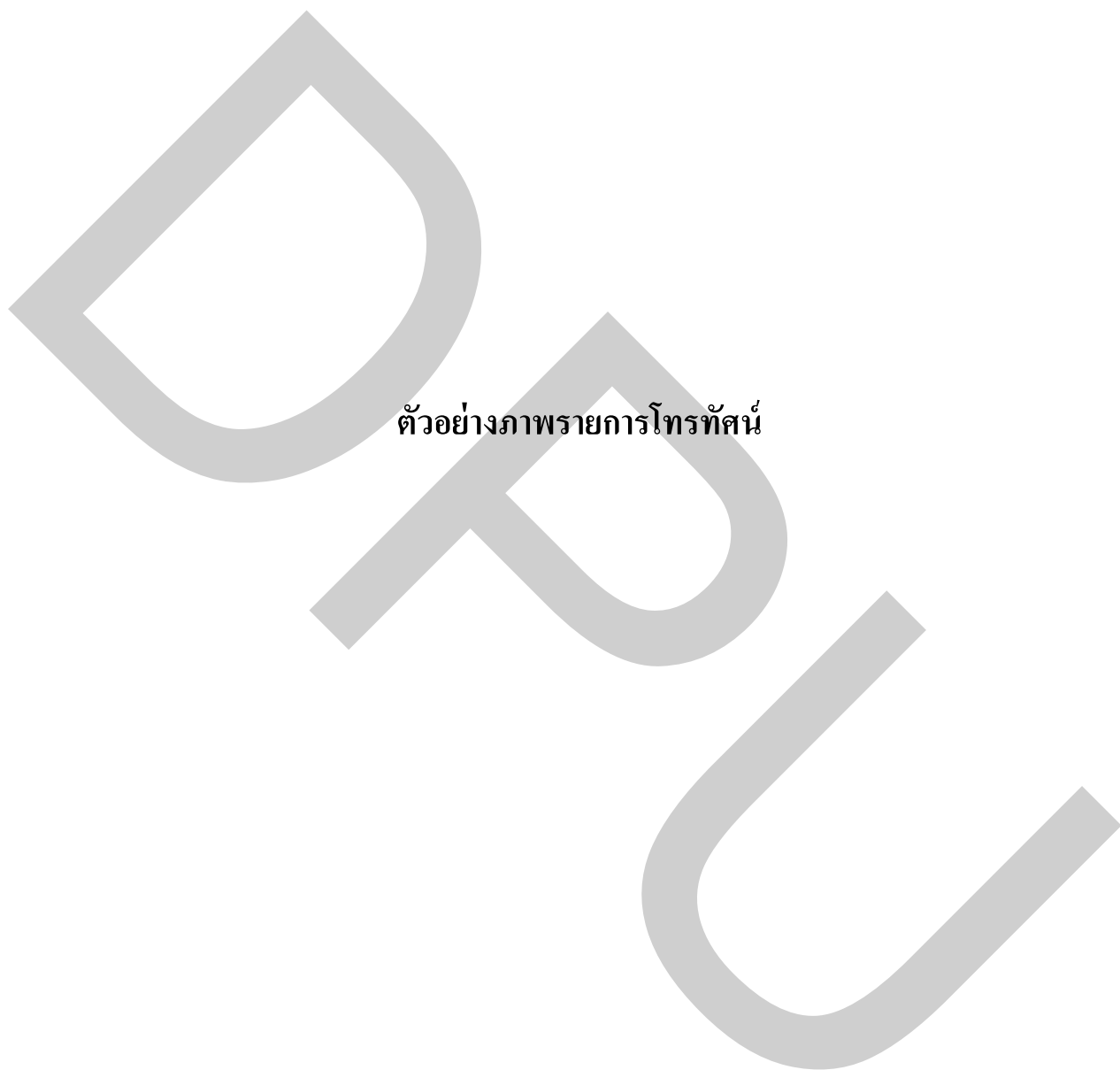
.....

9. อื่นๆ

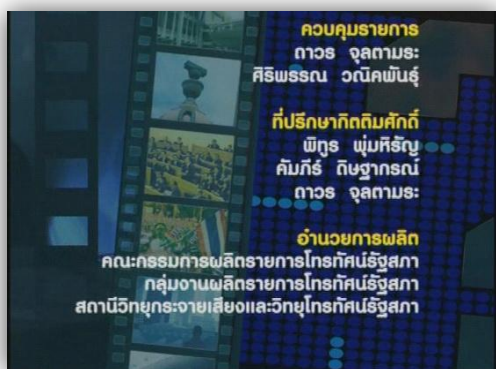
.....

.....

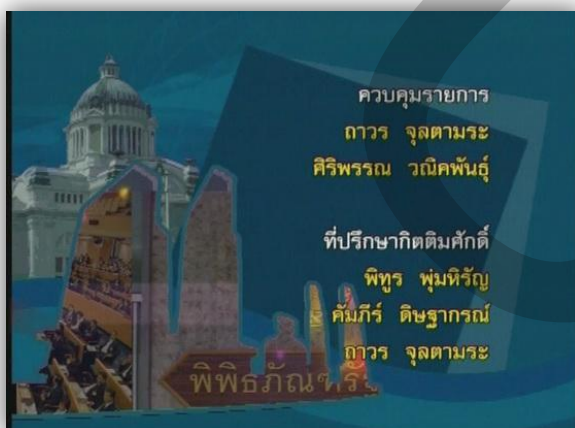

ตัวอย่างภาพรายการโทรทัศน์

ตัวอย่างภาพรายการมองรัฐสภา

ตัวอย่างภาพรายการมองรัฐสภา

ตัวอย่างภาพแนะนำรายการโทรทัศน์รัฐสภา

ตัวอย่างภาพรายการสรุปข่าวรัฐสภาอบสัปดาห์

ตัวอย่างภาพรายการสารคดี ชุด รัฐสภาจ้าว

ผังรายการออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม

เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
08.00	เปิดสถานีภาคเช้า – เคารพธงชาติ – ข่าวรัฐสภา [3]					เปิดสถานีภาคเช้า – เคารพธงชาติ	
08.05	แกะรอยรัฐธรรมนูญ [25]	บันทึกคนดี [25]	แกะรอยรัฐธรรมนูญ [25]	เส้นทางสู่สภา [25]	เล่าการเมือง [60]	สภาคิดส์คลับ [60]	กฎหมายใกล้ตัว [30]
08.30	คุยกันวันใหม่ [30]						รัฐสภาต่างประเทศ [30]
09.00	มองรัฐสภา (สด) [60]			รัฐสภาของประชาชน (สด) [60]		บทบาทผู้หญิงกับการเมือง [60]	เล่าการเมือง [60]
10.00	สภาคิดส์คลับ [60]	บทบาทผู้หญิงกับการเมือง [60]	เล่าการเมือง [60]	สนทนาวาไรตี้ [30]	แกะรอยรัฐธรรมนูญ [25]	สรุปข่าวรอบสัปดาห์ [10]	
10.30				กรรมาธิการพบประชาชน [30]	นาที่กฎหมาย [30]	นาที่กฎหมาย [30]	ศาสนากับประชาธิปไตย [60]
	ข่าวรัฐสภา [3]					ภาษาจากข่าว [30]	
11.00	- รัฐสภาพาที (จันทร์แรก) [60] - เสริมสร้างจริยธรรมปปช	กฎหมายใกล้ตัว [30] รัฐสภาต่างประเทศ [30]	สนทนาวาไรตี้ [30] ภาษาจากข่าว [30]	บทบาทผู้หญิงกับการเมือง [30]	สุขภาพสบายใจ [60]	มองรัฐสภา [60]	รัฐสภาของประชาชน [60]
12.00	รายการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11)						
13.00	ปิดสถานีภาคเช้า (สมัยประชุมสภาจะมีการถ่ายทอดสดการประชุมฯ ตั้งแต่ 13.00 นาฬิกา กระทั่งเสร็จสิ้น)						
18.00	เปิดสถานีภาคค่ำ – เคารพธงชาติ						
18.05	รายการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11)						
20.30	คุยกันวันใหม่ [30]				สารคดี เฉลิมพระเกียรติ [30]		
21.00	ข่าวรัฐสภา - สารคดีสั้น [5]					สนทนาวาไรตี้ [30]	กมธ. พบประชาชน [30]
21.05	มองรัฐสภา [60]			รัฐสภาของประชาชน [60]		สุขภาพสบายใจ [60]	ศาสนากับประชาธิปไตย [60]
22.00	ปิดสถานี						
หมายเหตุ	 รายการสด ออกอากาศซ้ำ เทปรายการ						

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นางสาวเบญจวรรณ จำริญพร

ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ)

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 5

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา